

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Bosnyák világ Magyarországon.

Budapest, október 12.

(B-n.) A nagy világ híres történelmi zászlaja, amely alatt fajok és nemzetek vért, életet és vagyonát áldozták az ideálokért, amelyek a nagy fellendülések óráiban szenteknek tetszettek, elfakult. Megváltozott a háborúk lélektana. Egy elmosódott színpont jelenti a lobogókon az eltemetett eseményeket. És egy ordító, vörös pont a helyükbe termett érdeket. Jól megmunkált, fegyelmezett, engedelmességre szoktatott seregek vivják az új csatákat. Előljár, próbálkozik a kultúra, a főlény, a tekintély. És ha hasztalan jár, megy utána a vér és az élet, csak a vagyon nem: — de vér és élet a vagyonért, a vagyon oltalmában, vagy a vagyon kiküzdéséért.

E vagyon szónak van egy régi, tisztos, kuriális neve: jószág. Van egy újabb, kurtább, csuf demokrataizú neve is: pénz. E jelek alatt rejtőzik a nagy világ mozgatója, amíg a magánember törekvéseinek van a szolgáltatásban. De kitágul, megszélesedik, roppant díszit kap és ünnepélyes, mihelyt nemzetek és világrészek versenyének válik a rugójává. A neve ilyenkor: új gazdasági területek hódítása. A modern hadviselés terminológiájában e néven kell megkeresni a háboruk valódi okát, rejtőzések bár vadakat nemesítő, egyházakat oltalmazó, kulturát tenyésztő, jogokat védő cégérek alá. A nagy német tőke tönkreemésztette magát abban az igyekezetben, hogy fölleségeivel erős gyárkérményeket emeljen a szélső kelet kissé felázott, naiv talaján. E jámbor emberek ott alant, akikben az évezredek megszokásban kifomált művészi ösztön és a játékaikhoz való ragaszkodás bizsergő idegességet teremtett a betolakodó európai munka iránt, amelynek

minden alakulása művésziellen és egyenes és erős, — csakhamar megismerték az európai fegyvereket is, amelyek a kelet apró ravaszkodásai helyén hirdették a mivel és hatalmas nyugat nyugodt erőszakosságát. És tovább haladva e meredek uton immár száz-ezer angol katona és százezernek sok millió hozzátartozója irta be nevét a fekete könyvbé, ahol a gazdasági területhódítás áldozatait lajstromozták.

A roppant kavargásban, amely a hatalmas európai államok vagyonszerző ösztönét elsodorja nagy tengerek messze tulsó partjaira, lomha közömbösség és nyugalmas télenység ül a mi határaink közt. Az 1878-ik esztendő nyarán, júliusban és 13-án éppen egy óriás szabású magyar államférfi, akkor a magyar-osztrák monarchia külügyminisztere, gróf Andrássy Gyula kisüregte a berlini kongresszus felhatalmazását Bosznia és Hercegovina katonai megszállására. Ez okkupációnak jövőre tekintő célja nem lehetett, hogy a török fennhatóság változatlan fennmaradása mellett, a tenger véraldozat után, százmillió forint hadi költség elviselése, közel nyolcezer ember elhullása árán a monarchia helyőrségei ott parádézhassanak. A nagy politikai gondolatot, amely gróf Andrássy Gyulát a véres bosnyák okkupáció sürgetésekor vezérelte, kitöltögeti kulturális tartalommal egy humánus, mivel, gondoskodó, lelkiismeretes közigazgatás, amely Kállay Béni kormányzó kezében az okkupált területen honos bosnyák, horvát, török és szerb elemet a modern adminisztráció áldásait osztó monarchia eszméjének békeességben meg akarja nyerni. A szomorú és véres vetésben, amely az okkupáció idején a bosznia-hercegovinai hegyszakadékokat drága étellel fődte be, magyar fiúk és magyar

családok óriás részt vettek. És mikor aratásra kellett ernie a vetésnek a polgári munka eredményeiben, amikor a magyar tőkének, a magyar munkának, vállalkozásnak, iparnak, kereskedésnek kellett volna elindulnia a piros nyomon, amelyet magyar vérek hullatása rajzolt ki a magyar forgalomnak, a menthetetlen egykedvűség a határtól néhány könhajtásnyira nem tudta kimozdítani a magyar vállalkozást. És amit hosszú esztendőkön keresztül Bosznia-Hercegovináról hallanunk lehetett, csak egy örök-egyforma, egyhangu mondat a királyi trónbeszéd végén, hogy a bosnyák közigazgatás költségeit a saját bevételeiből fedezi.

Kétségtelen, az okkupáció nem ezért a platói eredményért történt. De történt annak a természetes hivatásnak a felismeréséből, amelylyel Magyarországnak hid gyanánt kell a nyugoti eszméket, saját kulturáját és közigazgatási törekvéseit e megszállott területekre vinnie, hogy rajtuk és bennük új erőforrásokat teremtsen produkciója, vállalkozása és fogyasztó területe számára. Ezt a lapangó foztadatot egy erős szemű, széles látáskörű, nagy akaraterejű és magyar szívű férfiú váltotta ki, Jelinek Henrik, a Magyar Kereskedelmi Csarnok elnöke. Sok és nevezetes e gazdasági téren vezetű, tudásban és tekintélyben egyaránt nagyszélyű férfiú érdeme a magyar kereskedés modern utjainak, céljainak és rendeltetésének szolgálása terén. A magyar kereskedés legjobbainak sorából életreszólított és az eredményes munkában nagy sulyra érett Csarnok az alatt a tíz esztendő alatt, amióta Jelinek Henrik vezetése alatt van, eleven tényezője lett a magyar gazdasági életnek abban a vonatkozásban, miképpen kell a magyar kereskedésnek nyomatékos

TÁRCA.

A nagy cipő.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Nógrádi László.

Azt szokták mondani, hogy a gyerek élete minden keserűség nélkül való. Olyan utján halad csak az életnek, amerre virág, rózsza bőven terem, de rög, tövis egy sincs. Meg hogy csupa édes mese, derűs álom az élete. A jó angyalok kézen fogják, úgy védik, vezetgetik s csak arra vezetik, amerre puha pázsiton visz az út.

Hát bizony így kellene lenni, hogy tavasz legyen igazán a gyermekkor tavasza, csak álmódjon a gyerek, bú, baj ne bántsa; gyöngye lelkét tövis ne szurja; álmónál se lásson egyebet, — a világból semmit. Ne tudja, mi a keserűség, nyomorúság, angyalnak lásson minden embert s menyországának az életet.

Igy volna jó, hanem sokszor másképpen vagyunk! Ha Agh Pista vagy s háromezer hold jó porhanyó föld ontja a termést, akkor nem is egy, de tizenkét angyalka vezetget. Földön se jár, csak a levegőt taposod, úgy visznek szárnyon. Se göröngy, se tövis nem éri a lábát; menyország az élet, angyalok az emberek, akik urfinak neveznek s bár csak nézel rájuk, meghajlik előtted a derekuk. Azt is alig tudod mondani, hogy apa, mama, (mind a kettő nagyságos), még is erősítik, hogy nagy ész adatott neked. Neke, ó, gyerek, akinek egykoron háromezer hold izzadja az aranyat.

Csak rólatok szólhat az ének Agh Pisták, tietek a gyerekkor minden gyönyörűsége egészen, ti gyerekek vagytok, de a Bányka-félék emberke-gyerekek. Csak éppen hogy az élet tavaszában élnek, de gyönyörűségét nem élvezik. Ne-

kik nem szolgálnak angyalkák, ők nem bőlesek, rózsát csak látnak, a töviset azonban érzik, a mesét hallják ugyan, de nem látják annak világát.

Bányka-félék, a ti élet-utatok tele van tövisel, görönggyel, — talán gyerekek se vagytok!

Akkorból való ez a história, mikor az öreg mankós Kopkó bácsi a nagy eperfa alatt üldölgélve a nagy csatateret megcsinálta. Megcsinálta arról, hogy ha két sereg összecsap, az egyik hogy verheti meg a másikat. Kopkó bácsi folyton csataterveket csinált és áhitattal néztük mi diákok, mert tudtuk, hogy a Kopkó bácsi fölébe csakugyan ott maradt a csatában. Hát valóban ért a dologhoz.

Késő őszszelre fundálta ki az igazi teret Kopkó bácsi és késő őszszel kellett volna megtörténni a nagy csatának, de leszakadt a hó hamarosan. Így hát várni kellett.

Vártuk is mindannyian diákok, meg is értük tavasszal a napját, de valaki közülünk nem várta be a diákok nagy csatáját.

Bányka, a nagy cipő volt ez a valaki... — — — A karácsonyi szünidőről jöttünk vissza az iskolába sok szomorúsággal megint. Csoportokban álltunk s ki-ki oldicselkedett, hogy mit kapott ajándékba karácsonyra. Az aranyláncos Agh Pista azzal dicsekedett, hogy nyárra két lovat vesz az apja, mostpedig egy vadonatúj aranyórát mutatott. Szép volt az óra, meg arany is, hát esudáltuk valamennyien, mert Ambrus tanár urnak is csak ezüst órája volt.

— Milyen különös gyerek ez az Agh Pista, — gondoltuk, — lám, arany az órája, Ambrus tanár urnak meg ezüst. Még is furcsa, hogy Agh Pista kapja a szekundát s nem Ambrus tanár ur.

— Bizony, — mondta Agh Pista — olyan két lovam lesz, mint a karikacsapás.

— Akkor is, ha megbukol? — okvetetlenkedett Gulyás Marci.

— Akkor is, van nekem pénzem, — szolt Agh Pista s egy pár ezüst forintost mutatott a markában. Csodálkozva néztük Agh Pistát, csak a vékony dongájú Szeifert Mátyas akaratoskodott s mindenképpen tul akarta licitálni Agh Pistát.

— En egy állatseregletet kaptam, — mondta.

— Fából? — kérdezte Kardos Peti.

Szeifert Matyi nagyon szeretett föllenteni, hát jót neveltünk a Kardos Peti megjegyzésén.

— Nem fából, élt, erősködött Szeifert.

— No, hát megveszem a seregletedet, kiáltotta Szontágh Pali.

— En is, én is, mondtuk többen.

— Nem hiszitek? — mondta méltatlankodva Szeifert, nem hiszitek?

— Nem bizony, hanem majd elmegyünk és megnézzük, szolt csendesen, alázatosan Grün Móric.

Móric mindig csendesen beszélt és alázatosan.

— De nem eresztelek ám be, mondta elpirulva Szeifert.

En nem igen beszélhettem közibe a vitának, mert kevés dicsekedni valóm volt.

— Szegény embernek szegény a karácsonyfája is, mondta otthon édesapám, mikor a kis testvéreimnek csináltak a karácsonyfát. Igaz, ezen nekem is lógott egy szép tollszár, de nem akartam dicsekedni vele. A Bányka-gyerek se nagyon beszélt a kapott ajándékról és még többen hallgattunk. Nem tudom, hogy jutott eszébe Kardos Petinek, hogy megkérdezze a Bányka-gyerektől, mit kapott.

— Semmit, válaszolt a kérdésre szegyenkezve Bányka.

— Semmit? ej ne még is! — faggatózik Kardos Peti. A gyerekek hallgattak és egyik-másik úgy megbámulta Bánykát, mintha valami hihetetlenül különös lenne abban, hogy valaki nem kap karácsonyra ajándékot.

A bórihorgas Zsufa Andris kacagása törte meg a csendet.

társul szegődni az ország egyetemes gazdasági aspirációi mellé. De a munkában, amelyet a Kereskedelmi Csarnok végzett, a kereskedőosztály előretéréseben, amelyben vezető szerepet vitt, szakértő tanácsaiban és javaslataiban, amelyekkel a gazdasági törvényalkotás tökéletesbülését szolgálta, egész serény és nemes munkájában a legértékesebbek közül való az a nyáreleji kezdeményezése, amikor a magyar kereskedőket hódító utra Boszniába vezérelte, kijelölve számukra a magyar kereskedelmi, ipari és tőkegazdasági törekvések legtermészetesebb, legközvetlenebb és leghálásabb talaját. Ezt a talajt a Kereskedelmi Múzeum kirendeltségei a kereskedőosztály éber részvételével nélkül csak kicsiny eredménnyel mivelhették. De a csapat, amely a nyáron a magyar vagyonosodás új erei mellé kivonult, tapasztalásokban, elhatározásokban, tervekben máris gazdagon tért meg az új foglalásból és elérte a polgárjogon kijelölt vezére szavát, hogy gróf Andrassy politikája okkupálta, Kállay Beni bölcsesége, tapintata, kormányzó tudása konzerválta, érdes felületeitől megtisztította a tartományokat: — és immár magyar munkával meg is kell őket hódítani.

Ime 1901. október havában és megint csak 13-án éppen Budapesten fogjuk köszönetelni a bosnyák kereskedés elejét, amely a budapesti kereskedővilág nyári expedíciójának vizsonzása gyanánt hozza nekünk a ragaszkodó Bosznia üdvözlését. Jó helyen járnak itt az urak. Meleg rokonérzés párnázza ki pihenő tanyájukat, szíves vendéglátás marasztalja őket az áldomasokon, amik érettül valók, és derék magyar munka invitálja gazdasági céljaiknak a mi aspirációinkkal való mentül szorosabb összecsatolására. Jó helyen járnak, mert évszázados történelmi emlékek fűzik össze Boszniát Magyarországgal messze idők kódébe eső eleményeink fonálán. Már II. Béla kiterjesztette fennhatóságát Boszniára és ő nevezte magát először Rama királyának. Harom évtizeddel később Bosznia III. István király öccsére, Béla hercegre szállott és a tizenharmadik század közepén IV. Béla magyar királyunk volt az, aki Boszniát két bánságra osztván, magyar főurakkal kormányoztatta. Diszes lapokkal játszik bele Bosznia sorsa Nagy Lajos magyar király uralkodásába is. Ezek a lapokon a virág a szépséges Erzsébet király-

asszony, Lajos király hitvese, Kotromanovics bosnyák bán leánya. Mintegy száz esztendővel ezután Hunyadi János legendás hőstettei a török pasákat kikergették Boszniából és Szibinján Janko nagy hirtől még ma is beleszövődik a bosnyák népköltészetbe. Hát harmadszor is jó helyen járnak küldöttjei ama területnek, amelyet magyar államférfiu okkupáltatott, most magyar államférfiu kormányoz és amelynek tetteleg való meghódítására vezetett békés misszióval a nyáron lelkes csapatot egy kitünő magyar kereskedő.

Boszniának Ausztria nem barátja, csak kizsákmányolója. Az okkupáció után a rosszabb osztrák ipar selejtes termékeivel valóságos megrohanta a bosnyák piacokat és a bosnyák kézi ipart, amelynek bizarr termékeivel bázaraik eladdig megteltek, elpusztította. A közös vámtérületen, amelynek vonalába Bocznia-Hercegovina esik, ezt a piacot a magyar munkának kell meghódítania, ipari termelésünk, kereskedelmi forgalmunk természetadta vásárja gyanánt, valaminthogy a bosnyák nyereségtelenség, erdőgazdaság, szénbányászás legközvetlenebb vevőjét találhatja meg bennünk. Ugyancsak magyar tőkére, magyar vállalkozásra vár az ércekben gazdag bosnyák bányaterületek feltárása, gazdaságos kihasználása és a területünkkel összefutó közlekedési hálózatnak az árucserében való mentül nyomatékosabb értékesítése. Széll Kálmán miniszterelnök és Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter messzeágazó kormányzati intézkedésekkel, a tarifapolitikai rendelkezések egész sorával és a könnyebb hozzáférés kölcsönös feltételeinek megteremtésével simitja a talajt a magyar vállalkozás sikeres térfoglalására. A mi embereink immár végigjárták a meghódítandó területet. Közénk érkeztek most jövődni terveink osztályosai a megszállott tartományokból is.

Hát megismételjük szíves köszönetünket a Kereskedelmi Csarnok elnökének és elismerésüket a szellem iránt, amelyet e testület vezetékében meghonosított. A Kereskedelmi Csarnok szerencsés koncepciója vitte a magyar kereskedőket az okkupált földre, rögzítette oda terveiket, meg is termékenyítette munkájukat és hozta is közénk szeretettel látott vendégeink gyanánt kézzorításra, komoly kötére a bosnyák kereskedőket. Kulturcsók

az, amit magyar társaikkal váltanak. És jövőfelük felhívás a magyar társadalomhoz, legyen gyűjtőtárs a nagy európai áramlásoknak és átszűrve őket a saját területén, munkás kézzel szórja a szomszagos keletre.

Politikai mozaik.

Budapest, október 12.

(A.) Friss élet költözött be a szabadalvüpart klubjába a választási harc befejezésével. A kerületjáró jelölték hazatértek immár, részint diadalmasan, részint csalódottan s estéről-estére barátságos keveredésben együtt vannak a győztesek és a legyőzöttek, a régi és az újak. A kölcsönös gratuláción és kondolaláson, a választási élményeken tulesve, egyre kevesebb szeg esik a multról s egyre élénkebben jelennek meg a napesti diskurzusokban a közeljövő kérdései.

Sok mindenfélét találhatnak mostanság lázasan. De a leglázasabban azt találgatják a politikai körök, hogy miként fog eldőlni a képviselőházi elnökség betöltésének kérdése. Hogy a képviselőház elnöke ki lesz, erről ma még ne beszéljünk. De hogy milyennek kell a házelnöknek a Széll Kálmán választotta országgyűlésen lennie, arról már most is lehet beszélni. Nemcsak a kormány és a szabadalvüpart, de az egész parlament és az egész közvélemény a lehető legkövetesebb kvalifikációjú politikust kívánják e diszes polcra emelni.

Milyen tulajdonságok tehát azok, amelyekkel az új képviselőház elnökének ékeskednie kell?

Az új házelnök legyen először is általános, minden oldalról egyképpen elismert tekintélyű férfiú.

Másodszor legyen benne gazdag parlamenti tapasztalás, egyetemes és alapos politikai tudás és imponáls előkelőségi szellem.

Harmadszor legyen neki lélekjelenléte, amely a legnagyobb viharokban is helyt álljon.

Negyedszer pártatlansága legyen annyira elismert, hogy ne csak tudjon igazságos és részrehajlatlan lenni, de föltegye róla mindenki, hogy teljességgel képtelen bármilyen igazságtalanságra és részrehajlásra.

Ötödöszer rendelkeznie kell elegendő fizikai erővel is, hogy e tulajdonságait a legnehezebb viszonyok között is érvényesítse.

— Nézzétek csak, mondta, hogy tagad ez a Bányka, pedig új cipője van.

Valamennyien egyszerre a Bányka cipőjére néztek.

— Csakugyan, kiabáltak a fiúk.

Bányka el akart szaladni a padba, de négyen is belekapaszkodtak. Felemelték a lábát s úgy mutatták meg a cipőjét.

— Micsoda nagy cipő ez, mondta Ágh Pista, akárcsak egy emberé.

— Jaj, de nagy cipő!

— A Kászem papucsánál is nagyobb, kiáltotta valaki.

— Bányka, nagy cipő, nagy cipő, kiabálta Zsufa Andris. Utána harsogta az osztály s ezen idő óta Bánykát másképp senki se hívta. csak nagy cipőnek. Igaz, nem sokáig hívhattuk annak!...

Egyszer rajta is vesztett Zsufa Andris a nagy cipőn. Valamelyik tíz perc alatt elmesélte versbe szedve a Bányka Kászem nagy cipője történetét. Oriási kacagás támadt s erre lépett a terembe Ambrus tanár ur.

Zsufa bentmaradt a csavában és szigorú megrovást kapott.

— Barátom, — mondta a nagy cipő az ítélet után Zsufa Andrisnak, — boessiss meg, hidd el, én nem tehetek a büntetésről. Ez a cipő — igazán nagyon nagy, le is vetném — — no de hiszen tudjátok!...

Akadovva beszélt a nagy cipő s két nehéz könnyesepp hullott végig az arcán.

Hát bizony ki tudja, mért hordta a nagy cipőt a Bányka-gyerek. Mi csak annyit tudunk róla, hogy a szomszéd faluból jár a városba iskolába. Nem lehet valami gazdag, mert akkor csak nem járatná így télviz idején is az apja iskolába, hanem kosztot venne neki a városban.

Ó, Istenem, olyan sápadt, vézna volt ez a Bányka-gyerek, kopott, foltos rajta a ruha s vékony a kabátja; jó csak az a két nagy cipő, az a két nagy cipő, melyen úgy állott vézna természetével a Bányka, hogy nagyon furcsa, nagyon neveltség volt.

Egy nap a nagy cipő nem jött iskolába, nem kopogott végig a folyosón. Zsufa Andris se trétálhatott, pedig kieszt mindig valami újat a gonoszágos fejével.

Nem jött iskolába másnap, nem harmadnap s azután se. Egy hétre azután, hogy utóljára láttuk az iskolában, megtudtuk, hogy a nagy cipő meghalt.

Ambrus tanár ur mondta: Bányka meghalt.

— A nagy cipő meghalt, — szállott végig az osztályon a szepegő hang s aztán csodás csendesség támadt. Az első, aki sirva fakadt a hirre, Zsufa Andris volt.

Mindenki tudott róla valami jót.

— Milyen békés volt, soha se bántott senkit.

— Milyen jó volt.

— Ugyan ki sug már Kardos Petinek?

— Egy rossz szó, annyit se mondott soha!

A nagy cipő meghalt! Alig hittük el. Hát csakugyan nem jön többet iskolába? Nem ül be többet a padjába? — Soha többet? Hiszen tavaszodik már az idő, a Kopkó bácsi nagy csatáját se várta meg?

Hogy készülünk pedig rá! Jobban mint a majálisra.

Nem lehet igaz, hogy meghalt! De hát hogy is lehetne! Ez a pad az övé volt. Egy hét előtt még benne ült. Ni, ezt a tintacsöppet is ő ejtette rá! Igazán lehetetlen! A kezét szépen összefonva mozdulatlanul szokott ülni!

Bámultak a padot, a tintacsöppet s elgondoltuk, milyen volt a nagy cipő.

Többet hát nem ír, tollat nem vesz a kezébe. Soha többet, soha!?

A nagy cipő meghalt, csak erről beszélünk, szegény nagy cipő! A halál, mely rátette kezét és hideg lehelletével szótlaná nemította, megfélemlítette a mi kis szívünk is. Nehéz borulat szállott rá. Mindegyre ott lebegett előttünk, hogy a nagy cipő meghalt. Bizony szomorú nap volt ez!

Azt mondta Ambrus tanár ur, hogy akinek jó nagy kabátja van, eljöhét a temetésre. Nekem nem volt jó, mégis elmentem. Kocsin mentünk a szomszéd faluba, ahol a szegény nagy cipő lakott.

Már tavaszodott az idő, a mezőn csak itt-ott csillogott még egy folt a hóból, langyos szél fujdogált, hanem a nagy erdőben, melyen a szegény nagy cipő átment mindennap, még hideg szél járt. Talán itt lesekedett rá a halál s egyszer aztán rácsapott hideg lehelletével? Nem volt nehéz munkája, vékony, elnyűtt kabátkáján könnyen áttűnt s megfagyasztotta a szívét. Szegény nagy cipő, nem hiába mondogatta, hogy fél az erdőből.

Amint mentünk át az erdőn, le-lehullott egy száraz ág, meg-megzizdült a lombtalan bokor, fakorona. Összerezement, hátha ő jár itt a nagy cipőben s ő ütögeti meg az ágat, a bokrot. Hátha?...

— — Mi kísértük a temetőbe, meg egy-néhány falusi ember. A kis festetlen fakoporsó köré sereglettünk és nagyon szomorúak voltunk. Mikor kifélt mentünk siránkozva a temetőbe, meglökött Zsufa Andris:

— Nézd csak, sugta, az apja lábán a nagy cipő.

Csakugyan az volt! Mindenikünk látta, mindenikünk mondta, hogy a nagy cipő ott az apja lábán.

— Ezután is fázni fog hát még jobban, mondta valaki közülünk, mert a nagy cipője ott van az apja lábán. Szegény nagy cipő! Ugy bizony!...

Mikor így tölre fordul az idő, a komor ősz hangtalan gyászja, nehéz follege megüli a lelkemet is, mindig eszembe jutnak azok a „boldog” gyerekek, kiknek apró lábacskaik fázni fog, nagyon fázni a téli hidegben. S eszembe jut az is, hogy temettük el, hogy sirattuk el a nagy cipőt a nagy cipő nélkül!...

Ilyennek képzeljük mi az új ház-elnököket. S hiszszük, hogy az új képviselőház elnöke az lesz, akire ez a szigorú kvalifikáció legjobban ráillik.

*

Sok megbeszélésre adott alkalmat politikai körökben az a minapi vezércikkünk, amelyben nyíltan kifejeztük azt a várakozást, hogy a nemzeti pártnak a többségbe való beolvadásával létrejött új pártalakulás utolsó konzekvenciáit is le fogják most már vonni, vagyis, hogy a volt nemzeti párt immár be fog vonatni az aktív kormányzati tevékenységbe is.

Konstatálhatjuk, hogy ez a várakozásunk osztatlan helyesséssel találkozott az egész szabadelvűpárt körében. Nincs arra nézve véleménykülönbség, hogy annak a változásnak, amely a kabinet összeállításában is kifejezi az új rend teljes kialakulását, már a közel jövőben be kell következnie. Ugy várja ezt a pártban mindenki, mint egészen természetes és szükséges dolgot, amelynek nem áll utjában semmi, amely elől nem is akar senki kitérni. A szabadelvűpárt teljes amalgamizációját semmi nem jellemzi tökéletesebben, mint az az egyértelműség és az az általános megnyugvás, amely már előre is teljesen elfogadja azt a megoldást, amelyvel a miniszterelnök a kérdés személyi részét dűlőre fogja vinni. Ez a megnyugvás annál könnyebb, mert első sorban is a pártnak olyan tagja kerül szóba, akinek azelőtt a nemzeti párt vezetésében előkelő szerepe volt s aki ellenzéki állásában is, nehéz időkben jelentékeny szolgálatokat tett a szabadelvűségnek.

*

A tervezetek között persze szó esik itt-ott némely részletkérdésről is s a nagyméretű dolgok mellett felbukkan egy-egy pikantéria.

A pikantériák közt is aztán, mint színes mezei virágok közt egy-egy termőkalász, amely széltől odahordott buzamagból nőtt ki, akad egy-egy olyan jelenség, amely komoly konsziderációra érdemes, vagy a tartalmánál, vagy a háttérénel fogva. Ime, a sok közül egy, amelyet bátran mondhatunk az idők jelének. A klubbeli beszélgetések rendjén szó esik a pártok számerejéről, amelynek majd a Ház jegyzői karában és bizottságaiban is kifejezésre kell jutnia. Az egyik beszélgető csoportból kihangzik egy éles, határozott hang;

— Jó, hogy erről szó van, mert legalább már most bejelenthetem egy indítványomat, amelyet, török-szakad, meg fogok tenni a Ház megalkulása előtt való konferenciánkon. A néppárttól fogok majd néhány szót ejteni. Ez a párt a választási harcban végképpen bebizonyította, hogy tisztán felekezeti párt és ezzel maga rekesztette ki magát a parlamenti pártok sorából. Mivel pedig felekezeti alapon álló pártot egyenrangú parlamenti pártnak elismerni nem lehet, indítványozni fogom — és erre ezennel szavamat adom — hogy se a Ház jegyzői karában, se a bizottságokban ne adjunk helyet a néppártnak. Ezt az indítványt, ismétlem, meg fogom tenni akkor is, ha egyedül maradok.

Az, aki ezt az indítványt bejelentette — és ez az, amit az idők jelének mondunk — valamikor az egyházpolitikai ellenzék egyik kombattáns tagja volt.

Egyébként pedig úgy tudjuk, hogy indítványával nem fog egyedül maradni.

*

Ime, még egy pikantéria. Pikáns a furcsaságánál fogva, de egyébnek is lehetne mondani, ha furcsa nem volna. Így is csak elnézésből sorozhatjuk a pikantériák közé. Elnézésből is, meg azért is, mert a politikai körökben, ahol beszéltek róla, körülbelül annyian mosolyogtak, amennyien bosszankodtak rajta.

Egy hírlapi nyilatkozatról szól az ének, a hírlapi nyilatkozatoknak abból a fajtájából, amely leggyakoribb ilyenkor, választások után. A leggyakoribb ilyenkor tudvalevőleg a pártvezetőségek nyilatkozata, amelyben a „lezajlott” választásnak

egy-egy taktikai ballépését mentegetik. A legtöbb persze a bukott pártok méhében fogamzik és az osztrák tábornokoknak arra az utólagos haditanácsára emlékeztet, amelyben nagy stratégiai apparátussal mutatják ki, hogy az elvesztett csatát hogyan kellett volna megnyerni.

A miskolci függetlenségi párt nyilatkozata azonban, amelyről itt szó lesz, némi eltérést mutat e jeles műfaj általános jellegétől. Ez a hadvezetőség nem a veszített csata miatt mosakodik, hanem a győzelem ódiúmatát igyekszik magáról elhárítani. Kimutatja csalhatatlan számokkal, hogy neki igazság szerint nem lehetett győznie és hogy mégis győzött, hát annak nem ő az oka, hanem az ellenség.

Miskolcon tudvalevőleg paktum volt a kormánypárt és a függetlenségi párt között a két kerületre nézve. A paktum szerint a déli kerület a szabadelvűpárté, az északi a függetlenségi párté lett. Hogy mi szükség volt a paktumra, azt — úgy hittük — a miskolciak jobban tudják, mint mi. A nyilatkozatból ellenben megtudjuk, hogy — ők sem tudták. A déli kerületben ugyanis azért kellett a szabadelvűpártnak győznie — a nyilatkozat szerint — mert Herman Ottó, akivel az ellenzék győzhetett volna, nem vállalta a jelöltséget; az északi kerületben azonban oktetlenül győznie kellett volna a szabadelvűpártnak, mert ez a kerület — a nyilatkozat szerint — tulnyomóan kormánypárti. Ezt a kerületet tehát a szabadelvűpárt egyszerűen elajándékozta.

Igy volt-e, nem-e, nem akarjuk firtatni, de a nyilatkozat, ime, ezeket mondja:

Csak ilyen eljárással — tudnillik azzal, hogy a déli kerületben nem állítottak jelöltet mivel-hogy mellesleg nem is volt kit — érhetjük el azt, hogy az északi kerületre fordíthassuk minden erőnket. Ha mi Soltész ellen jelöltet állítunk, akkor az északi kerületben Bizony Ákos mellett nem hozunk össze 516 szavazatot; mert ennek egy részét azok szavazata teszi, kik a szabadelvűpártból elvők fenntartása mellett szavaztak Bizony Ákosra. Braun Sándor sem 223 szavazatot kapott volna; mert akkor 739 szavazat helyett legalább 900 választó leszavazott volna. Lett volna tehát városunknak ismét két szabadelvű képviselője és kiharadt volna az országgyűlési képviselők sorából Bizony Ákos neve.

Igy mentegetődzik egy párt, amely győzött, holott érzi, hogy a stratégia szabályai szerint nem lett volna szabad győznie. Így volt-e, nem-e, igazán ne firtassuk. Ők jobban tudják, mint mi, hogy miért kell mosakodniuk, amiért megkaptak egy mandátumot a kettő közül, holott egy sem dukált volna nekik.

Az egyszeri kirurgus, aki őszinte perceiben borbélynak vallotta magát, roppant bajban volt egy betegével. Megköpölyözte, eret vágott rajta, meg újra megköpölyözte, de csak nem ment vele semmire. Végre, kétségbeesésében, mikor már minden tudományát kimerítette, kitört belőle a borbély:

— Nem tudok az uron segíteni, hiába próbálom ki rajta a tudományomat. Most még csak egyet próbálok, ha már egyéb nem telik tőlem: megeretvélom.

A választási stratégia böles kirurgusai is ilyen cselekednek. Nem segíthetnek már a páciensen, ezt a győzelmet vissza nem csinálhatják. Hát megborotválják. Levakarnak róla háromszáz szavazatot, amely nem odavaló és erre tisztán, csupaszon áll előttünk a miskolci választás képe...

BELFÖLD.

Gróf Széchenyi Gyula a királynál. Mint Bécsből jelentik a király gróf Széchenyi Gyulát, az ő felesége személye melé rendelt minisztert e napokban hosszabb kihallgatáson fogadta.

A költségvetés. Budapestről jelentik a N. Fr. Pr.-nek: Mintan a költségvetés alapvázlatát az egyes reszortminiszterekkel már régebb ideje megállapították, a pénzügyminiszterumban most az 1902. évi

állami költségvetés tervezetét záró munkálatain dolgoznak. Lukács pénzügyminiszter az erre vonatkozó törvényjavaslatot azonban csak az ujonnan megválasztott képviselőház megalkulása után, — tehát november tizedike előtt alig, — fogja a Ház elé terjeszteni. A pénzügyminiszter ugyanezen alkalommal jövő terveiről is nyilatkozni fog. A költségvetés ezuttal is az államháztartás egyensúlyának zavartaanságáról tanusodik.

Az új autonóm vámtarifa. Bécsből jelentik tudósítók, hogy az új autonóm vámtarifatervezet kidolgozására kiküldött osztrák és magyar delegátusok a tárgyalásban az első olvasásig jutottak el. Most a mindkét részről betervezett javaslatokat beható vizsgálat alá veszik és ennek befejezése után újból folytatják a tanácskozásokat.

Az első kérvény. Ma érkezett be a Kuria iktatóhivatalába az első petíció, amelyben az általános választásban kisebbségben maradt szabadelvűpárti gróf Dégenfeld Lajos választói a megválasztott dr. Penedek János függetlenségi képviselő mandátumának megsemmisítését kéri. A kérvény megfelle az alaki kellékeknek s a költségek e öleles fedezésére szükséges háromezer koronát is befizették.

Egységes népnevelés Wlassics Gyula közoktatásiügyi miniszter — mint a Fővárosi Tudósító értesül — elrendelte, hogy minden okon a helyeken, hol az állami elemi népiskolával kapcsolatban állami kisdéző intézet van, ez utóbbinak helyi felügyeletét szintén az állami iskolai gondnokság lássa el, amely nőtagokkal kiegészítve teljesíti az állami kisdézővoda felügyelő bizottság teendőit. Ilyen helyeken az állami kisdézővoda az állami elemi népiskolával — az egységes és szeszhangzatos nevelési evek biztosítása céljából — szerves kapcsolatba hozandó, miáltal az állami elemi iskolák igazgatóságának hatáskörébe az állami kisdézővoda is kiterjed.

Nász a királyi házban.

Budapest, október 12.

Örömhír röppen a trón mellől ki az országba. Boldog nászról szóló örömhír, amelynek hallatára minden magyar szívben lelkes visszhang fog támadni. Viruló, ifjú hercegisasszony odaadja kezét és szívét a lelke választottjának, aki maga nem sarjadzott bár királyi vérből, de családjának előkelőségénél fogva rangegyenlő hitvestársa lehet arájának.

Nekünk magyaroknak sok közünk van ehhez a szívbeli frigyhez. Mert a boldog menyasszony senki más, mint jó öreg királyunk elárvult unokája, Erzsébet főhercegisasszony, Istenben boldogult Rudolf királyfiak leánya. A völégény pedig, akit szerelmével az ifjú főhercegnő megajándékozott, egy fiatal osztrák mágnás, Windischgrätz Ottó herceg, aki a hadseregben mint ulánus főhadnagy szolgált s akít daliás, művelt ifju embernek mondanak. A völégény tehát nem fejedelmi ivadék, noha nemzetsége azok közé tartozik, amelyeket a dinasztia házitörvénye a fejedelmi vérről rangegyenlőnek ismer el.

Szerény anyagi viszonyok közt élő, ez idő szerint még szerény állású s csupán lelki kincsekkel megáldott ifjut választott mátkájával a király unokája. Jó öreg királyunk pedig tétovázás nélkül ráadja áldását e frigyre. Az ő nemes szíve nem fényt, pompát, rangot, vagyon szán unokájának, hanem azt szánja neki, ami minden egyébnél többet ér: az igaz szerelemből fakadó boldogságot. Nem a hatalmas császár és király szemével nézte felségség urunk e frigy keletkezését, hanem a szerető nagyapa szemével. Egyetlen fia egyetlen gyermekének, aki neki talán a legdrágább unokája, juttathatott volna ragyogóbb, rangosabb házasságot. De felségség királyunk óhajta az volt, hogy elárvult unokája az emberi boldogság lehető legnagyobb fokát érje el. Az udvari érdek így visszavonul a boldog szerelem szempontja elől. Királyunk böles szíve akarta így; s nemes elhatározását szeretettel fogja a magyar nemzet fogadni.

A boldog mátká magyarnak tudja s magyart

UJ IDŐK.

Herceg Ferenc lapja valóságos album-füzettel indult meg az új negyedben. Közleméneinek a garb dagsága, képeinek a szépsége révén a legnagyobb külföldi képes lapokkal kiállja a versenyt. Januárban pompás, nagyméretű, keretbe való színes képet ad teljesden díjtalanul előfizetőinek. A magyar háznak magyar művészi díszre lesz ez a gyönyörű reprodukció. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 4 korona.

Előfizetheti postautalványon a kiadóhivatalnál Budapesten, Andrassy-ut 10. — Mutatványszámot kérésre szívesen küldünk.

nak érzi magát. A nemzetünk iránt való szeretetet édesatyjától örökölte, akinek emléke örökké virulni fog a hálás magyar nemzet lelkében. Erzsébet főhercegnő, aki gyermek korában vesztette el atyját, serdültségben mintaképül azt a sugárzó királyi nőt választotta, akinek nevét viselte: gyöngéd szívű nagyanyját, a mi hön szeretett királyasszonyunkat. Magyarra igyekezett hát lenni nyelvben és érzésben. Nyelvünket kitünően beszéli és írja. Költőinket ismeri és szereti; ha jól tudjuk, maga is verselgetett magyarul.

Ahogy felszolgált a kislányból hajadonna lett, az lett a vágya, hogy megtanulja a magyar táncot is. Tavaly kelkesen gyakorolta a csárdást; s úgy volt, hogy a budai várakban az udvari bálon nyilvánosan is fogja nemzeti táncunkat fejteni a magyar királyfiinak magyar leánya. Am a tél folyamán megbetegedett, s ezt az óhajátást tehát nem valószínűsíthatta meg. Följegyeztük róla ezt a vonást, hadd lássa a közönség, mennyire a miénk a királynak boldog mátkává lett unokája.

A magyar nemzet szeretettel köszönti a királyi sarjast s tartós boldogságot kíván neki. És szeretettel s csodálattal tekint ezuttal is nemeslelkű királya felé, akinek az igaz emberi érzés a legtündöklőbb fejedelmi erénye.

Bécs, október 12.

Hir szerint Erzsébet Mária főhercegnő legközelebb jeyget vált Windischgrätz Ottó herceggel.

Bécs, október 12.

Erzsébet főhercegnőnek herceg Windischgrätz Ottó, ulánus-főhadnagygyal való eljegyzését í. f. hívtatolans közléstessék. A völégény az I. számú. Ottó főherceg nevét viselő ulánus-ezredben főhadnagy, másodszüllött fia a tegnap titkos tanácsossá kinevezett Windischgrätz Ferdinánd Ernő hercegnök.

Herceg Windischgrätz Ottó 28 éves, közép-termetű, nagyon délceg, esinos szőke ember. Két év óta hallgatója a bécsi hadtudományi iskolának és az összes tisztek közül ő mutatta föl a legjobb eredményt. Herceg Windischgrätz Ottó egy arisztokrata pikniken ismerkedett meg Erzsébet főhercegnővel, amikor is sokat táncoltak együtt. Az utolsó udvari bálon a hercegnök ismét alkalma volt a főhercegnővel táncolnia s nyilván akkor érlelődött meg bennük kölcsönösen az elhatározás, hogy egymáséi lesznek, mert udvari körökben beszélik, hogy Erzsébet főhercegnő már másnap felfedezte a király előtt szívének titkát és ő felsége azonnal beleegyezését adta a frigyhez.

A völégénynek bátyja, Károly, Klattauban dragonos-főhadnagy és van egy nálánál fiatalabb nővére is, Eleonora hercegnő.

A völégény elöszertettel foglalkozik exakt tudományokkal, de a mellett mindentféle sportot is üz és kitünő lovas hírében is áll. Házassága után is megmarad a hadsereg kötelékben s a hadiskola befejezése után a vezérkarhoz fogják beosztani.

Édesatyja tegnap kihallgatáson volt a királynál, hogy megköszönje titkos tanácsossá történt kinevezetését. Az audienca szokatlanul hosszú ideig tartott. Több mint félóra hosszat maradt herceg Windischgrätz Ferdinánd a királynál.

Erzsébet főhercegnő két millió korona hozományt és 30-40 ezer korona évi járadékot fog kapni.

1888. szeptember másodikán jött egy bécsi távirat, amely jelentette, hogy Stefánia főhercegnő, Rudolf trónörökös hitvese, leánygyermekkel ajándékozta meg férjét.

A távirat örömtét keltett az országban, hisz a trónörökös pár a leggyengédebb szeretet és tisztelet tárgya volt egész Magyarországon. A trónörökös családja öröme az ország örömevé lett.

A kis főhercegisasszony a keresztelésben Erzsébet Mária Henrietta Stefánia Gizella neveket kapta. Szülei Laxenburgba vitték, ahol zsenge éveit töltötte. Első nevelése körül leginkább anyja, Stefánia trónörökös szorgoskodott odaadó gondallal, annyira, hogy egészen visszavonult az udvari életől.

Alig volt a kis szűzke főhercegisasszony hat-esztendő, amidőn a mayerlingi katasztrófia mély gyászba borította a Habsburg-dinasztiát. A kis főhercegisasszony elvesztette atyját aki a bálványozásig szerette az édes apróságot.

18-9. február tizenhétedikén bucsuzott el Ste-

fánia Rudolf koporsójától s kis leányával a miramare kastély magányába vonult. Rokonok nélkül, barátok híján, az etikett szabályai alatt görnyedő udvaroncoktól körülveve töltötte ott életét a fiatal özvegy. Egyetlen vigasztalása szőp, szőke gyermeke volt. Mikor a gyászév leteltével a trónörökösné újra visszatért a bécsi udvarba, újabb küzdelmek napjai kezdődtek. Stefánia léltve őrizte azt a helyet, melyet mint a trónörökös neje elfoglalt s az udvar zajától teljesen visszavonult Erzsébet királyasszonyunk helyét akarta betölteni. Csakhogy ez a jog nem őt, hanem Mária Terézia főhercegnőt, Károly Lajos főherceg nejét illette meg. Mikor később Mária Terézia is visszavonult s helyét Mária Jozefa töltötte be, Stefánia neheztelésének ugy adott kifejezést, hogy minden udvari ünnepek alkalmával beletegnek jelentette magát vagy elutazott. Ekkor kezdődött a nagy utazások korszaka, amelyben Stefánia teljesen kivonta magát a bécsi udvar ellenőrzése alól. Annyi bizonyos, hogy mindig feltűnő volt az a zárkózottság, melyben Stefánia gyermekével együtt töltötte a karácsony-estéket, míg a mindnyájunktól szomorú szívvel gyászolt Erzsébet királynő a tengeren, felséges urunk pedig Welsben vagy Münchenben keresett vigasztalást.

1894 ben a trónörökösné a Semmeringen töltötte a tavaszit lányával. Hogy itt minő idilli életet éltek, arról a Truth bécsi levelezője egy később kiadott naplójában ad színes képet. Ez a feljegyzés így szól:

1894. Semmeringen.

„Májusi reggel, aranyos napfény. A déli vasut vendéglője még reggeli almát auzsza. Az óriási házból gyors léptekkel szőkel ki egy tizenegy éves leány. Angol matrőzruha van rajta.

— Jer mama, odaát árnyék van.

S egy gyermekkar jondök egy magas, karcsu asszony dereka köré. Pompás szőke hajkoronáján egyszerű matrőzkalapot visel.

— Így mama, most olvass, én virágokat szedek, te megmondod, mi a nevük s azután leprésejük. Vagy inkább koszorút köss belőlük.

S a gyermek ujjong, virágot tép, a mama pedig magyarul. Kék szeméi néha-néha azonban álmodozva merengenek a távolba.

Anyja és gyermeke óráig ülnek ott. Az együtt-lét azonban időnkint megszakad.

— Nézd csak médi, amott megy egy szegény öreg ember. Vidd neki ezt gyorsan.

A leányka boldogan, büszkén teljesíti a megbízást, átadja a pénzt, s a játék újra kezdődik.

A nap mind magasabbra hág. A hotelben megkezdődik a sürgős-örgás. A jászótér tele lesz gyermekekkel, bonneokkal és vastag milliomosnőkkel, akik eselédékről, házi botrányokról s a legújabb pletykákról beszélgetnek. Távolabb pedig, az egyszerű kis ligetnek árnyában, még mindig ott ül a fejedelmi asszony, Stefánia özvegy trónörökösné, olvasva, leányának magyarul s egy szegényt sem bocsájta el alamszna nélkül, ki arra vetődött.

Azután lassankint elmuladoztak ennek az idilli életnek esztendői. Erzsébet főhercegisasszonyra ránehezedtek mindazok a gondok, amelyeket a rangjából hölgyek kötelességei róttak rá. 1899-ig csak „kamarája” volt, de amidőn édesanyja jeyget váltott gróf Lónyay Elemérel a király udvartartást szervezett számára. 1900. március 22-én volt az özvegy trónörökösének esküvője. Anya lánya bucsuja megható volt. A miramare kastélyban és kápolnában minden előkészület megtörtént az esküvőre. A király egyenes óhajta volt, hogy Erzsébet főhercegnő ne legyen ott anyja esküvőjén s a főhercegnő 21-én reggel elutazott Miramareból Bozen-Griesbe, ahol néhány hétig maradt. Akik a bucsuzáson ott voltak, könnyező szemmel nézték az elválás kínos jelenetét.

Negyedórával a vonat elindulása előtt udvari fogat érkezett a pályaudvarhoz amelyből Gondrecourt grófné főudvarmesternő szállott ki. Néhány pillanat múlva egy másik udvari fogat állott meg, amelyen Stefánia özvegy trónörökösné ült leányával s végül egy harmadik udvari fogat érkezett amelyen Kolonieski gróf főudvarmestert és Bellegarde grótot hozta. Stefánia és Erzsébet főhercegnők egyszerű kék ruhát viseltek és mind a ketten nagyon izgatottaknak látszottak.

A vonat elindulásáig alig néhány peró volt. A főhercegnők ezalatt a pályaudvar előtt levő térségen sétáltak föl s alá. Az anyja leánya karjába kapaszkodott s élénken beszélgettek egymással. Néha megállottak s így folytatták a beszélgetést. Többnyire az özvegy trónörökösné beszélt s leánya csak ritkán

szakította félbe, hogy kérdést intézzen hozzá. Mindkettőjük szemében sűrűn csillámlott föl egy-egy könnyecsepp s ilyenkor zsebkendőjükkel tüntették el izgatottságuknak látható jelét.

Egyeszerre megjelent előttük az állomásfőnök s értesítre adta, hogy érkezett a vonat elindulásának ideje. A két főhercegnő a perronra sietett s bucsut vett egymástól. Az özvegy trónörökösné még egy utolsó pillantást vetett leányára, egy bensős, hosszú pillantást, mintha lelkébe akarván foglalni azt, akit már most oly sokáig nem fog látni. A főhercegnők ezután megölelték egymást s néhány pillanattal forró ölelésben maradtak, egymás arcát csókkal borítva s minduntalan tájadalmasan fölzokogva. Végre kibontakoztak egymás karjából. Erzsébet főhercegnő megmagadva anyja kezét, ajkához szorította s eláraztatta csókjával. Még egy-két bucsuzót váltottak, azután végképpen elváltak egymástól.

Erzsébet főhercegnő zokogva, kipirult arccal, könnyező szemmel ment az udvari kocsihoz; rövid utjában minduntalan visszaordult, hogy még egyszer láthassa anyját, aki a néma fájdalomtól megtörve nézte távozó leányát. Erzsébet főhercegnő beszélt az udvari kocsiába, amelybe utána gróf Bellegarde és az udvarhölgyek is bementek. A következő pillanatban ées ült hangzott s a vonat elindult. Az özvegy trónörökösné egy pillanattig nézte az elinduló vonatot, de a következő pillanatban kisetett a pályaházból s gyalog indult el Miramare felé. De alig néhány lépés után újra megállott, kivette zsebkendőjét s addig intett leányának, amíg a vonat eltűnt szembatárból. Erzsébet főhercegnő a kocsii ablakából viszonozta anyjának ezt az üdvözlötét.

A násznap után a következő kommuniké jelent meg a budapesti és béci hivatalos lapban:

O császári és apostoli királyi felsége, folyó évi március hó 22-én kelt legielső kéziratával Erzsébet Mária főhercegnő ó császári és királyi tenege udvartartásának szervezése alkalmából a szolgáltaiban megmaradó gróf Coudenhove Erzsébet kamarai elői arónövek, odaadással teljesített nő szolgálatai elismeréséül, az e.ö. osztály Erzsébet-rendet legkegyelmesebben adományozni, gróf Bellegarde Ferenc belső titkos tanácsost főudvarmesterré és gróf Chotek Sándort főudvarhölgyvé kinevezni és ezen udvartartáshoz szolgálattelvő kamarásul gróf Bellegarde Rudolf lovas századosot, udvari orvosul dr. Auenthaler Ferenc udvari tanácsost és titkáruul Riedl János titkárt beosztani méltóztatott.

Ezzel szervezte volt a főhercegnő udvara s ő átvette a reprezentatív kötelességeket is. Első hivatalos szereplése különben még 1899-re esik, amidőn Ischben augusztusban mint az uralkodóház reprezentánsa ő nyitotta meg a salzkammergutii női háziipari egyesület kiállítását.

A lapok többször közölték hírt eljegyzéséről. Egyszer azt újságoták, hogy a német trónörökös fogja a kezét megkérni. Máskor meg arról is volt szó, hogy a főhercegisasszony zárdaiba vonul. Mindazoknak a kombinációknak véget vet a mai hír. Erzsébet főhercegisasszony megtalálta boldogsága utját.

A választások.

Budapest, október 12.

A mai napról nincs nevezetesebb feljegyezni való néhány ünnepies mandátum-átadáson kívül, amelyről a következőkben számolunk be:

A kultuszminiszter mandátuma. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter ma délelben fogadta a csáktornyai választókerület polgárainak küldöttségét, amely neki a képviselői mandátumot átnyújtotta. A kerület legelőkelőbb polgáraiból alakult küldöttség tagjai voltak: dr. Böhm Sidney, dr. Hajós Ferenc, Horváth Csongor, Kovács Rezső, Krauthacker József, Petrics Ignác, Probst Ferenc, Sipos Károly, Zakál Henrik, Zakál Lajos, Ziegler Kálmán és dr. Wolák Rezső.

A küldöttség szőnoka, Zakál Henrik pártelnök üdvözöl beszédében utalt arra, mily büszke a csáktornyai választókerület Wlassics Gyulára, akit most immár negyedszer küld az országgyűlésre és aki kortársainak biztosította azt a nagy várakozást, amelyet államférfii tevékenységéhez ugy választói, mint az egész ország léltének.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter válaszában mindenkélt megköszöntöte választóinak iránta újból tanúsított biza mátt és hangsúlyozta, hogy kétszeresen becses előtte ez a mandátum, mert szülőföldjéről jön, ahol ismer k egész gondolkozásmodját és érzelmevilágát kora ituságától kezdve. A reá bizott feladatok teljesítésében kötelességét erőjéhez s tehetségéhez hiven teljesíteni fogja és ezt a megbízó-levelet is csak arra használja fel, hogy előmozdítsa a haza javát és a kerület minden olyan érdekét, amely az országos érdekekkel párhuzamo-

MOLL SEIDLITZ POR
felemlhatatlan hálszer mindama gyomorhajóknál, melyekből a rossz emésztés és szőkrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 korona.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ és SO
Legjobb fájdalomcsillapító beörzsölés, esz, köszvény és egyéb megbőlési bajoknál. A kaktárakban ómmal zárt (plombirt) üvegekben 1 korona 90 fillért kapható. MOLL készítmény kérendő.

san halad. Megemlékezik arról a meleg hazafiságról amelylyel a választókerület horvátjainak lakossága a magyar hazához ragaszkodik és kiemeli azon kulturális érdekeket amelyek megkövetelik hogy az ország határszélén lévő gazdasági és kulturális góccok minél inkább megerősítsenek. Azt a szerzetést és ragaszkodást, amelyet választói iránta tanúsítottak hasonló érzelmeikkel viszonzozza és arra kéri a küldöttség tagjait, tolmácsolják mély háláját a választópolgárok zömének is.

A beszédet a küldöttség tagjai lelkes éljenzéssel fogadták.

A miniszter ezután még sokáig elbeszélgetett a megjelentekkel és meghívta a küldöttséget ebédre. Az ebéden, amelyen gróf Jankovich László, Zalavármegye főispánja is résztvett, számos leköszöntőt mondtak. Különösen nagy hatást tett az a pohárköszöntő, amelyet *Wlassics Gyula* a szabadelvűpárt vezérére, *Széll Kálmán* miniszterelnökre mondott.

Gromon Dezső mandátuma. A *toarisovai* választókerület népes küldöttsége tisztelget ma délután öt óraker Gromon Dezső honvédelmi államtitkárnál akinek átadták a képviselői megbízólevelet. A küldöttséget *Pribil* Ernő bácsbodroghmegyei főügyész vezette.

Pribil Ernő fővölzöl beszéde után Gromon Dezső meghatva köszöntö meg azt a rendkívül és kiváló bizalmat amelyben a kerület immár 26 éve részesíti. Nem személtének mindazonáltal a kitüntetést de annak a politika meggyőződésnek amelyet e hosszú időn keresztül is követték el, valót, tantorhatatlanul ragaszkodván a tiszta szabadelvűség zászlájához (Élénk éljenzés.) ahhoz a zászlóhoz, amelyet jelenleg *Széll Kálmán* miniszterelnök oly diadalmasan lobogtat. (Élénk éljenzés.) A kerület polgárainak odaadó hazafisága tette lehetővé, hogy e jogogó a kerületben a jelenlegi választáson is győzelemre jutott nyit legyverekkel vívott harcban oly parttal szemben amely a lelekezeti béke feladásán dolgozik. Előnkén óhajtja, hogy jövőre is óvja meg a kerület mind a választás és nemzetségi küldöttség nélkül való azt a szép egyetértést amely e kerület polgárait lángoló hazafiságban mindig egyesítette. Ebben örömet lel és áradozásának ha voltak bőséges utamát. Az Isten áldását kéri a kerület minden választópolgárára és családjaikra.

A lelkes éljenzéssel fogadott köszönő szavak után Gromon Dezső államtitkár, átvevén a megbízólevelet hosszabb ideig társagott a küldöttség tagjaival, akiket ezután az Országos Kaszinóba ebédre hívott meg.

A kaposvári mandátum. *Kaposvárról* jelentik a *Bud. Tud.*-nak: A kaposvári választókerület szabadelvűpártjának küldöttsége *Márfly* Emil partelnök vezetésével e hó 15-én délelőli 11 óraker jogja átadni *Vörös* László országgyűlési képviselőnek a kerület mandátumát, amely alkalommal kifejezést adnak szerzetüknek, bizalmatnak és tőrhelten ragaszkodásuknak a kerület szerzeti képviselője iránt. A küldöttség ezután *Széll Kálmán* miniszterelnöknél fog tisztelegni, akik a partelnökön kívül *Németh* Ignác polgármester fog üdvözölni.

A Hock-párt értekezete. A szabadelvű Hock-párt vasárnapon vagyis 13-án délután négy óraker partétekezletet tart a Két korona-vendéglőben (soroksári-utca 12.) amelyre a IX-X. kerületi szavazópolgárokat tisztelettel meghívja a Hock-párt végrehajtó bizottsága.

A kecskeméti pótválasztás. *Kecskemétről* táviratozzák a M. Távirati Irodának: A lapok tévesen közölték a pótválasztások napját. Nem 16-án, hanem 17-én lesznek *Kecskeméten* a pótválasztások.

A vágóselei kerületben október 21-én lesz a pótválasztás és nem 24-én, mint azt a lapok tévesen közölték.

Megtámadott mandátumok. *Sopronmegyében* három kerületben győzött a néppárt: *Csornán*, ahol *Rakotszky* István *Sebad-Fáránodon*, ahol gróf *Zichy* István és *Esterházyán*, ahol *Molnár* János választották meg. Ertesítésünk szerint mind a három választást kérvényvel támadják meg.

KÜLFÖLD.

Habib-Ullah, az új afghanisztáni emir. Indiából jelentik, hogy *Habib-Ullah*, az új afghanisztáni emir az indiai alkirálynak levelet írt, amelyben az emirnek a hó 3-ikán bekövetkezett haláláról értesíti és hozzáteszi, hogy *testvérei és a hadsereg* öt ugyanazon a napon egy nyilvános *darbaron* emirnek ismerték el s neki *hűsége esküjét*. *Habib-Ullah* kijelentette, hogy *atyja nyomdokaiba akar lépni* s reméli, hogy a két kormány között a barátság még erősödni fog.

Ebből és más autentikus jelentésekből kiviláglik, hogy az új emir csakugyan bizhatik a hadsereg-

ben, s ennéltova valószínűleg nem kell attól tartani, hogy angol vagy orosz mesterkedések zavart idéznének fel Afghanisztánban. Hogy igazán atya nyomdokaiban akar járni, azt egyéb okokból is el lehetük *Habib-Ullah* ugyanis az utóbbi időkben jóformán önállóan kezelte az afghanisztáni államügyeket, az öreg *Abdur-Ramán* csak a külügyi dolgokkal törődött. *Habib-Ullah* már egész zsenye ifjú korában helytartó volt és oly ügyesen viselkedett, hogy atya valósággal el volt ragadtatva. Igaz hogy ebben nagy segítségére volt az ifjunak a kabuli csapatok parancsnokának kipróbált hűsége és tehetsége. Kabuban egyszer katonai összeesküvés volt keletkezőleiben, amelynek kapcsán *Abdur-Ramán* a következőket meséli fiáról:

— Fiam még gyermek volt de mégis nagy osetekedet művelt egymaga odament a katonák közé s vezetőkké az én érdekeiben tárgyait. Semmi izgalom, semmi félsz nem veti rajta erőt.

Máskor a tizenhat éves *Habib-Ullah* egységeüdü odalovagolt a lázongó katonák közé.

— Azt bizonyította ezzel, — meséli atya, — hogy bizalma volt a katonakban különben nem merészkedett volna egységeüdü, testőrök nélkül közéjük lépni. Megígérte nekik hogy meghajgatja panaszait és igazságot tesz s ezzel nagy veszedelmet hártott el.

Ez az ügyesség és bátorság annyira imponált az emirnek hogy a legfontosabb államügyeket a tával együttesen végezte vagy egészen rabozta. Nevezetesen ő bízza meg a *darbar* (kínalgalas) megtartásával, amikor is *Habib-Ullah* úgy lépett fel mint valóságos fejedelem. Jobb testvérei is mind jelen voltak ezeken a *darbarok* és így korán szoktak abhoz, hogy balyukban teledbaváojukat tiszteleg. Az öreg emir különben azzal is biztosította kedvenc fia pozícióját, hogy a hadsereg legkötünőbb tisztjeinek leányai közül választott neki feleségeket.

Mint a *Times*nek jelentik, egy Kabulból e hó 5-éről érkezett táviratok szerint a benszúított és európaiak között béke van. Tegnap hírek azt mondják, hogy *Daka* és *Djellalabad* teljesen csöndesek és hogy a főnökök *Daka* környékéről Kabulba mentek, hogy *Habib-Ullah* emirnek hódolatkát bemutassák.

A porta és Franciaország. Ugy látszik, hogy a porta végre duőre akarja vinni a közte és Franciaország közt kitört s most már hónapok óta húzódozó konfliktust. Konstantinápolyi jeentések szerint a török kormány lépéseket tesz az ottmani banknál és a német banknál *nagypobb el leg* megadásra irant, mely részben a *Lorando-féle követelés kifizetésére* fordítanak. *Bupst* francia nagykövetségi tanácsos Párisból utasításokat kapott, hogy *gyakoroljon* *pressiót* *Törökországra* abool a céből hogy a *Lorando* ügyben váaszt adjon. A Párisban tanuló törökök hátraékos járandóságuk haadéskalan megfizetését követelik.

A francia török közedeés e napjában nem érdektelen *Constans* volt konstantinápolyi francia nagykövet nyilatkozata a keleti helyzetről. *Constans* nemrég egykori diktársamnak körében olyan kijelentéseket teit az oroszoknak keleti politikaáról, amely nem valami nizező a bata mas északi szövetségesre nézve. *Constans* ugyanis többek között a következőket mondotta:

— Nagyon sok ellenséggel kell megküzdenünk a Keleten, hogy immar kivívott tekintélyünk továbbra is ünniartsuk. Az angolok rendkívül sok pénzt költenek el, hogy beolást nyer nekik de nem érnek el nagy eredményeket. A legtöbbet azonban az oroszok *maknáróitól* kell tartanunk. Ez a legveszedelmesebb reánk nézve. A Keleten nem sokat érünk az oroszok szövetségével, mert ennek örve alatt az oroszok azon munkálkodnak hogy hatalmukat megrőjék.

Constans végül a következőképpen jelezte be beszédét:

— Önök uraim bizonyára meglepődnek, hogy így beszélek de az igazságnak megfelelően szólok. En csak arról szótlan ilyen nyitán és őszimén, amit magam látam, hallottam és amiről személyesen meggyőződiem.

Asszonyok a politikában. Egy nagy parlamenti pártot mentettek meg a kettészakadástól a belga asszonyok. A szociálisták táborra, amely évek hosszú sora óta surgeti az általános szavazati jog behozatalát, meghasonlott azon a kérdésen, ha vajjon a nők számára is kérjenek szavazati jogot vagy sem. A szociálista-párt tagjai e meghasonlónak sehogysem tudták elejét venni s a belga hölgyek, akik ott a politikai kérdésben élénken részt vesznek, attól tartottak, hogy az ő érdekek esetleg megöloje lehet egy magasabbrendű érdekek: az általános szavazati jognak. Ez annyira fájt nekik, hogy elhatározták maukat a legnagyobb asszonyi erénynek gyakorlására: a lemondásra. *Vander veld* urhölgy a szociálista-párt végrehajtó-bizottságának tegnapi ülésén bejelentette, hogy a belga szociálista nők

lemondnak arról a követelésükről, hogy nekik is legyen szavazati joguk. Ezzel meg van mentve a pártegység és a szociálista tábor most már bizik abban, hogy kierooszakolja az általános szavazati jog behozatalát.

HIREK.

Erzsébet álma.

A Burg márványfalára
A hold hideg sugára
Özönlik nesztelen;
S hogy éjfélit út az óra,
Titkos találkozóra
A szellem megjelen.

Csak pihegése hallszik,
Amint hó-ágyban alszik
A hajnal-arcu lány:
Gyémánt, ha lángra gyúlna,
Liljom, ha elpirulna,
Igy tündökölné tán!

„A diadém, leányom,
Mit homlokodra rányom
A boldog szerelem, —
Fénynyel fölverte álmod',
Hogy hozzád kelle szállnom
A holdas éjtelen!”

A lányka ajka néma,
Csak boldog diadéma
Még inkább fölragyog, —
És halkan szól a szellem:
„Nem zúrok sorsom ellen, —
Most már boldog vagyok!”

— ou.

Budapest, október 12.

— BUDAPESTI NAPLO. Október 15-én uj előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Lapunk legközelebbi száma hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Személyi hír *Cseh* Ervin miniszter rokonai látogatására ma Szegedre érkezett.

— A becsi műparkkiállítás. A felsége ma nyitotta meg Beccsen és Ausztria által a párisi világgkiállításban vett műpári és technológiai tárgyak kiállítását. A felsége gyémemesen megnézte a kiállítást és igen élénk érdeklődést tanúsított. Egy órai ott tartózkodás után ő felsége azzal a kijelentéssel távozott, hogy a látott dolgoknál nagyon meg van elégedve.

— A Kálmánok. *Kálmán* napja emberemlékezet óta népszerű dátum a magyar politikáink között hatvanhét óta mindig akadt *Kálmán*, többnyire egyenél több is. Ma este is két *Kálmánt* ünnepeltek a szabadelvűpárt körében intim melegszeggel: *Széll Kálmánt* és *Tisza Kálmánt* A miniszterelnököt, aki most érkezett haza, meleg lelkes ünneplésben részesítette a párt. Nem volt ebben semmi formaság, csak csupa közvetlen, őszinte megszólalása a szerzetnek és tiszteltnek a diadalmas vezér iránt. A szóbeli üdvözléseken kívül a pártnak rendkívül nagy számban jelen volt tagjai üdvözölő iratot írtak alá, amelyet minden szertartás mellőzésével nyújtottak át a miniszterelnöknek. Meleg bajtársi érzéssel köszöntötték a parttagok *Tisza Kálmánt* is, a párt fehér patriarkáját, aki nagyváradi bukása óta is szorgalmas látogatója a klubnak és ma, is derült hangulatban fogadta politikai barátainak szives üdvözlését.

— *Darányi* üdvözlése. A veszprémmegyei gazdasági egyület leiratilag üdvözölte *Darányi* Ignác földművelésügyi minisztert a csorbai tónak állami tulajdonba való megszerzéséért.

— Kitüntetés A szultán *Lutfy* bey. budapesti török csaszari főkonzuinak a Mésziye rend nagyszalagját adományozta.

— *Templomaváltás.* *Temesvárról* jelentik: *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter levőben köszöntö meg *Desszeffy* Sándor csanádi püspöknek a gyarkülvárosi millenniumi templom holnapi felavatásához szóló meghívását. A templomot a város közönsége *Yel* Laos tervei szerinti 1 millió korona költséggel építette, a szenteléshez báró *Hornig* Károly veszprémi püspök ma délben ideérkezett. A vasutnál *Desszeffy* püspök és *Telbisz* polgármester üdvözölték. *Várady* Árpád kanonok miniszteri osztálytanácsos tartja a ho napi felavatásnál a szent beszédet.

— **Osszetört a rablánc...** Nem a poéták gondolataiból idézzük, mikor diadal gyanánt hirdették, hogy *összetört a rablánc*. Az életből, a valóságból, a profán életnek kőnapri forgatagából merítjük az idézetet, mikor hírül adjuk, hogy Magyarország igazságügyminisztere meg akarja szüntetni a börtönbüntetésnek középkori toldalékát: össze akarja törni a rabláncokat. Amit pedig Magyarország jelenlegi igazságügyminisztere tervez, azt ki is viszi.

A poéták gondolatvilága megtermékenyítette a profán élet gondolkodásmódját és ez a megtermékenyítés szülte meg a nagy evolúciót, a humánus eszmék folytatolagos fejlődését, a barbarizmus hagyományainak fokozatos hátrébe szorítását, az emberi méltóság megbecsülését — még a bűnösben is! Az, hogy ezentul nem fognak láncot csörömpöltetni a rabok, az, hogy megszűnik valahára az elhibázott egzisztenciák legbűsbűb zenéje, a bilincssörgés, az, hogy a kínzókamrák utolsó szerszámát is kidobja céltűz vezető eszközei közül a modern igazságszolgáltatás, ez nagy haladást jelent — az emberszeretet érvényesülésének történetében. Az emberszeretet történetének egyik ünnepeiben mozzanata lesz az, mikor a rablánc a gyakorlati életből kiszorul és átvándorol a múzeumokba, mint szomorú emlékü ereklyéje a multnak. Az utolsó bilincsből, melyet az elítélt lábáról lecsatoltak és amely ereklyeképpen át fog szarmazni a jövőre, hogy a történelmi múltról tanuskodják, egy sötét gondolatot fog kiolvasni az idők szellemének kutatója, bűvája. Ki fogja olvasni azt, hogy a mi napjainkig kétségbeesetten sokszor nem csupán a helyzetek és körülmények és a szociális élet kegyetlen viszonyosságai kínózták meg a szerencsétleneket, hanem még az államhatalom és a törvényes rend is azon volt, hogy fokozza, szaporítsa, borzalmas halmazattá tömörítse a kínokat. Bezárták a közveszélyes embert és nem csupán a szabadság levegőjét vonták meg tőle, de még a teste szabad mozgását is lehetetlenné tették. A megjavítás procedurájának minősítették a megkínóztatást. Az elmélet azt hirdette, hogy: *űdv és a gyakorlat azt valószínűsítette, hogy: kín...* Mindez ma még a jelenhez tartozik, de legközelebb a multak lomtárába, a muzeumba kerül.

— **A kassai gyümölcskiállítás.** A kassai gyümölcskertészeti kiállítás nagy ünneppé vált nyitották meg. A Schalkház-szálló út termében 160 kiállító 10.000 különböző váltojú özi gyümölcsrel és csak-mába vágó gazdasági eszközökkel vesz részt a kiállításon. A megnyitáson jelen volt Kassa város közönsége élén Pékhy főispánnal, Dr. Gerlóczy Géza, a kiállítás elnöke, szép beszédet mondott, különösen Darányi Ignác földművelésügyi miniszter érdemeit méltatva. A kiállítást Fiedler, a gazdasági egyesület elnöke nyitotta meg. Molnár István miniszteri biztos buzdította a gazdákat a további munkára.

— **Makkai Zsigmond és a székely diákok.** Makkai Zsigmond országgyűlési képviselő urnak, a harisnyás székelyek véréből való képviselőnek a budapesti egyetem székely ifjúsága ma a következő levelet küldötte:

Szeretett Székely Apánk! A legmelegebb szerencsevánunknak fejezzük ki mi, a budapesti székely egyetemi hallgatók képviselővé választása alkalmával. Tehát még se fejtél el a szittya vér! Csak most kezdünk igazán élni, mikor tudjuk, hogy van maroknyi népünknek is egy valódi székely képviselője, ki ismeri népünk nyomorát, de egyszersmind ismeri munkerejét, azt a csiszolatlan gyémántot, melyet elhanyagolni nem szabad! Kérjük Székely Apánk! sziveskedjék velünk tudatni, hogy mikor fog teljőnni Budapestre? Hadd vonuljunk ki illő fogadására a pályaudvarhoz, mert mi a legnagyobb hazafői érdeklődéssel kísérjük és fogjuk kísérni az ottmenni mozzanatokkal, hadd adjunk életet magunkról ideiben is, mert: „Csak nem fejtél el még a székely vér, minden kis csöppje drága gyöngyöt ér!” A székely egyetemi hallgatók.

— **Koholt halálhír.** A választási küzdelmek kalamitásainak emlékei közé sorozhatja Rétyi Mihály, a técsői kerület nagy többséggel megválasztott országgyűlési képviselője azokat a nekrológokat, amelyeket a mai újságok írtak róla. Mert koholt halálhír iratta a nekrológokat; Rétyi Mihály ugyanis — mint Técsőről táviratozzák — jól érzi magát s csodálkozással olvasta halálának híreit. Aki pedig elolvashatja a szemlélyéről emlékező nekrológokat, az hosszú életű a földön. Ez az igazság bizonyára jókedvre deríti Rétyi Mihályt és szeretettel gondol még majd arra a csínytevőre, aki halála híreit költötte és az Országgyűlési Értesítő révén gondoskodott arról is, hogy a koholmány mennél szélesebb körben terjedjen el.

— **Különlégességi tőzsdék a vidéken.** Lukács László pénzügyminiszter tervezetét dolgozta ki mely szerint a vidék több helyén különlegességi dohány-

neműek elárúsítására is jogosított nagytőzsdék állítanak fel. A tervezett tizenhat új tőzsdé felállítását még ez évben megtörténik.

— **Szerényi tanulmányutja.** Szerényi József miniszteri tanácsos, aki e hó 1-én Bosnyákországba és Hercegovinába utazott a háziipar tanulmányozása és a Kereskedelmi Múzeum ügynökségeinek felülvizsgálása végett, ma visszaérkezett a fővárosba. Szerényi Breskából Szerajevóba ment, ahol több napot töltött az országos kézműves-iskola, a műipari és a szőnyegszövő műhelyek valamint a Kereskedelmi Múzeum főköntézeté működésének tanulmányozásával. A bosnyák fővárosból ahol a legszívesebb fogadásra taált, Mosztárba utazott és ott megtekintette az országos kézműves-iskolát a szőlőművelő-telepet és a Kereskedelmi Múzeum ügynökséget, aztán Jaycean és Banjalukán át tért vissza Budapestre.

— **Miss Stone és a banditák.** Amerika örökös polgárai töltik. Miss Ellen Stone ügyvéden is erélyesen lép föl Bulgáriával szemben s sürgős intézkedést kíván hogy szabadítsák ki az ellogott misszionárius kisasszonyt. A bolgár hivatalos lap jelentése szerint Miss Stonet *Banska Mekonia* mellett, a török őrségek közelében fogták el. Mihelyt a bolgár kormány erről értesült, csendőrküldönményeket és katonaságot küldött a határra, melyek *Batak* és *Dubnica* közt bejárták az egész vidéket anélkül, hogy bolgár területen a rablók nyomára akadnak volna. Amerika sürgetésére most Bulgária avval igyekszik megnyugtatni az amerikai kormányt, hogy az a rablóbanda amely miss Stonet elragadta, most *török területen* van s hogy a bolgár kormány nagyon energikus intézkedéseket tett, hogy a rablókát, ha bolgár területre mernének lépni, letartóztatja, de másrészt arra is ügyel, hogy miss Stone és társai életét megmentse.

Konstantinápolyból azt jelentik, hogy a bolgár kormány az amerikai kormány sürgős kérésére előállt a rablók üldözésétől és nem gördit akadályokat a rablókval való tárgyalás elé.

Szofia október 12.

Ideérkezett hírek szerint Miss Stonet az amerikai hittérítőket Gyuloepeben, Jokorudától nem messze, a török-bolgár határon elrejtve tartják. A rablóbandát a török csapatok bekerítették, de a hittérítőnek életének biztonsága szempontjából nem nyomulnak előre. A banda azt követeli, hogy a váltásdíjat Szamakoban (Bulgária) tegyék le. Egy Szófiába érkezett bolgár lóhajsárt aki a merényletnek szemtanúja volt az amerikai konzul kívánságára mint bűnrésztet letartóztatták.

— **Házasság Siminszky Vilmos eljegyezte Repka Margitot, özvegy Repka Agostonné, született Pertik Mária leányát Budapestben.**

Ily *Dulcz Antal*, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár tisztviselője eljegyezte *Bayér Irén* kisasszonyt, Bayér László fővárosi bizottsági tag és gyáros leányát Budapestben.

Wagner G. Adolff eljegyezte *Oberländer Janka* kisasszonyt Budapestben.

Bene Kálmán eljegyezte *Máthé Janka* kisasszonyt Sásdon.

Krausz N. Gálszécsről eljegyezte *Müller Ernesztina* kisasszonyt Tarosáról.

Vertes Emil, a Vertes és Sebestyén-cég belfegye eljegyezte *Goldberger Irma* kisasszonyt, *Goldberger Miksa* leányát Szombathelyről.

— **A törzsvendég.** A kis vendégök egyik asztala volt a cigánytanya. Ott verődtek össze esténként kedélyes vacsorára a jópajtások: néhány író, újságíró, poéta, festő. A törzsasztal nál sok terv született meg amely a kotassá erjedt, sok ötlet fakadt színes buborékká. Néhány hónap előtt elmaradt ennek a törzsasztalnak egyik legkedvesebb vendége. Csupa sziv volt... *Makkai Emil*. A pajtások gyászolták ott a törzsasztalnál, amely a halála után néhány hétig csöndes, szomorú maradt. Hiányzott onnan nagyon a mélatekinetű pajtás. A széke üresen áll most is minden vacsoránál. A kis vendégül tulajdonosa, *Herz Rafael* Rezső a napokban nagyon megörömeztette a törzsvendégeit. Eletnagyságu olajfestményen örökítette meg *Makkai Emil* képét és feltűggesztette az asztal fölé. Most megnit ott van a bánatos, melázó tekintete. Csak a helye üres, ott lenn a kép alatt, a törzsasztalnál...

— **Felhívás.** A II kerületi felső kereskedelmi iskola igazgatósága felkéri az iskola volt tanítványait, kik 1895 től kezdve tettek érettségi vizsgálatot, sziveskedjenek vele hivatalos használat végett közönni, hogy milyen állásban vannak.

— **Sikkasztó postatitást.** *Rózay Vilmos* bártfai posta-segédútszt 3000 koronát sikkasztott apródonkint. Most, hogy bűnös manipulációit már nem tudta tovább elleplezni, följelentette magát. A bűnös tisztviselőt letartóztatták.

— **Otezer kérvény.** Az alábbi rövid statisztika egy cifra város legszomorúbb nyomorút tárja föl. Egy elszegényedett, nyomorult főváros éhes árnyai bontakoznak ki belőlük s tanulásra éhes kéregűt iskolásgyerekek panaszos, szemrehányó hangja hallatszik. A főváros által fenntartott 25 középiskolába összesen tizenkétezer fiú és leány növendék iratkozott be az idei tanév kezdetén. A tandíjmertességi kedvezményt kérő folyamodások benyújtási határideje szeptember 20-án járt le, s a határnapig több mint ötezer kérvény érkezett az intézetek igazgatóihoz. Az iskolai igazgatóságok a kérvényhez szerkesztett kimutatásokkal együtt most nyújtották be az egész akthalmazt a tanács tanügyi osztályához, hol két tisztviselő van megbízva az óriási anyag referálásával. A kérvényező az összes fővárosi középiskolai növendékek negyven százalékát teszik ki. A hetedik és nyolcadik kerületi polgáriskolában pedig, melyek 800—900 növendékükkel Budapest lepnépe-sebb tanintézetei, hatvan százalék a kérvényezőök száma. Iskoláinkint tehát körülbelül átlag kétszáz kérvényt nyújtottak be tandíjelengedésért.

— **Vonatösszeütközés.** Fiuméből a mejai vonat-összeütközés részleteiről ezt írják: Tegnap éjszaka mikor a Károlyvárosból jövő tehervonat a mejai aialguthoz ért, elütközött egy ökröt amely valahogy a vágányokra tévedt. Ennek következtében az egyik kocsi kiskilott és a vonat nem folytathatta útját. A közeli állomásról azonnal munkások siettek a helyszínére akik a vaggott csakhamar ráállították a sinekre mire a vonat bemegetett a me ai állomásra. Röviddel ezután Plasseből jövet berobogott a fumei tehervonat és teljes erővel nekiment az ott álló vonatnak. Az összeütközés oly heves volt, hogy tizenkét kocsi izé porrá tört és mind a két lokomotív erősen megrongálódott. A vonat személyzete közül heten súlyos zúdásokkal szenvedtek. *Halasi István* vonatvezetőnek mindkét lába és keze összeroncsolódott. Beszállították a fumei kórházba, ahol az orvosok amputálni akarták a lábát, de minthogy *Halasi* már akkor haldoklott lemondta az operációról. A szerencsétlen vonatvezető csakugyan még a délelőtti folyamán két órákon meghalt. A többi hat sebesültet is a kórházban ápolják. Az összeütközésről jegyzőkönyvet vettek föl. A szerencsétlenségnek valószínűleg a mejai váltóór az oka, aki hibásan állította a váltót.

— **Nagy tűz Romániában.** Bukarestből jelentik, hogy *Calafatban*, a dunamenti román városban óriási tüzvész pusztít A tűz a Mahaia Sat városrészen támadt és néhány pillanat mulva annyira elharpózott, hogy egyszerre három utca állott lángban. Nagyon sok épület, köztük a Strade Elisabetai lévő nagy templom is elharmadt. Minthogy az óriási tűz lokalizálására a calafati tűzoltóság elégtelen volt, távirattal odarendelték a krajovai tűzörséget is. A Calafatnál szemközti levő bolgár városból, Viddinből is segítségre mentek a tűzoltóság emberei, de tegnap estig egyesült erővel sem tudták a pusztító tüzet eloltani. A városban nagy az izgatottság. A tűz keletkezésének okát nem tudják. A kár jelentékeny.

— **Hatszort lött magára.** Különös öngyilkossági kísérlet történt ma délelőtt a Páva-utca 24-ik számú házban. *Eibeck József* diószegi születésű 33 éves gépalkotást nagyon elkeserítette az, hogy imádoitja nem viszonzozza szerelmét. Ezért minden áron meg akart halni. Vásárolt egy hatlötvetű revolvért s ma délelőtt — bezárkózva szobáába — mind a hat golyót magára lötte. Kettő a fejét érte, a többi a karját és mellét horzsolta. A halni vágyó fiatal ember dacára a hat golyónak csak könnyebb sérüléseket szenvedett és mikor a mentők a Rókusba szállították, teljesen eszméletlen volt. Az orvosok véleménye szerint pár nap mulva felgyógyul.

— **Ismét halálos párbaj.** Az *Agramer Tagblatt* jelenti, hogy Trebinjében néhány nappal ezelőtt *Kramer* tűzterelőhadnagy és *Schindler* csendőrhadnagy között pisztolypárbaj volt. A párbajban *Schindler* agyonlötte *Kramer* főhadnagyot.

— **A király özgánya Budapestben.** A boldogult *Rudolf* királyfiának özgánya, az erdélyi arisztocrácia dédegeit kedvence, *Pongrácz Laji*, akinek neve nemcsak az országban, hanem messze idegenben is ismeretes, ismét Budapestben játszik zenekarával. *Pongrácz Lajról*, a kolozsváriak kedvelt özgányprimásáról bátran emondhatjuk, hogy a legjobb özgánya az országnak, akinek hegedűjéből olyan édesen fakad a magyar nóta hogy nincs az a özgány, aki ki tudná állni a versenyt vele. Aki hallotta, sohasem felejtí el az öreg *Pongrácz Laji* nótát, amelyekbe a lelket sirja bele ez az igazi özgány. A Kerepesi-úton levő *Metropole* szálloda éttermében játszik már napok óta *Pongrácz Laji* akit *Petanovics*, a tulajdonos nagy áldozatok árán hozott el kincses Kolozsvárról. A főváros közönsége minden este nagy számban zárandokol el a *Metropole*-szállodába és hogy

naponta zsufolva van az éterem. abban a kitűnő cigányon kívül része van Petánovicsnak is, aki pompás konyhája mellett valódi, hamisítatlan italokkal szorgalmas vendégeinknek.

Az osztályorszájáték huzása. Az osztályorszájáték mai buzásán kétszáz ezer koronát nvert 36806. tízezer koronát 83712 ötezer koronát 5764 65658, kétezer koronát 14812 32000 79921 80877 72075 29558 16029 18284 76347 77286 74585 9523 90746 84640 84518 93997 540-1 19174 50006 59691 45721, ezer koronát 37525 1772 63437 31044 35837 49021 12848 69678 36716 84145 35436 44810 55838 81582 21199 51731 69986 6508 3132 73887 6198 94650 5274 56886 18641 10138 62513 18643 3 411 94779 47128 25-60 16160 63112 33829 30813 54230, ötszáz koronát 95473 35428 31124 76547 96202 43022 38368 46514 62523 42144 20341 52018 34062 49186 48373 3479 83271 71189 80044 76585 63649 22920 8494 84945 78493 92196 81750 98174 81840 80661 51-99 44509 89904 72172 22431 63887 54294 44088 14739 99862 72585 48781 80614 62444 21447 7161 97795 56166.

Vásároljanak osztályorszájátékot Lukács Vilmos bankházában, Budapest, V. Fűrdő-utca 10.

(x) Elegáns divatos ruhák készülnek Tereczky és Lilienberg írfészabó-cégnél, Budapest, Városház-utca 12.

(x) Maison Zwieback hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

(x) Kérjük mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyűjtőt.

Lakoma Darányi tisztelőire.

Budapest, október 12.

A budai Vigadó nagytermében ma este 8 órakor Darányi Ignác földmivelségi miniszter, mint a fővárosi II. kerületnek hetedszer is megválasztott országgyűlési képviselője tisztelőire 500 terítékű, lényes lakoma volt. Az ünnepelt a nagyteremben az asztalón Rupp Zsigmond királyi tanácsos és királyi közjegyző a volt választási elnök és Kollár Lajos, a szabadelvűpárt elnöke közt foglalt helyet. Elsőnek a peccenyénel Kollár Lajos királyi tanácsos emelt szót lelkesítő szavakban ecsetelvé az a szeretetteljes viszonyt, amely a kerület polgárságát Darányi Ignácra fűzi. Megemlékezett azokról a szavakról amelyekkel Szilágyi Dezső fejezte ki elismerését Darányi Ignác államérfin érdemei iránt, midőn azt kívánta neki, hogy a nép nagy rétegeinek fölvilágosodására irányzott munkálkodásában kitartson és helyt álljon. Kívánja, hogy a miniszter polgártársainak ragaszkodásából és bizalmából merítsen kitartható ahhoz a nagy küzdelemhez, amelylyel egy szabadságszerető nemzet levirágzásának és boldogulásának alapjait lerakni akarja.

Leikes éljenzés kísérte a szónok szavait, amelyek csilapaltával Darányi Ignác földmivelségi miniszter a következő felköszöntőt mondotta:

Mindenekelőtt hálás köszönetet mondom t. barátomnak, pártunk nagyérdemű elnökének azon nemcsak meleg nemcsak baráti, de igazán ékesen szóló szavakért, amelyeket hozzám intézett (Élénk éljenzés) és köszönetet mondom azért is hogy a szavaiban megemlékezett közéletünknek egy korán elhunyt nagy alakjáról egy barátomról, aki minden viszonyok között ragaszkodott hozzám, buzdított és bátorított engemet. Méltó, hogy a nemzet az ő emlékét ugyanolyan tisztelőben részesítse, mint amily büszséggel ő a magyar nemzetet és a magyar nemzet nagy rétegeit élte utolsó percéig szolgálta. (Ugy van! Tetszés.) T. Uram! Nagy ideje, amióta a mai napon először találkoznak a leharasztalán. Azt hiszem, kevés kerület van ahol választás előtt a képviselői választóival ne koccintott volna. (Ugy van!) De minthogy mi egymással a választás előtt egyszer sem koccintottunk, azt hiszem, jogunk van most kétszer is háromszor is koccintani. (Derűtség, Tetszés és éljenzés.) Mindenekelőtt hálásan kell megemlékeznem azon férfiról, aki ezen a helyen, ahol én most állok, vezette a választásokat: igen t. barátomról, Rupp Zsigmondról (Hosszú és élénk éljenzés) és hálásan kell megemlékeznem a szabadelvűpárttól és annak nagyérdemű elnökéről, Kollár Lajos t. barátomról (Élénk éljenzés), aki azzal a vezérkarral, amelylyel együtt működött, megmutatta, miként kell nyugodtan és négyes lelkesen, igazságosan és méltósággal győzelemre vinni pártunk ügyét. (Élénk éljenzés.)

És tisztelt uram, midőn megemlékeztem a vezérkarról, nem hallgathatok a hadserőkről azon névtelen hősről sem, akiket nem koccint hoztak szavazni (Ugy van!) hanem, akik mind maguktól, önként jöttek alkotmányos jogukat gyakorolni. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés.) Tisztelt uram! Vanak az országban nagyobb kerületek, vannak gazdagabbak, de alig hiszem, hogy volna kerület, ahol mélyebb volna a honfűzés, mint ebben a mi kerületünkben és azért én ezt a kerületet büszkén képviseltem eddig és büszkén fogom ezen az országgyűlésen is képviselni. (Hosszas, élénk tetszés és taps.) És nem a polgári jellemre és nem honfűzési érzésre mutat-e az a jelenet, amely itt a választások eljártasánál, az a jelenet, melyet az ország számtalan kerületi irigyeinek meg tölem? (Igaz! Ugy van!) Akárhányan megcsókolnak engem és azt mondják, nem azt irigyeitök tölem, hogy majdnem tízszeres volt a többségem nem azt irigyeitök tölem, hogy hetedszer választották meg engem e kerületben, hanem azt irigyeitök, hogy olyan kerületem van, amely azon percben,

midőn a küzdelemnek vége van, félteteszi az ellen-tételeket és nem érez egyebet, mint hogy mindannyian hazafiak és hogy mindannyian magyar emberek vagyunk. (Viharos, szűnni nem akaró tetszés, éljenzés és taps.)

Hivatalos működésem alatt, ha egyebet nem, de azt megtanultam, hogy a mi népünkben, a mi országunkban megvannak a fejlődésnek, a virágzásnak kellékei, hogy a honfűzésre, ha egyetértéssel működünk és dolgozunk vállvetve s következetesen és dolgozunk az egymást követő nemzedékek és egyik épít a másiknak, és nem azt nézzük, hogy jogunk-e mi aratni, hanem azt nézzük, hogy vessünk (Ugy van!); nem azt nézzük, hogy fogunk-e mi a gyümölcseket terméséből enni, hanem azt, hogy gyümölcsöt ültessünk. (Élénk tetszés és taps.) és előre dolgozunk késő nemzedékeknek, akkor ez az ország oly nagy, oly hatalmas, oly virágzó lesz, mint a miyet csak álmodhatunk. (Ugy van! Élénk helyeslés.) Mi azt megérni nem fogjuk, de talán megérhetjük azt — és ezt kívánom t. polgártársaimnak, ezt kívánom a választók összeségének — hogy a Gondviselés engedje nekik, hogy ők láthatóan szabad, virágzó gazdag Magyarországot. Erre emelem poharamat. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.)

Ezután Rupp Zsigmond kir. tanácsos mondott nagy tetszéssel fogadott emelkedett szellemű felköszöntőt Széll Kálmán miniszterelnökre, Tábodý József cs. és kir. kamarás Rupp Zsigmondra, dr. Nagy Uzor Darányi Ignácra, Rupp Zsigmond Kollár Lajosra mondott élénk tetszéssel fogadott felköszöntőket. Kollár Lajos köszönő szavai után Óz Vilmos földmives, a függetlenségi párt tagja köszöntötte lel ekés szavakban Darányi Ignácot, mint a nép atyját és jóltevőjét. Érdekes volt, amint az egyszerű ember a maga keresetlen szavaival ecsetelte a legújabb magyar munkás-törvényhozás előnyeit, amelyek a munkást és a munkaadót egyenlővé teszik a törvény előtt és amint vázolta Darányi Ignácnak a földmivelségi tárca egész nagy mezején kifejtett üdvös működését.

A lakoma a legjobb hangulatban a késő éjjeli órákba nyult bele.

Horvát Boldizsár szobra.

Budapest, október 12.

A magyar nemzet, mely a kiegyezés által kijelölt utakon találta meg boldogulásának és fejlődésének eszközeit, kegyeletes szívvel nézett Vasvármegye székhelye felé, amelynek főtérén ma leplezték le Deák Ferenc meghiált barátjának és hűségese munkatársának, Horvát Boldizsár emlékszobrát. A hála és kegyelet érzésén kívül az a tisztelet fakadt ma a nemzet lelkeiben, amelylyel a tiszta erkölcsű s egyeneslelkű államférfiak emlékét őriznünk kell s az a hódolat ébredt bennünk, amelylyel a tiszta szabadelvűség és a tiszta demokrácia iskolájának első mestereire tekintünk. Szombathely főtérén nem e vármegye nagynevű fiának emlékét hirdeti csupán az éreszobor; örök dicsérete az a közügyek hívsége, becsületesszolgálatának, a politikai erényeknek és a férfias élet nemes egyszerűségének, amelyben Horvát Boldizsár élete lefolyt. Ez a kor, amely Deák tradícióinak hatása alatt, ugyanazon politikai ideálok útján indult el, mint amelykért Horvát Boldizsár küzdött, mélyseges hálával és hódolattal van eltelve a mai, kegyeletes ünnepnapon. A szabadelvű Magyarország úgy pillant Vasvármegye nagy szülőltének szobra felé, mint a tanítvány szokott azon mesterek egyikére, akitől a hitvallást tanulta.

A szombathelyi ünnepről tudósítók az alábbiakban számol be.

Szombathely, október 12.

Ma leplezték le Horvát Boldizsár szobrát, Szombathely város és Vasvármegye előkelő közönségének jelenlétében. Horvát Boldizsár családja részéről jelen voltak Láng Lajosné és Radács Jenőné, továbbá Láng Lajos, Radács Jenő, az Országos Iparművészeti Múzeum igazgatója, báró Eötvös Loránt az Akadémia elnöke, aki szintén a család részéről volt ott s a család több fiatalabb tagja. A vendégek között voltak Vécsey Tamás, a budapesti tudomány-egyetem rektora és az Akadémia kiküldötte, Hegedűs István egyetemtanár, a Kisfaludy-Társaság képviselője, Ernusz Kelemen, a főrendiház alelnöke, István Vilmos főszentelt püspök, Reiszgy Ede Vasmegey és Nagy Jenő Mosony megye főispánja, Ehen Gyula Szombathelyi polgármester, jelenleg országgyűlési képviselő, Károlyi Antal aispán, jelenleg szintén országos képviselő.

Ambar az ünnepség a kedvezőtlen időjárás miatt nem folytatótt le egészen programszerűen, a megyeház nagytermébe szorult ünnepi közönség Vasvármegye ősi, nemes tradícióhoz illő bazafias lelkesedéssel adott színt az ünnepnek. Ehen Gyula polgármester megnyitóbeszéd után Eredics Ferenc mondott szép emlékbeszédet Horvát Boldizsárról, megemlékezve arról, hogy az ifjú Horvát Boldizsár nagysága Szombathelyen nyilvánkozott meg először, mikor szülővárosa a nemzetgyűlésbe küldte. A Magyar Tudományos Akadémia nevében Vécsey Tamás egye-

temi tanár szözlött. Deák, Andrássy és Eötvös mellett — ugymond — a hatvanhetes kiegyezés megteremtésében legbb része volt Horvát Boldizsárnak, aki örök emléket állított magának munkájával s aki új igazságszolgáltatásnak megalkotója.

Hegedűs István, a Kisfaludy-Társaság kiküldötte, nagy hatással Horvát Boldizsár lelkének költőiségét fejtegette. A többi között ezeket mondotta:

— Költői maga ez a élet, a legemesebb harmonia, amelyből a kellem sohasem hiányzott. A jogi elvek mély buvára, a lelkes szónok, költői ihletől áthatott egyéniségben forrt össze.

Reiszgy Ede főispán Horvát Boldizsárnak az igazságszolgáltatás terén való nagy érdemeit méltatta. Lerakta — ugymond — a magyar baza egyik legbiztosabb alapkövét, a független judikatort. Ha nem is érte meg művének befejezését, az elötagiatlan nemzedék az érdemet neki fogja tulajdonítani.

Ezután fölolvasták Széll Kálmán miniszterelnök következő sürgönyét:

A Horvát Boldizsár-szobor-bizottság elnökéhez

Szombathely.

Szombathely nagy szülőltjének emlékét örökíti meg méltóan és ezzel a hála adóját róják le, melylyel a szabadelvűség e nagy bajnokának, a kiegyezés után első miniszterium igazságügy-miniszterének az ország és első sorban szülővárosa tartozik. Örömmel vettem volna részt e mai ünnepen de halasztálatlan hivatalos teendőim Budapestre szözlötnek. A kegyeletes emlékezés koszoruját tesszem le a haza e nagy fiának emlékére és azon elvek elévülhetetlen dicsőségére, melyekért küzdött és élt.

Széll.

A diszgyűlés után a társaság kivonult a szoborhoz, ahol már ezernyi tömeg várta az ünnepség kezdetét.

A szobornál dr. Czifrák János ügyvéd elszavalta Tóth Rezső hírlapírónak ez alkalomra írt ódáját. Ezután a számtalan koszorút helyezték el a szobor talapzatán.

Ehen Gyula a város nevében átvette Tóth István szombathelyi szobrásztól a szobrot mely két és fél méter magas Horvát Boldizsárt álló alakban ábrázolja szónoki állásban. A szobron két relief van, mindkettő a beküldött szemű Juszticiát ábrázolja.

Talapzatára ez van írva:

Horvát Boldizsár

1822—1898.

Déli fél egy órakor a Sabaria-fogadó nagytermében bankett volt, melyen az első felköszöntőt Reiszgy főispán mondta a királyra, Horvát prépost a családra mondott pohárköszöntőt Czifrák János a szobrászt köszöntötte föl. Beszéltek még Eredics Ferenc, Székely Ferenc és Vécsey Tamás.

A nyolcvanéves Virchow.

Budapest, október 12.

A német tudományos világ s vele együtt az egész föld kerekészerén minden tudós és a tudományoknak minden kedvelője Berlin felé fordul figyelmével, ahol honap lelkes szeretettel és hódolattal ünneplik Virchow Rudolt, a jelenkor legnagyobb tudományos elméét, nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Részt kér magának ebből a jubileumból a tudományok ma dnem minden ága, mert az őz orvos és pro esszor mindent átögláló szellemével jelentékenyen működött az anatómia, a biologia, az antropologia, etnologia, az arkeologia és még több más tudomány terén, nem is szólva arról, hogy mint államérfin és politikus is kiváló szerepet vitt. És mind e munkásságában neucsak kizárólagosan hazája érdekeinek a szorgáta lebegett szeme előtt, hanem nagymértékben hevítette törekvéseiben az egész emberiségnek a szeretete is. Megjelent mindenütt, ahol az emberiség általános javaiért folyt a küzdelem, ott volt idegen országokban a fontos kongresszusokon s tettereje fáradhatatlansága annyira kimeríthetetlen hogy előrehaladott korában sem riad vissza a közhasznú nemzetközi tanácskozásokon való megjelenéstől s kutatásai, buvárkódásai kedvéért elviseli még manapság is a nagyobb utazások kényelmetlenségét is.

Ennek a nagy öntelalózánsnak is tulajdonítható az a lelkes hódolat amelylyel minden elől Berlinbe zárandókainak a tudomány mivelőinek legelső képviselői hogy jelenlétükkel minél lényesebb tegyék a jubileum díszét. De nem kevesebb büszkeséggel és szeretettel körvették ezen a szép napon a tudósok atyamesterét honfitársai, akiknek körében érte el friss egészségében ezt a magas életkort.

Virchowot természetesen első sorban az orvosi fakultások valják a magukénak, mert az ő kutató-súknak nyitott kitűnő ösvényeket mélyreható munkásságával. A öltevéseknek és a tekintélyeknek vetett vaknitnek abba a homályába amely a németek között a tudomány terén a harmincas évek vége felé még urakodott, az osztrák Rokutansky vitte bele az

első világitó sugárt. Szembeszállt a természet-filozófiái iránynyal és az anatómiai alaptudományvá emelte. Virchow tovább ment. A szövettannak finomabb problémáiba mélyedt bele és a kutatásainak eredménye ama gyűjtőmondat lett: *Omnis cellula e cellula!* Minden sejt sejtből ered! Az élet elválaszthatatlanul és föltétlenül a sejtek működéséhez van kötve, minden, ami eleven, a generációknak szakadatlan láncolatát teszi, a melynek során a gyermekből megint anya, az okozat újra okká lesz. Ez a tétel hosszas küzdelem után közös tulajdonává lett a tudósok respublikájának. Virchow sohasem égedett meg azzal, hogy éles kritikájával és képihetetlen logikájával hatoljon bele a legnehezebb kérdésekbe, fáradságos kutatásait mindig összbangzásba hozta a közvetlen jelen szükségleteivel amelynek követelményei elől sohasem zárkózott el. Ezért sietett példaként dolgozósból Sziéziába, hogy az éhínség gvikos pusztításainak gátat vessen. Norvégiában tanulmányozta a rettenetes leprát, gondjával fordult azoknak a harcoknak a sebesülteire fel is, amelyek Németország egységére vezettek és egész temperamentumával vetette rá magát az egészségügy előmozdítására. A nép legszélesebb rétegeiben igékonnyá tette a közönséget a közegészségügy rendszabályai iránt népszerű üzletekkel és előadásokkal, de épp oly áhítatos halgatóságra talált a természetvizsgálók és orvosok vándorgyűlésein, ha kutatásainak eredményeit bemutatta.

Virchow mint politikus szintén hervadhatatlan érdemeket szerzett hazájában. Neve mindenkorra összefonódott azokkal a nehéz küzdelmekkel, amelyek a német birodalom szabad kiépítésére vezettek. A tudomány embere, mint az igazi demokratikus elvek rettentetetlen hőse jelentkezett. Osztotta Benningsen nézetét, hogy Bismarck ellen semmit sem lehet kezdeni, de azért zászlaját mindig magasán tartotta. A haladó-pártok az idők változásai során sokszor váltak szét, de Virchow mindig a legradikálisabb szárnyon volt látható. Üldözések, csalódások, félrevezetett tömegek gyűlölete nem lankasztották el a hit- és lelkiismereti szabadságról vívott küzdelmében. És ugy' látszott, mintha eszményei és álmai megvalósulásának a napja közelednék. Frigyes Vilmos trónörökös és nemrégiben elhunyt felesége sohasem titkolták rokonszenvéket az ő nézeteivel, s ő bizvást remélhette, hogy az ő eszménye, amelyet a szabadelvű Németország felől álmódott, teljesedésbe fog menni. A császár halála megsemmisítette reményeit. Virchow ezt a keserves csapást is elviselte kemény iskolában edződött meg, hogy ne mondjon le egybamar. Még mint fiatal prosekort a kormány megrendszabályozta, mert az alsóbb néposztály számára a kenyérre való jogot kiküzdötte.

Bismarckkal mindvégig a legkeményebb harcban állott. Volt ideje nagy tudományos elfoglaltsága közben, hogy évtizedekig folyamatosan elküldött harokat a parlamentben a vaskancellárral szemben. Nagy lett a népszerűsége ezen a révén a tudós politikusnak, aki a forrongó tömegeket a kulturharc jelszavainak a meggyőző hangzatásával ragadta magával. Amint nőtt a népszerűsége, épp oly mértékben gyarapodott a vaskancellárnak iránta érzett gyűlölete. Az erőszakos Bismarcknak sok keserűséget okozott az alkuvásra nem képes, merész szavú szabadelvű Virchow. Egy ízben — abban az időben, amikor a későbbi vaskancellár még egyszerű Herr von Bismarck és miniszter volt csak — annyira kifelesedett a két politikus között az ellentét, hogy lovagias ügyre is került köztük a dolog. Párban nem történt ugyan, hanem Virchow sikerült tréfiával tört ezáltal borsot nagy ellenfelének az orra alá. Ennek a lovagias ügynek a történetét az *Új Idők* holnapi száma a következőképpen adja elő:

A schleswig-holsteini kérdés tárgyalása alkalmával történt, hogy Virchow hevesen nekiment beszédében Bismarcknak. A különben nyugodtívű Bismarokot e kemény szavak annyira kihozták béketüreséből, hogy nyomban elküldte segédeit Virchow-nak. Hogy a párjból nem lett semmi, az sem Virchowon, hanem Bismarckon múlt. Mint kihívott telenek joga volt Virchow-nak a fegyverben válogatni. És Virchow élt is ezzel a joggal. A maga fegyvertárából válogatta ki a fegyvereket a bajvíváshoz. Nem kardot, sem pisztolyt, hanem — trichinás kolbászt.

Epp abban az időben tanulmányozta a trichinának, ennek a veszedelmes élősködőnek az élete módját és az emberi szervezetre való pusztító erejét. Azt proponálta tehát a segédeknek, hogy készítsenek két kolbászt, egyiket trichinás húsából, a másikat

egészséges húsából. A párbafelek aztán válogassanak bennük. Akinek a trichinás kolbász jut, az sokkal biztosabban halál fia, mintha az ellen él kardja összekaszabolja vagy golyója keresztüljárja.

Es a bátor Bismarck, aki nem ijedt meg kardtól, a trichinás duellumtól megrettent.

Harmonikus, szép képbentantokozik ki Virchow életpályája. Mint orvos-barátjának. Nothnagelnek jelszavát vallja: „Csak jó ember lehet nagy orvos!” Mint politikus rettentetetlen hirdetője a szabadság eszmének, védője az elnyomottaknak. Mint ember szeretetreméltó és nemeslelkű.

A tudományra nem kegyérkeresetből vetette magát. Szerencsés anvagi helyzete megengedte hogy korai ki-eljődött hajlandóságát a tudományos buvárdokás iránt teljes mértékben kielégítse. A pomerániai Sohivelbeinben született 1821-ben, s miután orvosi tanulmányait Berlinben elvégezte, alorvos, azután 1844-ben a Charitében Fropier Róbert asszisztense, ma d 1846-ban ennek utóda lett. 1848-ban tanulmányozta az akkori kultuszminiszter megbízásából Felső-Sziéziában az ott dübögő tifuszjárványt, amelyről bő kimutatásokat írt. Miután reiorrnjavaslataival a kormánynak kényelmetlen lett, állását megfosztották. Ekkor Würzburgba megy a körboncolástan rendes tanárának de már 1856-ban visszatért Berlinbe, mint a körboncolástan, az általános kör- és gyógytan tanára és az új kórtani intézet igazgatója. Würzburgban résztvesz orvosi folyóiratoknak a szerkesztésében. 1869-ben a norvég kormány megbízásából tanulmányozza Norvégia nyugati tengerpartjain a Cleprát, 1861-ben a berlini városi tanácsba, 1862-ben a porosz képviselőházba kerül, 1880 óta pedig a német birodalmi gyűlésnek is tagja.

Epp ugy, mint a politikában a tudományban is a legelső tekintélyekkel került szembe. Rengeteg a száma tudományos értekezleteinek, fizetetlen és könyveinek, amelyekben előfedezéseit és elveit fejt ki és tudóstársaival vitatkozásait folytatja. Rokitsansky, Lombroso, Koch és még sokan voltak kénytelen meghajolni éles kritikája előtt. Tudományy harcában mindig ő maradt győztes. Rokitsansky, a kiváló bécsi tudóstól, a körboncolástan egykor vezető tekintélyétől, Virchow veszi át a vezérserepet, Lombroszonak a született gonosztervökről szóló elméletét megdönti és ő volt, aki elsőnek kimutatta a Koch-féle tuberkulin veszedelmességét. És a megdöntött elméletek helyébe újakat, erősebbeket állított fel. Jellemzésére Du Bois Reymond, akivel együtt halgatták nagy mesterüket, Johannes Müllert, ezt mondotta:

— Egy férfi, aki beláthatatlan mezőn kifogyhatatlan termékenységgel és fáradhatatlan munkaerővel alkot, kutat, megállapít, helyesbít, ellenőriz és össze foglal. Egy férfi, kinek a neve számtalan észleléshez, kísérlethez elméleti gondolathoz van kötve és az egész világon, mint egy utörő és átalakító és a mellett fölépítő és rendező leje ismeretes.

Es ilyen ma is Csupa kintartás és munkakedv. Laboratóriumában estig dolgozik, a berlini orvostársaság üléseit a legnagyobb buzgósággal vezeti és minden fölmerülő kérdésben megteszi a maga tekintélyes megjegyzéseit.

A Magyar Tudományos Akadémiának 1878 óta kültaga s Magyarországnak csak három évvel ezelőtt volt alkalma arra, hogy körében ünneplhesse, amikor is az Erdélyi Honismeretű Egyesület ötvenedik közgyűlésén nagy tanúságu szabadelőadást tartott.

Érdekes körülmények között történt meg életének egyik legjelentősebb epizódja, ejegyzése.

1848-ban, amikor élénk részt vett a forradalmi mozgalmakban, *Ladenburg* miniszter megfosztotta őt minden hivatalától. Alighogy ennek híre futott, a würzburgi egyetem meghívta Virchowot a pathologiai rendes tanárságra. Mielőtt ezt az állását elfoglalta volna, ejegyzte magát Berlinben dr. Meyer Károly előkelő orvos és egészségügyi tanácsos leányával, Meyer elment a leányával Virchowhoz bucsuzni.

— Beh kár, hogy el kell válnunk, talán jó hosszú időre, ugy lehet örökre — mondotta Meyer Minna Virchow-nak, miközben édes atya a könyveket nézegette.

— Hát jöjjön velem — válaszolt Virchow. Legyen a feleségem.

Meyer Minna *igent* mondott s egy év múlva Berlinben megtartották az esküvőt.

Nevezetes, hogy mennyire nem pontos Virchow. Tanítványai tudják, hogy ha nyolc órakor kellene

megkezdnie előadását, akkor bizvást elmehetnek még akár egy órára is sétálni, mert Virchow mindig egy — sőt két órával is később szokott az előadásra jönni. Az esküvőjén is másfél órával megkészt, de akkor alapos oka volt rá. A dolog ugy történt, hogy a porosz rendőrség neszét vette Virchow Berlinbe érkezésének s éppen akkor vonta felelősségre, amikor a templomba készült. Hiábavaló volt minden. Virchowot a rendőrségre kísérték s csak másfél óra múlva kapott engedélyt, hogy Berlinben megesküdhessék s aztán nyomban el kellett utaznia Würzburgba.

A holnapi jubileum alkalmából a mai berlini lapok már ma ünneplik Virchowot hatalmas vezérek között. A *Klinische Wochenschrift* diszkiadást rendezett, amelyben az egész világ legkiválóbb orvostudósai magasztalják Virchow érdemeit az orvosi tudomány körül. Az elsők között van *Bacelli* tanár, aki latin nyelven írt okkelt. *Posner* tanár, a Virchow-bizottság elnöke tegnap a jubileumra érkezett külföldi vendégek tiszteletére lakomát adott amelyen Virchow és az orvosi tudomány sok nagysága volt jelen.

A sok kitüntetés között, amelyivel az őz tudóst elhalmozzák, egyike a legbeesesebbeknek az, amelyet *Bacelli* olasz miniszter vitt Berlinbe küldöttség kíséretében. Ez egy művészi aranyérem, amelynek egyik oldalán III. Viktor Emánuel arcképe látható, tulsó oldalán pedig ez a felirat olvasható: *A Rodolfo Virchow, Maestro dei Maestri, Nell'ottantesimo anno di sua vita Gloriosa I Discepoli d'Italia 13. ottobre 1901.*

Berlin, október 12.

A Virchow 80-ik születésnapja alkalmából rendezendő ünnepeket ma kezdték meg az ujonnan épült pathologiai intézetben tartott ünneppéggel. Az ünnepi gyűlésre megjelentek a külföldi vendégek, az itteni orvosi fakultás tanárai, az összes német egyetemek küldöttségei, gróf *Posadowski* belügyi államtitkár, báró *Richtofen* külügyi államtitkár, dr. *Stui* kultuszminiszter, *Fhelen* közmunkaügyi miniszter, *Möller* kereskedelmi miniszter, *Leuthold* vezértörzsorvos, *Schjerung* törzsorvos, *Martin* (Greiswaden), *Hofmeyer* (Fürstburg), *Marchand* (Lipose), *Oström* (Giessen), *Baumgarten* (Tübingen) tanárok és mások.

Kévszei 12 óra után megjelent *Virchow*. A jelentvők felállottak és a jubiliánst percekig tartó tappsal üdvözölték. Láthatólag meghatottan lépett Virchow az emelvényre és közel két órai előadást tartott a pathologiai tudomány történetéről. Előadását a következők szavakkal vezette be:

— Ez előkelő gyűléssel szemben alig fojthatnám el magamban a büszkeség és elbizakodottság érzelmeit. De a tudomány nem alkalmas arra, hogy az embert büszkévé tegye. Ha valami megövíja az embert a tudományban a gőgtől és lennéházástól, ez az a tapasztalat, hogy minden nap újat hoz és minden igazságot nem igazzza tesz. Ha tudományosságnak haladására visszapillantunk, büszkék lehetünk arra, hogy a német hazának nagyobb része van ebben, mint rendszerint elismerik.

Virchow aztán különösen arról a tudományos munkásságról emlékezett meg, melyet Bolognában műveltek, kiemelte *Bacelli* munkásságát és különös hálaával adozott a nemrégien elhalt Miquel pénzügyi-miniszternek, ki az ő kívánásaiival szemben mindig hozzájárható volt. Az előadás további fojyáman Virchow a pathologia fogalmát a következő módon határozta meg: a pathologia a betegségről, mint olyanról való tan. Az életű természetnek és az embernek egész fejlődése a pathologia nélkül nem az volna, amilyen a fejlődése ma.

Schaper főorzsorvos azután az ünneplésnek, a *communis mundi praecceptor*nak legnagyobb üdvözlétét és mélyen érzett hálaát fejezte ki nemcsak a Virchow által elért haladásokért az orvosi művészeiben és tudománban, hanem azokért a sokszoros áldásokért is, melyeket az egész emberiség a tudósának köszönhet, akinek alapelve mindig ez volt: *Suprema lex salus publica.*

Azután az elsötétített helyiségben az előadás megvilágítására képeket mutattak be. Az ünneppéggel után körülmek a jelen voltak a ma megnyitott pathologiai muzeumban.

A pathologiai muzeumban tartott ünneppéggel megelőzőleg a muzeum földszintjén Virchow mellszobra előtt, melyet a közoktatási miniszterium állított fel, intímabb ünneppéggé volt, mely alkalommal dr. *Studt* kultuszminiszter üdvözölte a jubiliánst működésének ezen legkiválóbb színhelyén és utalt Virchow munkásságának erre az ágára, mely a laikus szeméi előtt is nyilvánvalóvá teszi, hogy mit ért el

Az előkelő uri közönség figyelmébe

ajánljuk a modernkor minden kívánalmának megfelelő és célszerű

Angol ruhabérleti osztályunkat.

Próbáltatnyit szivesen készítnék.

Általánoson elismert elegáns szabász és remek kidolgozás. Nagy raktár tisztán angol és skót különlegességekben. Képekkel ellátott teljes prospektust és mintákat kívánatra bérmentve küldünk.

Méricskűl bármely öltöny elegáns.

SCHNELLER és KÖZMA, VII. kerület, Royal-szálló.

Virohow tettekben gazdag élte folyamán, majdnem két emberöltőn át mint tudós és tanár, a tudomány és a berlini egyetem érdekében. A miniszter a muzeum vezetőjének átadta Virohow mellszobrát, egyuttal mint az állami közoktatásügyi kormányzat hála-jának a jelet, avval az óhajjal, hogy Virohow teled-hetetlen alkotásának szelleme ezen a helyen örökké fennmaradjon.

A képviselőház termében rendezett ünnepségen Baccelli olasz miniszter latin beszédet mondott amelyben lendületes szavakkal tolmácsolta Viktor Emánuel királynak az olasz kormányvált. valamint egész Itáliának szerencsekívánatait. A patológiai anatómiát, amelynek Margagni vetette meg alapját, Virohow annyira tökéletesítette, hogy Virohowot méltán nevezhetjük a mesterek mesterének, amiért is a szónok a jubilánsnak Margagni és Virohow kettős képét nyújtja át, a szóló dedikáció ával. Baccelli a következő szavakkal jelezte be beszédét:

— Elj, Te, disze és fénye hazádnak, megóvja az emberi nemnek, valamennyi nemzet csodálatát és Itália szeretetét által öveze, élj örökké örökké!

Virohow tiszteletére ma délután a Képviselőház csarnokában diszlokoma volt melyen több mint kétszázan vettek részt, köztük gróf Posadowski államtitkár, Studt kultuszminiszter, Leuthold vezértörzserős az idegen országok képviselői. ezek közt Baccelli miniszter, Lord Lister, Cornil tanár stb. Az első felköszöntőt Posadowski államtitkár mondta Vilmos császárra, akit a művészetek és tudományok pártolójaként ünnepele. Koerte titkos tanácsos, mint a jubiláns legidősb barátja, Virohowra és Langethans, a városi képviselő elnök, Virohow nejeje mondott felköszöntőt. Beszéltek még Baccelli és Althoff miniszteri igazgató, mire Virohow köszönetet mondott. A lakoma után a képviselőház gazdagon díszített zsúfolt termében folyt le a nagy ünnepes üdvözlés. Virohow harsonák hangjai és üdvriadalomból lépett be. A dísznökség Posadowski államtitkárból, Studt kultuszminiszterből, Leuthold vezértörzserősökből, Baccelli miniszterből (Róma), Lister lordból (London), Cornil tanárból (Páris), Toldt tanárból (Bécs), Rapsovszkióból (Péterváry), Stockvis (Amsterdam) és más külföldi és német képviselőkből állott. Először Waldeyer tanár, a tudomány-akadémia állandó titkára ünnepele Virohow utolsó működését és világhíret megemlékezett arról a hármas csillagról, amely Virohowból, Mommsenből és Helmholzól áll és átnyújtotta a német orvosok díszajándékát, akik 50.000 márkát adtak össze a Virohow-alapítvány gyarapítására. Studt kultuszminiszter azután közölte, hogy Vilmos császár a jubilánsnak a nagy arany érmet „a tudományért” adományozta és felolvasta az erre vonatkozó kizárólagot.

FŐVÁROS.

(*) Az ó-budai ruharaktár ügye. A főváros pénzügyi bizottsága tegnap foglalkozott a Kelenföldön építendő új katonai ruharaktár ügyével. Olvasóink emlékeznek, hogy a főváros közgyűlése a kelenföldi új ruharaktár számára szükséges utépítés és csatornázás munkálatainak költségeit annak idején megszavazta, de a belügyminiszter ezt a határozatot feloldotta. A feloldás két okból történt. Először: mert az amugy is in-szégus III. kerületet nem tanácsos életteltételeinek egy nevezetes tényezőjétől megfosztani s másodszor, mert az áthelyezés költségeinek fedezésére a főváros pénzügyi bizottsága nem hallgatott meg. E hiány pótlása végett került az ügy a pénzügyi bizottság tegnapi ülésének napirendjére. Az eredmény az volt, hogy a bizottság nem szavazta meg a költségeket, hanem az ügy felrételét határozta el a fővárosi költségvetés tárgyalásán.

Fejtelenül helyeselnünk kell a pénzügyi bizottság döntését. A főváros pénzügyi állapota a lehető legsúlyosabb. Oly súlyú, hogy még a leg-szükségesebb kiadásokra is alig jut fedezet. Ilyen körülmények közt minden luxus-kiadást mellőzni kell. Már pedig a ruharaktárnak a Kelenföldre való áthelyezése merő luxus-kiadás, amelyet semmiféle komoly szükség nem indokol. A ruharaktár 150 év óta áll fenn a III. kerületben s fennállhatna tovább 150 esztendőig is ott. Az áthelyezés nem fővárosi érdek, hanem érdeke a kelenföldi telek-spekulánsoknak. Ha ezek minden áron át akarják építeni a ruharaktárt, akkor fizessék ők a csatornázás és utépítés költségeit. Az ő profitjukból telik erre, a főváros sanyaru pénzviszonyaiból el-lenben nem telik. Ha a főváros oly szomorú fi-nanciális viszonyok között tengődik, hogy a III. kerületnek immár düledező előjárósági épü-lését sem tudja egy új épülettel helyettesíteni, akkor igazán égbekiáltó bűn volna, hogy szá-z-ekeket dobjanak ki olyan célra, amelyhez a köz-érdeknek semmi köze nincsen. Ha egyfelől a kö-zvetérmót a legszükségesebb iparcikkre fel-

akarják emelni, másfelől ne vállaltassanak a fő-város által olyan terhet, amelyet erkölcsi és város-fejlesztési szempontból abszolote lehetetlenség megokolni. Reméljük és elvárjuk, hogy a főváros közgyűlése helybenhagyja a pénzügyi bizottság határozatát. A kelenföldi telekspekulánsok garáz-dálkodásainak immár véget kell vetni. Az amugy is rohamosan szegényedő III. kerület rovására tervezett merénylet meg fog hiúsulni, mert meg-híusítása a fővárosi municipiumnak lelkiismeret-beli kötelességévé lett.

(*) Árverések és árlejtések. A főváros pénzügyi osztálya ma előterjesztést tett a tanácsnak, amelyben javaslatokat tesz, hogyan akadályozható meg a város a vállalkozóknak az árveréseken való össze-játszását. Az előterjesztés első sorban azt követeli, hogy a hivatalos egységárakat lehetőleg pontosan és lelkiismeretesen állapítsák meg, hogy a hivatalos egy-ségár a előterjesztés állapotokhoz hű tükrre legyen.

Az előterjesztés, amelyet dr. Melly Béla tanács-egyző dolgozott ki, lényegében a következők:

Az iparosok, kereskedők, vállalkozók, bérők stb. a bánatpénzt akár a központi pénztárnál, akár a kerületi pénztárak bármelyikénél az árverés vagy ár-lejtés napját megelőzőleg bármikor lehetnek. Három hónappal tovább a pénztár díjtalanul nem kezeli. Bánatpénzt a központi pénztár és a kerületi pénztárak bármily összeget is előadnak a betevő nevenek vagy cégének megnevezése mellett, ellenben nem nevezhetik meg azt a munkát válatot, szállítást, bér-lelet, amelyet elnyerésért versenyeznek. Hogy a pályázó mire tette le a bánatpénzt és elegendő össze-gben tette-e le, az árverés vagy árlejtés megtartásakor bírálják meg. Az árverési vagy árlejtési hirdetésekben a bánatpénzt mindenkor meghatározott (fix) összegben és nem az ajánlati összegnek bizonyos százalékában kell megállapítani. Árlejtésnél a pályázók a költségetbe, vagy ajánlati mintába az egységárakat kötelesek beírni és az ezek alapján kiszámított vá-lalati összeget. Ajánlat százalékában egyáltalában nem tethető. Ha az árverés vagy árlejtés napától számított 15 nap alatt va aki a megállapított bánatpénz letétele mellett és pedig az árverés a legnagyobb ajánlatot tett vagy bérő ígérést legalább egytizedrészé-vel meghaladó, az árlejtés a legkisebb ajánlatot tett pályázó ajánlatát egyszázadrésze kisebb aján-latot tesz, s az újabb árverési, illetve árlejtési kötséget is előlegezi, a tanács vagy a kerü-leti előjáróság, amely az árverést, illetőleg ár-lejtést megtartotta, az előbbi árverést vagy árlejtést hatálytalannak nyilvánítva, újabb árverést vagy árlejtést hirdet. Az újabb árverés vagy árlejtés a meg-állapított szabályok szerint történik azzal a külön-b-séggel, hogy utólag beadott ajánlat az ajánlattevőre fűtlenül s akkor is kötelező, ha az árverés vagy árlejtésen részt nem vesz sőt az utólag tett ajánlat az a ajánlattevőre akkor is kötelező, ha az annak oly-an tartott árverés vagy árlejtés megsemmisítettén, újabb árverés vagy árlejtés rendelkezett el; ellenben a székesfővárosra, mely az ajánlatok közötti szabad választás jogát az alkalommal is őnmartja, csak akkor kötelező, ha az ajánlatot elfogadja és az annak értelmében kötött szerződést jóváhagyja. Ha többen tesznek utólag ajánlatot, annak az ajánlatát veszik figyelembe, aki, ha az árverésre vonatkozik, a legna-gyobb, ha pedig árlejtésre vonatkozik, a legkisebb ajánlatot tette. Az így megtartott újabb árverés vagy árlejtés után további utó ajánlatnak helye nincsen, s ilyen tételnek, az a megtartott árverés vagy árlejtés joghatályára beolvással nincsen. Bérletkélv vagy szállításonknál, melyeket hosszabb időre kell biztosítani, a legutolsó bérő vagy szállító egységárait avagy a bérősszeget mindenkor közölni kell. Mindenkor nyilvános árverést vagy árlejtést kell tartani és szűkebb körű árlejtést csak a legtrákbó esetben tartatnak, ha azt a munkának kivételesen művészi kivite-e vagy szabadalmazott gyártmányok beszerzése követeli. Ilyen esetekben a tanács külön határozta el a szűkebb körű árlejtés megtartását, mely alkalommal azokat is kijeleli, akiket az árlejtésben való részvételre föl-szólítanak.

(*) Ebzárlat. A nyolcadik kerület területén a minap vesztett eb garazdálkodott. A kerület előjárója ennél fogva e hónap 31-ig bezárólag ebzárlatot rendelt el. Az ebek ez alatt az idő alatt az utcán szajkósárral ellátva porázon vezetendők.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** W. Krammer Teréz. Tizenöt év óta ma este tör-tént meg először a Magyar királyi Operaházban, hogy Aida címszerejét magyarul hallhattuk. Ennek a tény-nek a keserű ironiáját tokozza, hogy messzi idegen földről vendégművésznőnek kellett jönnie, aki a mi szerződöttét Aidán hibáztatja jövátgye. És hová fo-kozódik ez az ironia, ha még tovább elmékedünk? ! Ime a helyzet: Vasquez gróné, a mi olasz prima-donnánk, akit mint dijtánst ledeztünk föl, akinek dilettantizmusát sok ideig el kellett néznünk, akit becézgettünk lelkes erkölcsi és fejedelmileg féu-es anyagi elismeréssel, nem tartotta érdemesnek, hogy az évek hosszú során magyarul megtanuljon. Ki voltunk téve annak a megalázkodásnak, hogy hálálkodva kel-lett megemlékeznünk arról, ha primadonnánk elvéve egy-egy szerepet magyarul énekel. És ezalatt az idő alatt egy új magyar drámai énekesnő kénytelen volt a külföldön mostohául idegen viszonyok között érvé-nyesülését keresni olyan tehetséggel, amely, amint ma

a közönség melegen konstálta, bátran állja ki a versenyt a nálunk dédelgetett idegen erőekkel. Mennyi magyar tehetség működik a külföldön! A mult szezon végeztével szinte álmélkodva tapasztunk Ney Herminának, a prágai primadonnának, aki művésze-tének nemességével lepte meg durvább érzéki hatá-sokhoz szokott közönségünket, — és ma este ismét olyan magyar drámai primadonnához volt szeren-csénk aki bármelyik egelsőrangú műintézetnek is diszere válnék. W. Krammer Teréz asszony, a drezdai udvari színház órámai primadonnája. Bellovics Imre tanítványa, aki nálunk nem tudott szerződéshez jutni, ahol vendégképpen köszönt be hozzánk mint Né-metországunk elismert művészi nohatatitása. Bátor-ságát, amelyvel első leléptéül Aida-t Vasquez gró né legjobb szerepét választotta, teljesen igazolta a mai est. Drámai szopránja nemes egy hangszer, amelynek kül-lönösen a felső regiszterében lobog a szenvedély és az erő lángja. Enekechnikája az izlés és a tudás lé-m-jelzését mutatja, frázisai világosak, épek szövegkiejtése pedig kifogástalanul magyar. Mint ábrázoló művész-nő, ő maga is az utálatos operai sablonnak és játéka meg-éneke egyaránt intelligenciától sugárzik. Ha még ehhez hozzávesszük pompás szépségét, amelynek minden vo-nala délecegen nemes, fájdalommal kell konstálitúnk, hogy a magyar színpad W. Krammer Teréz asszonyban egy igazi királynőt veszítette el. De a legitimitás hívei erősen szoktak reménykedni a jogos szuveren vissza-térésében!... A déleceg, magas Aida ma ismét a kis Rhadamesbe volt szeremes, aki éppen három tejel alacsonyabb az imádott etiópiai királynőnél. Ma este ismét tapasztaltuk, hogy mennyi bajjal jár Alberti Wernernek, ennek a kiváló és rokonszenves tenoristának megjelenése a cselekvény szeriozitására nézve. Mit ér ez, ha felső kvintje káprázatos lényben ragyog és énekművészete tiszteletre kényszerít, — ha kis természetű elrontja az egész ensemble látványát, veszélyeztetve a legfontosabb helyzetek komoly-ságát is? ! Enekesnőnk az ő kedvéért sok sze-retetreméltósággal meggömbölvé énekelnek, — de az egész szezonon át folyton görbe primadonnákat lássak? Elismerem, hogy voltak hősök kis termettel is, — de az operairodaiom minden hőse nálunk törpe legyen? Készséggel megengedem, hogy kis termetű hősök is tudnak déleceg asszonyokban nagy szenvedé-tyt éreztetni; oh, a nők szeszélyesek és kiszámít-hatlanok! Ezen a téren mindent koncedálok. Itt elme-gy és végtelégik. Sok szépet mondanak kis embe-rekről. De hogy a francia és olasz operák minden hősnője a Magyar Királyi Operaházban estérő-estére folyton, következetesen ilyen szeszélyt mutasson, azt nem bírja ki közönségünk iluziója. Mindezzel pedig a következőket akarom mondani: Alberti Werner, bármilyen rokonszenves énekes is, káprázatos hanggal és ritka énektudással (noha másrészt re-pertoárja szerény is és csak olaszul énekel) nem ilik be állandó repertoár énekesnek műintézetünkbe, Kár ez neki is, de nekünk is. Vannak kivételességek, amiket csak három-négy estén vendég szereplő művé-szeknek lehet elnézni, de állandóan nem.

(G-ly.)

** A Nemzeti Színház bemutatója. A Nemzeti Színházban pénteken, e hónap 18-ikán kerül bemutat-tóra Briauznek A vörös talár (Robe rouge) című drámája. Az ujdonságnak következő lesz a szerep-össztása:

Mouzon — Gál, Vagret — Mihályfi, Etchepare — Be-regyi, Bunerat — Gabányi, Buneratné — Toinainé, La Bouzule — Szacovay, Mondoubleau — Nádai F., főgyógyász — Gyenes, esküdtzéki elnök — Ujházi, Orceuil — Deszö, Bridet — Zilahy, csendőrmester — Hetényi, törvénytörő irnok — Rózsahegy, Janetta — P. Márkus E., Etchepare anyja — Fái Sz., Vagretné — Radkosi Szidi, Bertha — T. Vízváry M., Cathalina — Boross F., ajtóálló — Narcisz, inas Vagretnél — Iványi.

** Bosnyákok a Népszínházban. Említettük már, hogy hétfőn, 14-ikén, idegen vendégei lesznek a Népszínház nézőterének. A Boszniából 181ránduló ke-reskedők — száztövennél többen — fogják megnézni a Páros bugyellást, melyet Forzolt Kálmán igazgató azért tűzött ki erre a napra, hogy keleti vendégeink magyar népszínművet lássanak s benne Blaka Luiza asszony remek alakításában és dalaiban gyönyörköd-hessenek.

** Opera a kolozsvári Nemzeti Színházban. A kolozsvári Nemzeti Színházban, mint egy távlatunk jelenti, ma este volt az évad első operai előadása. Doppler Likáját adták Z. Baráti Gabival a címszerep-ben, zsúfolt ház előtt. A művésznőnek óriási sikere volt. Az előadásban nagy tetszés mellett mutatkoztak be Fenyvesi Margit és Vécsi Géza. A betanítását s az összevágó előadásért nagy dícséret illeti meg Stephanidesz karmestert.

** Katalin. A Népszínház nagyszerű ujdonsá-ga, Béli Izor és Fejér Jenő Katalin című nagy operettje hatszor van a jövő hét musorára kitűve: vasárnapra, keddre, szerdára, péntekre, szombatra és a jövő vasárnap estjére. Hegyi Aranka folyvást tartó gyöngékedése miatt Katalin cárnó szerepét holnap

is Semsey Mariska, a M. Kir. Opera tagja fogja játszani. Keddtől fogva az operett előadásai egy érdekes számmal gyarapodnak. A szerzők ugyanis táncbetéttel gazdagították darabjokat s a keddi előadás Kápolnai Irén a második felvonásban egy szólótáncot fog lejtetni, mely a darab stíljéhez van alkalmazva.

**** Éreik a Nemzeti Színházról.** A Nemzeti Színház holnap, vasárnap kezdi meg délutáni előadásait Gál József régi magyar bohózatával, *A peszeles nótárius*-sal; a jövő hét vasárnapján, október 20-ikán pedig az *Elektrár* adják. Mindkét előadás délután harmadfél órakor kezdődik s a szokásos mérsékelt helyárak érvényesek. — A jövő hét műsorán hét óra *Othello* szerepel. A címszerepet *Szaszay*, Desdemónát — *P. Márkus E.* és *Jagót Gyenes* fogja játszani. — Kedden *A Sasok*, szerdán *Gárkonyi* íaiusi története: *A bor, adótörtőkön* pedig *Ahol unatkoznak*, *Palleron* rég nem esett vígjátéka kerül színre, melyben Des Millets költőt az alkalommal fogja először játszani Gál Gyula.

**** Szathmáry Árpád utóda.** A *Kolozsvári Újság* című lap arról értesül, hogy a *Vigszínház* a napokban elhunyt Szathmáry Árpád helyébe *Gyöngyi Lszót*, a kolozsvári színház tagját fogja visszaszerezni.

**** A Pillangókisasszony főpróbája.** A *Pillangókisasszony* főpróbáját hétfőn délelőtt fél tizenegykor tartják meg. kizárólag a sajtó képviselői előtt. Az énekes angol dráma kedden kerül bemutatásra s ettől fogva a hét egész műsorát betölti. *Bailhaud* és *Hennequin* bohóza a *Sivem!*, amely semmit sem veszített nagy vonzerejéből, a *Pillangókisasszony* miatt egyelőre lemarad a műsorról s csak hét óra kerül színre.

**** A Vesztaaszűzek előadása.** A *Magyar Színház* tegnapi bemutatásra került új francia operettjének, a *Vesztaszűzeknek* rendkívüli sikere folytán az igazgatóság a jövő hét minden estjére ezt a bohózatot meséli és ritka szép zenéjű darabot tűzte ki. Nem érdektelen a fölémlítése annak, hogy sok év óta ez a fővárosi színházokon szinrekerült első olyan idegen operett, amelyben nem énekelnek betéteket. A legkitűnőbb zenéjű daraboknál is szükségesnek találták az énekes színházak, hogy a muzsika hatását néhány válogatott betéttel fokozzák. A *Vesztaszűzek* az első idegen operett, amely, mint jelentős sikere is igazolta, nem szorult ilyenmő támogatásra. A főszerepeket különben, mint a bemutatón, minden este *Szojer Ilonka*, *Ledofsky Gizela*, *Margó Zelma*, *Sziklai, Dalnoki* és *Ráthonyi* játszzák.

**** Kamaranégyes.** A *Grünfeld-Fürger-léle* kamarahangversenyei bérlete már annyira előrehaladt, hogy az első 8 sor összes ülésai elkeltek. Ez okból felkéri az előjegyzett bérleket, hogy jegyeiket legkésőbb október 20-ig vigyék el, mert azok továbbra már nem tarthatók vissza. A 8 hangversenyen a következő művészek működnek közre: *Burrján Károly* és *neje, Dohnányi Ernő*, *Benidner Nándor*, *Major Gyula*, *Thomán István* tanár, *Csillag Teréz*, *Türk-Rohn Olga*, *Drósy Berta*, *Frewé Eteka*. Az első hangverseny vasárnap, november 3-án d. u. 4 1/2 órakor lesz a *Royal* termében. Bérleini lehet Rózsavölgyi és isa udv. zeneműkereskedésben.

**** Állandó előadások Bayreuthban.** Münchenből érdekes hírt jelent a táviról, mely a zenei világban bizonyára nagy örömet fog kelteni. E hír szerint *Wagner* Rikárd örökösai elhatározták, hogy ezután minden esztendőben megtartják a világhírű *Wagner-ciklusokat*. A *bayreuthi* évad valamivel későbbben fog kezdődni, mint eddig, de egész szeptember közepéig el fog tartani. A *Wagner-örökösöket* a *müncheni Prinz-Regent-Theater* konkurenciája bírta rá a ten-tebbi elhatározásra.

**** A Szerencsecsillag — szerepváltozással.** A *Magyar Színház* holnapi, vasárnap délutáni előadásán a *Szerencsecsillag* című operett szerepváltozással kerül színre. Lord Teddy szerepét ugyanis, amelyet *Ledofsky Gizela* nagy sikerrel kreált, *Margó Zelma* fogja játszani, aki ambicióját készült e szerepre. A vidám angol operettnek ez lesz az első délutáni előadása.

**** Miss Mary Halton Bécében.** Miss Mary Halton, az ismert angol szubrett-prímadonna, az idei évadban ismét állandó vendége lesz a *bécsi Carl-Theaternek*, ahol új szerepét is fog kreálni. A művésznő tegnapi kezdte meg vendégzereplését a *Gésákban*.

**** Városligeti Szinkör.** A Városligeti Szinkörben holnap, vasárnap két helyihelyi előadást tartanak. Délután négy órakor a *Citányi* este éjnyolc órakor a *Folt*, amely tisztit kerül színre. *Feld Irén*en kívül mind a két előadásban a színház legjobb erői játszanak.

**** Kislaludy Színház.** A *Kislaludy-Színházban* kedden az ó-budai hajógyár *Tisztviselői Kőre* rendezi batodik előadását. Erre az előadásra a színház összes helyeit a hajógyár alkalmazottai foglalták le. Ezenkívül meg egy érdekes esté és lesz a *bécsi Kislaludy-Színházban* Ugyanis *Bátrfal Margit*, a *Nemzeti Színház* volt tagja szombatán *Fedora* címszerepében bucsuzik a fővárosi közönségtől.

**** Szerződtetés.** *Garai Szerénát*, aki a pozsonyi közönségnek kedvence volt s aki a Városligeti Szinkörben is kiváló sikereket aratott, *Kövesy Albert* a kecskeméti színházhoz szerződtette.

**** Sada Yacco Berlinben.** *Sada Yacco*, a sokat emlegetett japán szimfonikus, aki most *Párisban* játszik december havában a *berlini Residenz-Theaterben* fog társulatával vendégzerepelni.

**** A Theatre Francais olvasóbizottsága.** A párisi *Theatre Francais* rettegett olvasóbizottságát, amely tudvaleg a színház tagjaiból állott s amely eddig a darabok el, vagy el nem fogadása fölött határozott, egy tolvonással előléri. *Lejagos* közönlátási miniszter már a legközelebbi időben rendelti uton eltört a bizottság, amely rengeteg sok galibát okozott. A darabok sorsa fölött ezután kizárólagosan a színház igazgatója fog dönteni. A párisi sajtó legnagyobb része kétkedéssel fogadja a különben jól értesült *Tempsnak* ezt a híret, mert az ominózus bizottságuk gyakran költötték már halála híret, de azért egyre tovább élt. Mostani halálhíre, úgy látszik, alaposabb, mint hogy a francia kormányhoz közel álló *Temps* újságolta.

**** Operaelőadás a Telefon Hírműködésben.** Meyerbeer operája, az *Essak csillaga* kerül színre ma este a Magyar Királyi Operaházban. Ez előadást a *Telefon Hírműködés* teljes egészében közvetíteni fogja előfizetőinek lakására. Az előadásnak különös érdekességét fog adni az, hogy fellép benne *Pollinó Bianchi*, *Bianca* csász. és kir. kamaranékesnő. — Az opera közvetítése után még cigányzenét közvetít a Hírműködés az Emke és az Elite kávéházból 11-órán, ahol *Zöldy Marci*, illetve *Közé Antal* zenekara játszik. — Itt említjük meg, hogy ma délután 4 órától 7 óráig katonazenét közvetít a *Telefon Hírműködés* előfizetőinek szórakoztatására. A katonazene az Elite kávéházból hallható, ahol állandóan a honvédezenekar játszik.

Pálmay a „Pillangókisasszony”ról.

— Beszélgetés a divával. —

Budapest, október 12.

Mint ahogy volt nálunk *Duse*, *Sarah Bernhardt*, *Zaccanti*, és *Novelli*-láz, közvetlenül előtte állunk annak, hogy egy új ház kerítsen bennünket a hatalmába: a *Pillangókisasszony*-láz. Még negyvennyolc óra a *Vigszínház* premiéréig és okvetlenül ki fog történi. Akár akarjuk akár nem az igézte alá fog bennünket vonni, érezni fogjuk minden idegszálunkban: én, te, ő... mi mindnyájan!

Ennek a láznak az illatos atomjai már itt rezegnek mindenütt a levegőben; az előkelő szalonokban, a szegényes butorzatú lakásokban, a diákok bónaposzobácaiban, a eselődépesőkön, a kávéházakban és a klubokban; szóval itt is, ott is és mindenütt. A merre az ember csak jár-kél, ugyanaz a dallamos szó cseng a fülébe:

— Pillangókisasszony... Pillangókisasszony...

Ha két jó ismerős találkozik valahol, okvetlenül ezen indul meg a beszélgetés:

— Van-e jegye a *Pillangókisasszony* premiérére?

— Van.

— Boldog ember! Ötszörös árat ígértem már egy jegyért és nem bírok kapni!

S mialatt a *Pillangókisasszony*-láz szimpomái jobban és jobban terjedtek, a *Vigszínház* színpadán egy aranyoshajú, karsu asszony napról-napra órákon keresztül próbálta a *David Belasco* kis drámájának a tragikus hősnőjét, *Pillangókisasszonyt*. Próbálta verejtékes homlokkal, utolsó csöpp erejét kimerítve.

Ma délelőtt volt az utolsó próbája. Még csak a kritikusok veszedelmes kis hada élébe kell kiállania a hétfői főpróbán, aztán ön a premiér a maga mámorító sikerével zúgó tapsviharaival, amelyek minden kinos, nehézségével kárpótolják a színpad embereit.

Gondolom, ilyen lesz a *Pillangókisasszony* keddi premiér-estéje is...

Pálmay Ilka, már hónapok óta foglalkozik a *Pillangókisasszony* szerepével. A *Vigszínház* még a nyár elején elküldte neki a szerepet *Althofeni* magányába, onnét elvitte magával a *diva Marienbadba*, *Pörschachba*, *Bécsbe* s újra *Althofenbe*, mindenhol, a hová csak ment. A szereppel aludt el, a szereppel ébredt s most végre meg fogja teremteni a közönség előtt, úgy ahogy elgondolta, ahogy átérezte.

Ez a *Pillangókisasszony*-láz előzménye.

S most hogy ez a láz kitörőben van nálunk, érdekesnek tartottam megkérni a divát, hogy beszéljen valamit erről a szerepről, amelyet érdemesnek ítélt arra, hogy a kedvéért új kreációban mutassa magát a budapesti közönség előtt.

A mai utolsó próba után az öltözőjében fogadott a diva s mialatt a próba fáradságának a verejtékét törölte a homlokáról, beszélt nekem a *Pillangókisasszony*ról:

— A mult télen *Londonban* voltam, — kezdte *grófi Kinszkyne-Pálmay Ilka* — és ott láttam először a *Madame Butterflyt*. A színházról egy olthatatlan vágyat vittem el magamban: *Nekem ez a szerep el kell játszanom!*

Elképzelheti meglepetésemet, mikor a tavaszi budapesti vendégzereplésem alatt éppen a *Budapesti Naplóban* azt a hírt olvastam, hogy a *Vigszínház* megszerezte a *Madame Butterflyt* és elő akarja adni. Rögtön készen voltam az őszi programommal. Minden egyéb ajánlatot, amit kaptam, kereken visszautasítottam és megkötöttem a szerződést a *Vigszínházzal*. Ha dolgozott bennem a vágy, hogy a *Butterflyt* eljátszham, az egyenesen

megörjít gyönyörűség volt rám nézve, hogy magyarul és a budapesti közönség előtt játszhamam el!

Ha azonban itt nem ment volna össze a dolog, akkor elmentem volna *Londonba*, vagy akár a *Vuk-ikkék szigetére*, de valahol eljártam volna. Annál boldogabb vagyok, hogy itthon játszhatom el.

Milyen szerep ez a *Pillangókisasszony*? Mondhatom önnek, hogy egész művészi pályafutásom alatt nem volt szerepem, még a *Nebánsvirágot* és a *Szép Helénát* sem kivéve, amely annyira felkocozta volna a művészi becsfagyamat, mint ez a tragikus sorsu *Pillangókisasszony*, aki a darab végén megöli magát megcsalódott szerelmében.

Bárhol jártam, kritikusaim mindig kegyesek voltak elismerni rólam, hogy emines szubrett-talented vagyok, akinek művészi egyéniségéből a vidámság és a jókedv árad, ... de azért mindig, mióta csak a színpadon vagyok, nagy hajlandóság élt bennem a dráma iránt. Emlékezzék csak vissza a *Magdolnára*, *Micsoda* ra ongszáll szerettem ezt a szerepet! Nemrégiben azt mondta nekem egy színházi ember, hogy még most is a fülében cseng az a hang, amellyel a *Magdolnában*, mikor a szeretőmet elítélik, felkiáltottam: *Husz év!*

Ezt tekintem a legdicsőbb kritikának, amelyet életemben kaptam, pedig hát kaptam egy kis dicsőretet a pályám tolyamán.

A *Pillangókisasszony* is mély és megrázó drámaiságával hódított meg. A legnagyobb művészi feladatokat rója az ábrázolójára, mert a legfinomabb árnyalásokban nagy külső drámai allűrök nélkül kell egy asszonylélek nagy boldogtalanságát és összetörését ábrázolnia. Egy *Duse* tehetségére méltó szerep!

Es ez az, ami az ambiciómát feltöltözte.

Látja, egyetlenegyem sem játszottam az újabb angol operettek közül se itthon, se a külföldön, pedig elég gyakran felkínálták. Se a *Gésák* Mimosáját, se a *San-Toyt* nem akartam játszani, mert egyikben sem találtam elég művészi feladatot magamnak.

Engem olyan szerep vonz, mint a *Pillangókisasszony*, amely szédületes magasságban szárnyal egy — operett-szubrett számára s amelyhez *fojvacogó félelemmel* nézek fel.

Fog-e nekem sikerülni? Meglátjuk kedden este...

A diva hang a szinte remegő! a félelemtől, mikor ezeket az utolsó szavakat mondta, de míg hangjának remegésében benne volt a kétség viaskodása a saját maga hitével, két szemében valami perzselő tűz gyúlt ki, hogy szinte szíkrákat szórtak.

Meg voltam nyugodva. Akinek szemében ilyen tűz lobog, biztos lehet a maga sikere felől!

Rip van Winkle.

MŰVÉSZET.

□ **Alberts a közoktatásügyi miniszternél.**

Alberts névvel német iestőművész, aki már hosszabb idő óta *Szögyény-Marich* László berlini nagykövetünk vendége Csofón, ma megígátotta *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszter, aki a művészt mint régi ismerőst, személyesen kalauzolta az *Országos Képtár*-ban. A művész különös elragadtatással szölt *Eöcklin* legújabban megvásárolt képéről. A „*Falu kovácsá*”-ról, amely műről a német sajtóban is sok szó esett. Szemére vetették a német kormányt, hogy nem szerezte meg.

□ **Lukács Béla síremléke.** *Lukács Béla*nak, a szomorú véget ért államfértúnak, a Kerepesi úti temetőben levő sírja fölő művészi síremléket állíttanak. *Hegedűs* Sándor kereskedelmi miniszter megbízásából *Ligetű* Miklós szobrász mintázta az emléket, amely a *munkát* jelképezi. A emlékkő előtt egy munkás a akja ál, aki kezében babérárat tart. A szobornövet erdélyi márványból faragják ki a zalathnai szobrászisko a növendékei.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Jogállam.** E címmel az év december havában magas nívóan álló havi szemle indul meg, mely a jogélet minden nyilvánosságával óhat fogja közni. Többet közölgő és közgazdasági kérdéseket tárgyal, tervek részt vesz az állami közgazdaság előkészítésében, figyelemmel kíséri a parlament működését, bírálja a készülő törvényjavaslatokat ellenőrző a bíróság működését. Mindezt pedig tisztán tudományos s szempontból teljes távol állva a napi politikától. Hogy a *Jogállam* kitűzőtt nehéz feladatának meg is fogja felelni, erre nézve garancia azok a kiváló jogászok, akik a lap vezetését vállalták. Csupa elismert nevek ezek akik vagy a tudományos vagy a közéleti terén állottak ki a tűzpróbát. Dr. *Beck* Hugó kuriai bíró, Dr. *Rohonyi* Gyula országgyűlési képviselő, Dr. *Vavrik Béla* kuriai tanácsos a Magyar Jogász Egyesület elnöke *Vargha* Ferenc ügyvédszolgabíró, Dr. *Vessey* Tamás az egyetem ez idei rektora és *Edvi Ilés* Károly neves ezek az utóbbi, mint írszerkesztő vezetésén a lapot. A szerkesztők a

fatalabb jogásznemzedékből valók dr. Baumgarten Nandor ki több tudományos értekezéseve tünt fel és dr. Gyomai Zsigmond úr véd ki már régebbi idő óta működik az irodalom terén. Örömmel üdvözlőjük e szemlélt, mely minden esetre hiányt póto és melynek bizonyára nagy községe lesz. A hozzánk beküldött prospektus érdekesen vázolja a „Jogaim” programját.

O Journal de Budapest. Magyarország fővárosában francia lapot indítani exotikus vállalkozásnak látszik s ha azt a francia birtapot, melyet Salamon Odön feles irátársunk megindít. Ióvárosunk eomei érdekeivel szorosan összeüggőnek mondjuk, azon érveket kell csak szemügyre vennünk, melyeket a *Journal de Budapest* szerkesztője az európai látkörü ember s a nagy megfigyelő író képességeivel fölöröl. A *Journal de Budapest* előfizetési föhívásában ezeket az érveket így csoportosítja Salamon Odön:

Hiába tudjuk, hogy Budapest egyike a világ legszebb városainak. Hiábaváto az a hazafias örömmünk hogy a magyarok ióvárosát rövid tíz esztendő alatt az egy nulló akost számú ióvágarások sorába ép. Budapestnek nincsen idegenforgalma és a külföld meg mindig nem vesz rólunk keio tudomást. Az Európában páratlanul haladó ióvárosunk a világ köztudatában nem foglalja el a méltó helyét és bár bízhatatlan de úgy van hogy a küi öld sok helyén masodrangu német város számba vesnek. Bejárunk Európá minden nagyobb városát és mint a nemzetközi sajtókongresszus egyik magyar delegátusa gyakran érintkeztem a külföldi újságírók vezéréneival. Sok igazat mondot néhány kiváló kollegám, de abban valamennyien megegyeztek, hogy az idegen ha Budapestre kerül. éppen a magyar vendégszeretet városában van legjobban elveszve leginkább magárahagyva. Az idegenek nemzetközi nyelvtel botránnyosan elhangyagolták a ióvárosban. Az idegen mindenütt német nyelven tozadják, azon a nyelven, amelyet az idegenek közül csak a németek értenek meg. Franciául minnden idegen ért, sőt maug a németek is! És ez juttata eszembe, hogy, milyen celszeru lenne, hogyn a fővárosi magyar sajtónak olyan közönsége is volna, mely francia nyelven jelennek meg és kyele, a külfölddel szemben Budapest igaz ügyének zászlója volna itt Budapestben pedig minden idegen lelki otthon találna benne. Ilyen újságot inditok utnak néhány hét múlva.

Idegen orgalmat Budapestnek! Ez a *Journal de Budapest* emü. hetenként egyszer megjelenő neu újságnak a rövid programja. Az új hriap azonban nemcsak idegenek számára készüi hanem minden hazafiasan gondolkodó és irancsiul érő magyar olvasó részére is. Különös suyt vet arra, hogy a budapesti társaság minden kiváló mozzanatáról és estélyéről helyes orgalma legven az uság olvasójának.

Salamon Odön vállalkozása eomei érdekek istapolására s eomei hiányok pótlására van hivata. Az a zsurnalisztikai készség és művészi izlés pedig mely Salamon Odönt a magyar olvasóközönség kedvencévé tette minden garanciat megad arra nézve, hogy a *Journal de Budapest* missziójának magaslatán jog állani. Az új lap előfizetési ára egész évre tíz, félévre öt korona. A kiadóhivatal Kossuth Lajos-utca 14-16. szám alatt van.

O Uj Idők. Az új országgyűlési képviselők aróképének első sorozatát mai számban mutatja be az *Uj Idők* köztük rendkívüli érdekes képet Maklái székelly képviselőnek is. Azonleül a választási epizódok egész sora tartkítja a szöveget amelyben Malonyay Dező folytatja regényét *Szeptaludi* Ö. Ferenc *Tabori* Robert és *Tormay* Cecel novellát közöl, van érdekes irodalmi hagyaték *Sümeji* Kamantól cikk a testszépsegről, azonleül az apró cikkeket változatos gazdag sora. *Herczeg* Ferenc e képes hetilapja most, az új évnegyedben ismét nagyot le lödött. Aki meg akar ismerkedni a lappal, kér en mutatványszámot a kiadóhivataltól (Andrássy-út 10), ahol meg, edvére 4 koronával elő lehet fizetni.

SPORT.

•• Nemzetközi atletikai és kerékpáros viadal. A Magyar Athletikai Klub igen érdekesnek ígérkező viadalt rendez holnap, vasárnap és pedig két helyen. Nemzetközi kerékpáros versenyé dé előtt 10 órakor a *Csömör-úti pályán* lesz a következő programmal: 1. Szász Coburg-Gothai Fülöp herceg díja: 500 méter. 2. Budapest székesfőváros díja: 2000 méteres handicap. 3. Tiszti kerékpárosverseny: 1500 méteres handicap. (A. m. k. honvédelmi miniszter díjéért) Nemzetközi atletikai diadalát déután 3 órakor a *szt.-margitszigeti sporttelepen* tartják az atletikát ezzel a programmal: Király-díj: 100 yardos siklutas Magyarország bajnokságáért. Alamdíj: súlydobás Magyarország bajnokságáért. Ottó ióherceg díja: hármastugrás. Frigyes ióherceg díja magasztugrás. Jenő ióherceg díja: diszkoszvetés. József ióherceg díja: 2.0 yardos handicap. József. Agost ióherceg díja: 3 angol mért öides siklutas. Andrássy vándor díja: 1/4 angol mért öides siklutas. Gerelyvetés. Rudugrás. Hei árak: Páholy 4 személyre 16 korona. páholy öies 4 korona. I hely tribün 3 korona, II hely tribün 2 korona 50 fillér (sportigazolványal) I korona 20 fillér, III hely (ülőhely) 60 fillér.

•• Másodosz ányu bajnokság. Az ösi tordu óban holnap vasárnap déután 3 órakor találkozik két jeles másodosztályú csapat a *B. E. A. C.* (agymanyosi) oobal-pál áán A Budapesti Athletikai Klub volt az egyetlen csapat tavaszszal mely az Uppesi Football-Klubot le tudta győzni s a vasárnapi küzdelem lesz hivata edönteni azt, vajon a tavaszi legyőzetés realis volt-e vagy nem. A B. A. K. legutóbbi időben szép eredményeket ért el, viszont a U. F. C erősen kés. lödött a versenyre s így a küzdelem edötte nyit kérdés marad.

•• Civile Service — B. T. C. A jeles angol csapat mérkőzéseinek utolsó, de egyzersmind legérdekesebb küzdeleit a vasárnap déután mérkőzés fogja képezni. mely alkalmommal a *Civile Service* a következő játékosokból áno csapatot állta ki: J. M. Dallas kapus. *Sw. Nicoll* L. O'Brien hátvédek. *M. Hargreaves*, *S. Bryant* S. W. Turk edezetek. *J. W. Goosemann* A. S. Newton H. Beajford, M. M. Langhtin. *J. J. Satt* csatárok. Ez az összejáítás az eddigiekkel sokkal erősebb, mert az angolok számoitak azzai hogy a legerősebb magyar csapattal állanak szemközt s az eddig le ovtv budapesti mérkőzéseknél a gyöngébben látszó tartalékosokat állították a csapatba. A Budapesti Torna Club legénysege a következő lesz: *Wagner* kapuvéd. *Harsányi Mannó* hátvédek. *Stobbe* K. *Ordady Szabolcs* edezetek, *Baia*, *Roberts Hajós*, *Feydeau*, *Minden* csatárok. A mérkőzés vasárnapon déután pontban 3 1/2 órakor kezdődik a Csömör-úti versen pályán ahová zugiók kocsk megjelölés számban tognak a vegamomáskról közelkedni.

•• Vadászati kiállítás. Az idei vadászati kiállítás november 3-án *Szent Hubertus* napján nyitnik meg. A versenyre szépen tolvnak a bejelentések nemcsak Magyarországról hanem külföldről is. A kiállításnak érdekes részét fog a képezni, hogy a vadász madarak gazdag g ütemében több éo madarat is bemutatnak. A bejelentés határ dé e hó 20-ikáig tart. Bövébb tevilágozást az igazgatóság ad. (Budapesti Rottenbiller utca 30. sz. alatt dé után 3-6 óra között.)

•• A budapesti ióversenyek eredményét mindazok, akik nem menének ki a versenyterre, leghamarább és legmegbizhatóbban a Telefon Hírmondó után tudhadják meg, mert a Telefon Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjeleitei alapján két futamokint részletes tudó-istást ovasztat fel a versenyek eredményeiről. A ióverseny-eredmények leolvasására kétszeres rádjellel hujja fel az előfizetők figyelmét a beszélő-újság szerkesztősege.

Őszi ióversenyek.

— A Budapesti Napló tudósítójától —

Budapest, október 12.

Kétségbeejtő hidegben folyt le a mai verseny-nap, az időköz mérten még aránylag elég nagy kö-zönség előtt. Csak a lego csöbب helyen hagyják nvo-mot az előt viszontagszárai, ott a szokásos ezek helyett százak lézengtek a szentől kiprunt arccal a totalizátor körül! míg a tribünök állandó lakói a legfelsőbb régiókba a legvédelebb helyekre vonulva tanuskodtak a teljesen érdektelen versenyeknek.

A ióverseny, az eddig mindig érdekes Őszi-díj most száma ma lefoyasu volt. Sokat ígéro program még olyan keveset nem váltoit be mint ezáltal a legjobbak helyett a legsilányabbak indultak, kivéve az egyetlen *Haderoset* s számuk is mindössze hat volt, ami rákaságzamba menő kicsiny field az egész meetingen. *Haderoset* kívül *Akárhogy*, *Durban*, *Sabri*, *Mary Diamond* és *Fex* futottak, természetesen valamennyien kedvezőbb tenerviszonyok közt a kitünő kancánál. Ennek még a feneketlen mély pocsolya, az áfázott talaj sem jeleit meg úgy, hogy mar az első pár száz méteren nem tudott menni s az egyetlen szivós ió, *Durban* elejétől végig vezetve a legnagyobb stiusban nyerte a versenyt *Sabri* és *Mary Diamond* előtt, melyek holversenyben érkeztek be.

Feljegyezni való a mai napon *Limonádé* versége a nyeretlen kétévesek versenyében, *Olympias* verte, szintén a szivósabb ió, de *Limonádé* jó második helyéveli gy is nagyon jóra való formát mutatott. Az 1400 méteres versenyben ma is grasszalt az egyes starts ám, amely szerencsére Arimannak, Harkányi János lovának jutott. Ez kibasznáva jó helyét megtutott mindjárt a startná a többiekét és hosszakkal nyert. A mérőides handicapben pedig gpszaltag-szakadás történt; ezáltal a Cieon ió Taral siklutasa el, aki a szalgszakadás folytán rosszul elinduló *Adoma* és *Satanellával* szemben olyan nagy térelőnyt biztosított magának az elindulásnál, melyet beozou többé nem lehetett:

A mai eredményeket egyébként itt adjuk:

I. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 5000 korona. Távolság 1000 méter. Gró. Wenckheim J. *Olympias* (Southey) első *Limonádé* (Ross) második *Kuzdó* (Morgan) harmadik. Aztan *Incompartibus*, *Pázmán György* lovag, *Tündökölő Phönix*, *Panhard Vezér*. Totalizátor: 10 : 81. Helyrelozadások: I. 50 : 84. II. 50 : 62. III. 50 : 94.

II. II-od osztályú eladóverseny Díj 3000 korona. Távolság 1000 méter. Gró. Károlyi I. *Szatóna* (Bonta) első *Boa* (Taral) második, *Cavatana* (Morjan) harmadik. Aztán *No-good Latourde* & *My Lady*. Totalizátor: 10 : 43. Helyrelozadások: I. 50 : 98. II. 50 : 84.

III. Őszi díj. Díj 8000 korona az I-nek, 1500 korona a 2-nak 500 korona a 3-nak Távolság 2000 méter Gróf Festetics T. *Durban* ja (Huxtable R.) első *Mary Diamond* (Southey) és *Sabri* (Clernbinson) holversenyben második, aztán *Fex*, *Akárhogy* és

Haderose. Totalizátor: 10 : 62. Helyrelozadások: I. 50 : 104. II. 50 : 128 (Sabri). III. 50 : 162 (*Mary Diamond*)

IV. Eladók handioapja. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Baró Harkányi J. *Oleo*-ja (Taral) első, *Adoma* (Glohrst) második *Satanella* (Slack) harmadik, aztán *Don Diego Biztos Proidge*, *Gingerbread*, *Népszava*. Totalizátor: 10 : 25. Helyrelozadások: I. 50 : 62. II. 50 : 74. III. 50 : 66.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Br. Harkányi J. *Arimanja* (Manno) első. *Sparraucie* (Kucunovszky) második, *Mine d'or* (Finan) harmadik, aztán: *Parsley*, *P8-örke* *Kikiris* *Menykó*, *Haladi*, *Sweet Love*, *Fah-danin Babér*. Totalizátor: 10 : 40. Helyrelozadások: I. 50 : 94. II. 50 : 372. III. 50 : 156.

VI. We ter-handioep. Díj 3000 korona. Távolság 2000 méter. *Hercog M Gloya* (Prudames) első, *Igricz* (Ross) második *Carmin* (Bulford S.) harmadik, aztán: *Semper idem Dundi*, *Jagello Onyx*, *Marchioness*. Totalizátor: 0 : 57. Helyrelozadások: I. 50 : 114. II. 50 : 92. III. 50 : 96.

A holnapi utolsó nap fősza ma az egész turf-esztendő legszebb kétéves versenye. a 48.000 koronás *Szent László*-díj. Méskor minden évben sok ló indult a díjért az ilyen legjobb esetben hat ló veszi fel a küzdelmet, de ezek legarább a lenetó legjobb klasz-s ishoz tartoznak. A valószínű indúók ezek: *Blockade* (Southey), *Goulur* (Taral) *Kissme* (Clernbinson), *Kunibert* (Wilton). *Cyalár* (Adams) *Nunquam dormio* (Barker) Ha egyenlő teher alatt futnának kétségkívül *Gyalárnak* lenne legjobb kilitása a győzelemre, de mert öt kilogramm pónalást kell vinnie, nem tartjuk egészen bizonyosnak, hogy ebben a mély tájban különben is igen jó ellenlelel szemben győzni tudjon. De tekintve különösen legutolsó jó futását, chanceát mégis egyenlőnek levet találni *Kissme* és *Coulur* kilitásával, melyek legutóbb szintén jó intásokat produkáltak.

Egyéb érdemesebb mozzanata nincs az utolsó nap programjának ezért csak a tipekre utalunk:

I. *Békés*—*Cartell* II.

II. *Ne engedj*—*Hamlet*.

III. *Perkál*—*Isère*.

IV. *Gyalár*—*Kiss me*—*Couleur*.

V. *Dreher-istálló*—*Szélto*.

VI. *Nesze*—*Moonlight blossom*.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Löwenfeld segédje. Megirtuk a minap, hogy *Löwenfeld* gyáros párbaiban agyonlötte *Szoyka* huszárhadnagyot. Ma Bécsből azt jelentik, hogy *Jakobsohn* Szavator tartákos hadnagy büntető íőijelentést tett a *Deutsches Volksblatt* elen, amely a *Löwenfeld-Szoyka* párba, alkalmából *Jakobsohn*-ról, aki *Löwenfeld* segédje volt, sérd cikke között.

§§ Nem elég az önbelsmerés A budapesti büntető törvényszék érdekes ügyet tárgyalta ma *Szabó* bíró e nöke-e a att *Som Imre* volt útszerkereskedő volt a vádolt skít az ügyesség azzal vádolt, hogy beegyzett kereskedő létere könyveket nem vezetett és mezeget a bukása előtt 1899-ik évben nem készített. Az önök kérdésere a vádolt beismerte, hogy könyveket nem vezetett s mezeget nem készített. Vádlott kihalgatása után a védő, dr. *Battaszéki* Laós krieleente hogy kész bebizonyítani, hogy védelencnek beismerő vállomása nem telet meg a valóságnak.

— Ez kissé nehéz dolog lesz, ügyvéd ur — jegyezte meg az önök — hisz maga a vádlott is beismeri, de meg a szakértők is konstatálták!

A védő erre az önökéi etéti hivatalból előhozott könyvek lemutatását és betekintését kérte. It aztán kimutatta hogy a vádolt hat könyvet vezetett és hogy 1897—1900. évig minden évről mérteget is készített. Ezekre a könyvekre a szakértő is megjegyezte, hogy ezekből alintotta össze a vádolt vagyoni állását. A könyvek azonban nagyon ügyetlenül vannak vezetve s nincs bennük semmi könyvvelit rendszer. De a lödolog mégis az volt, hogy vezetett könyveket s készített mérteget. Ez aapon *Böhm ügyész* vádat ejtett s a törvényszék a vádolt önbismerése dacára beszüntető határozatot hozott.

§§ Mi a villamoság? A királyi tábla előtt legközelebb két meggyetemi tanár fog szakértő nyilatkozatot tenni arról, hogy a villamoság ingó vagyon-e s jogtalan ilhaználását lopásnak lehet-e minősíteni? A szakértő-nyilatkozatra egy villamos-társaság panasza adott alkalmat. A társaság ugyanis azzal vádolta *Szentiványi* Edet volt mechanikust, hogy áramot opoit a társaság vezetékeiből. A törvényszék két hónapi börtönrre ítélte *Szentiványit*, a tábla azonban elnapolta a tárgyalást, hogy megfelelő törvény hiányában szakértők állapítsák meg, vajjon a tudomány mai állásában lehet-e a villamoságot ingó dolognak tekinteni vagy pedig csak a testek tulajdonsága és nem önálló ingó doigot jelentő energia-e a villamoság?

§§ A sanda gyanu A kelenföldi állomáson két évvel ezelőt loptak a vasuti kocskból. *Manojlovics* Viktor állomásönök megiette a tojótentést az ismeretlen tettes elen, de privátum *Walla Józsefet* és *Cserny* Vincét gyanusította, mert Wallát akkoriban az álló-

más kertjében rózsapalóson érték. Oserni pedig foglalkozás hiján egész nap az állomás tájékán ügyelgette. A gyanúsítottak igazolták magukat s így a ügyészség beszüntette ellenük az eljárást. A beszüntető határozat után Walla és Oserni hatóság előtti rágalmaszás vétségéért tettek panaszt az állomásfőnök ellen. A járásbíró és ma a törvényszék főelbírattal tanácsa fölmentette Manojlovicsot a rágalmaszás vádjá alól, mert hivatalos megkérdésére, pusztán mint gyanút adta elő, hogy Walla és Oserni lehetnek a tolvajok, de följelentésében, amelyben ismeretlen tettesek ellen kéri az eljárást megindítását, meg nem nevezte őket s így rágalmaszást nem követett el. A jogerős fölmentést a törvényszék közölni fogja hivatalból a magyar királyi államvasutak igazgatóságával.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

Nyiltér.

Dr. REICH MIKLÓS

MEKANIKA ZANDER-GYÓGYINTÉZETE.

Mekanikai és svéd gyógygymnasztika. — Testegyensítés. — Orvosi massage. — Forró levegős és villamos fényfürdők. — Szénsavas fürdők.

BUDAPEST.

VIII., Muzeum-körut 2. (Nemz. színház bérháza) I. em. (Lift)

Telefon 54-20.

Prospektus.

VÉRGYÓGYÍTÁS HEMOPATIA

Ezen új eredeti gyógymód rendkívül sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bél- és hólyagbetegségeknél, súlyos ideg-, vér- és bőrbetegségeknél. Biztos védelem szifilisz és elmezavar ellen. 14 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be. E gyógymód megalapítójának és egyedül képviselőjének egyet. orvosának (Hemopatia) rendelőintézte van

Dr. KOVACS J.
Budapest, V. ker., Váci-körut 16. szám alatt.
Rendelés naponta 9-11-ig és 3-6-ig. Díjazott levele válaszol.
Betegeket intézetén kívül is kezel. Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymóda.

Tekintettel a társaság európai üzletének óriási emelkedésére, a szervezés hatékony fejlesztése céljából kölesőns egyetértésben dr. Arányi urral a társaság elhatározta, hogy eddigi magyarországi vezérigazgatóját, dr. Arányi Miksa urat át helyezi Franciaországba. Dr. Arányi ur a társasággal összeköttetésben áll, a mióta a magyarországi működését megkezdte és hiszünk, hogy tehetségével új működési körében neki sikerüljön fog a társaságnak jelentékeny franciaországi üzletét még jobban felvirágoztatni. Magyarországi üzletünk nagy arányokat öltött. Azért a társaság szükségesnek tartja, hogy a szervezést és az adminisztratív teendőket erre hivatott szakértőnek kezébe tegye.

A magyar törvény követelményeinek megfelelőleg Gajári Odón ur nemzetetől ki a társaság magyarországi képviselőjévé. A társaság örömeire szolgál, hogy Gajári Odón ur közreműködését sikerül megnyernie.

A társaság budapesti üzletének ujjszervezésével Lukács Sándor urat, ausztriai vezérigazgatót bízta meg, kit sok évi tapasztalatával fogja a feladat megoldására kiválóan képesítettnek tart. Lukács ur ideiglenesen Budapestre jön, a hol mint az európai vezérigazgató speciális kiküldöttje fog működni, missziója befejezte után saját kivánásához képest vissza fog térni Ausztriába.

Dr. Varga Gyula ur, a ki hosszú évek óta működik magyarországi igazgatóságunk kebelében, mint magyarországi vezérigazgató, átveszi a magyarországi vidéki üzlet igazgatói teendőit és elvált a társaság ügynöki szervezetének és üzlete fejlesztésének fogja szentelni.

A társaság szervezetét bővíteni kívánja jelenleg más téren működő erővel és tekintve, hogy szélesebb alapon működni óhajt, szükségessé lesz egy üzleti igazgatóra Budapest főváros részére és szervezőkre a vidéken.

Budapest, 1901. október 12.

New-York Életbiztosító Társaság

W. E. Ingersoll

európai vezérigazgató.

Szt.-Lukácsfürdő gyógyfürdő Budapest, Buda. Termásvíz meleg, kénes forrás és iszapfürdők. Vízgyógyászat, villám-fényfürdők, massage stb. Külön női és férfi osztályok. Olasz és gundos ellátás. Cezár, kérvény, idegfejtés stb. és a téli fürdőre való tájékoztató prospektusok kúld ingyen a Szt.-Lukácsfürdő igazgatóságára.

Ha izzad, ha viszket a teste, ha sörör, ha bőrküldésel vannak, ne csinálj semmit, csak egy itélet gyen.

Erényi-féle „Ichtio-Salicyl“-t

Szagtalan. Ár 3 korona utasítással. Széküldi: **Erényi gyógyszerész, Szabadszállás. Főraktár: Török József, Király-utca 12. szám.**

Dr. Schiff Kálmán
masszázs, testegyensítő- és svédornaszati intézetében **egész-ségi tornász, gyenge, vérszegény, rossz testtartású gyermekek** részére csoportokban délután 1/2—1/3 óra között.
IV. ker., Károly-körut 22. (Röser-bazár.)

MAISON ZWIEBACK

Becses tudomására hozzuk a nagyérdemű hölgyközönségnek és tisztelt vendőinknek, hogy az általunk beszerzett párisi modellek gazdag gyűjteménye, nemkülönb az összes szezonujdonosságok tolettékben, gallérokban, kabát, blouse és szörtemaruban már megérkeztek, melyek megtekintésére a hölgyeket tisztelettel meghívjuk

ZWIEBACK LAJOS és Testvére

IV., Váci-utca 24.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TAVIRATOK.

A dél-afrikai szabadságharc.

London, október 12.

A Daily Mailnek egy lisszaboni távirata szerint néhány nappal ezelőtt Konatipoort mellett ütközet volt a boerok és az angolok között. Az angolok portugál területre menekültek, ahol elfogták és Lourenço-Marqueze vitték őket. A boerok visszavonultak.

London, október 12.

Még a leginkább imperialista sajtó is azt mondja, hogy az ostromállapot kihirdetése a Fokföldön olyan lépés, amelyből a lehető legrosszabbat lehet következtetni. A Daily News szerint a kormány ezzel világos bizonyítékot adta annak, hogy a gyarmati lakosság többsége és a brit anyaország közt megtört a hűség.

London, október 12.

A Reuter-ügynökség jelenti Middelburgból tegnapi kelettel: Lotter boer vezetőjét halálra ítélték. Kitchener megerősítette az ítéletet. Ot más embert, akik szintén Lotter kommandójához tartoztak, szintén halálra ítélték, de a halálos ítéletet életösszig való fegyházbüntetésre változtatták át.

London, október 12.

Krüger elnök tegnap ünnepelte meg Halversumban születésének 76-ik évfordulóját. Eloff ve én és leányán kívül csak Krüger legköze ebbi hozzátartozói vettek részt a szép családi ünnepélyen. Az elnök, tekintettel arra, hogy már hosszabb idő óta gyöngélek, semmiéle üdvözlő küldetését sem fogadott. Krüger születésnapja alkalmából Európa minden részéből százzszámra kaptak az üdvözlő leveleket és táviratokat.

Fokváros október 12.

Egy Barklywestben halálra ítélt farmer büntetését tízévi kényszermunkára, egy jakobsdai farmer halálbüntetését pedig deportációra változtatták át. Egy vryburgi volt tábori zászlós büntetését tíz évről három évre szállították le. Egy vryburgi farmer lelett kimondott halálbüntetését életfogytig való kényszermunkára enyhítették. Két fiatal farmert, akik kétszer átpartoltak az ellenséghez, ma reggel vryburgban felakasztották. Worcesterben egy farmert 100 font sterlingre, illetőleg kilenc havi fogságra ítélték, mert farmjában több mint hét napra való eleséget tartott.

London október 12.

Lord Kitchenernek egy távirata jelenti, hogy French tábornok osapata elfogta Sneeper parancsnokot.

Middelburg (Fokgyarmat), október 12.

Lotter boer parancsnokot ma reggel kivégezték.

A horvát tartománygyűlés összehívása.

Zagrab október 12. A hivatalos lap mai száma királyi rendeletet közöl, mely a tartománygyűlést e hó 24-ére egybehívja.

A bán ma dében gyorsvonattal Budapestre utazott.

Vilmos császár betegsége.

Berlin, október 12. Egy némety írancia és angol lapnak azzal a híresztelésével szemben, hogy Vilmos császár megbetegedett, a Post illetékes helyről kapott, e hatalmazás alapján jelenti, hogy ezek a hírek teljesen alaptalanok.

A francia parlament összehívása.

Páris, október 12. A ma tartott minisztertanács a parlament egybehívásának kérdésével foglalkozott; az egybegyűlés napjára e hó 22-ét állapították meg. A kormány némi fogja a képviselőházat, hogy a költségvetéssel egyidejűleg tárgyalja a cukorkiviteli prémiumok kérdését és azután a kereskedelmi tengerészeti prémiumaira vonatkozó javaslatot.

A pestis.

Róma, október 12. A Ste ani-ügynökség jelenti Nápolyból: A nissidai kórház összes beteget a gyógyulás után vannak. A kórházban elkülönített és megfigyelés alatt álló emberek egészen jól érzik magukat. Sem Nápolyban, sem vidéken újabb megbetegedés nem fordult elő.

Marseille, október 12. A Ville la Liolat postagözös ma bejelentette a vesztéget. A Kambodge és Szapáry hajókat holnap bocsátják el. A ratomeau kórházban levő betegek állapotában nem állott be változás.

London október 12. Egy Glasgowból érkezett távirat azt mondja, hogy a csütörtökön este odaérkezett Ravaria gőzösön olyan megbetegedési eset történt elő, amelyről azt gyanították hogy a megbetegedés pestisből keletkezett. A beteg egy indiai matröz. A kórházba vitték.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, október 12. (A Budapesti Napló teloronjelentése.) E héten a hanyatló árúhullámzás a nemzetközi gabonaforgalomban megállapodott és a mértékadó piacok egynemeyikén az irányzat kedvező lett. Különösen az észak-amerikai piacon, ahol csekély javulás mutatkozott, ugyszintén Berlinben is, amely piacon vásárlási kedv állott be. Iteni forgalomban, amely emelkedő irányzatot követett, e héten a javulás folytatódott s ha később a tolyton tartó üzletelenség következtében gyöngülés jelentkezett is, végül a szilárd hangulat uralkodott. A budapesti malmok tolytonos nagy vásárlásai, amelyek e héten 200000 métermázsára rugtak, az itteni tolyvasztást is vásárlásra készítették. Erre vezethető vissza, hogy e héten az üzlet kifejlődött és az árak 10 fillérrel magasabbak voltak mint 8 nappal ezelőtt. Eladattak: 6000 métermázsára ereszi-1 urasági áru, októbertől—novemberig 8.50 korona Bécsből, sziaoniai 80 kg. 8.5 korona és 79 kg. 8.—8.02 korona Nagyszombatból, 79 kg. 7.80 korona Surányból, 80 kg. 8.10 korona Rojkaról, 79 kg. maroheldi 8.20 korona Stadlauból, 78 kg. 7.50 korona Bobáról, 77.5 kg. 7.80 K. Kis-Czellről. Rozs irányzata a csekély kínálat következtében még erősebb volt és 10—15 l.-rel magasabb árakon kelt. Nyitrából és N.-Tapolcsányról 7.05 K., Udvardról és Érsekújvárról 7 korona fizetett. Árpa tartott volt. Minthogy azonban a kivitel csekély érdeklődést mutatott, a forgalom is korlátozott volt. Tengeri 5.65—5.70 koronán állott magyar áruban, míg szerb áru 5.60—5.65 koronán kelt és ártartó volt. Zab magyar eredetű és jobb minőségű 7.40—7.60 korona. Aitaiban ma a beti legmagasabb árak érvényesültek. Buza 9 rozs ószre 12. tavaszra 7 fillérrel emelkedett, zab tavaszra 7.53 korona 5 fillérrel és tengeri május—juniusra 5.42 korona; 4 fillérrel javult. Zab ószre 7.15—7.18 korona, az utolsó szombati árral szemben 5 fillérrel maradt hátrányban. Tengeri szeptember—októberre 5.50—5.51 korona tartott. Jegyeztettek továbbá: Buza ószre 8.07—8.08, buza tavaszra 8.47, rozs ószre 7.90, rozs tavaszra 7.45. Liszt néhány malom részéről jobb torgalommal örvendett és az árak 20—40 fillérrel emelkedtek.

New York, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2), okt-re 8.10 (8.03), Januárra 8.12 (8.04), New-Orleansban helyben 8 1/4 (8 1/4), — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65), Stand white Philadelphianban 7.60 (7.60), Refined in Cases 8.75 (8.75), Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — Zsír: Western steam 9.95 (9.85), Robe és Brothers 10.15 (10.15). — Tengeri irányzata szilárd. — Okt-re 61 1/2 (61 1/2), Decemberre 62 1/2 (61 1/2). — Májusra 62 1/2 (62 1/2). — Buza irányzata szilárd. — Piros ószre helyben 76 1/2 (76 1/2), Októberre 74 1/2 (73 1/2), Decemberre 76 1/2 (75 1/2), márc-ra — (—), Májusra 79 1/4 (78 1/4). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2), Okt-re 5.25 (5.15), Januárra 5.50 (5.40). — Liszt: Sprung Wheat coars 2.80 (2.80). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2), — On: 24.85 (24.85). — Réz: 16 1/4 (16 1/4). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, október 12. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Buza irányzata tartott. Októberre 68 1/4 (68 1/4), Dec-re 70.— (70.—). Tengeri irányzata tartott — Októberre 55 1/2 (55 1/2), — Zsír: Októberre 9.42 (9.37), — Januárra 10.07 (9.97). — Szauonna short clear 8.95 (8.80). — Sertészsír: Októberre 14.56 (14.56). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

M E S E.

A derék kis ör.

Hideg volt, tél volt s a kis Pali egy nagy esomó fát hozott a hátán az erdőből. A csizmája térdig havas volt, a sapkája szőre csupa zuzmára s az orra ugyancsak cinkét fogott.

— Juji! — verte össze a bokáját, amint hazaérve ledobta a hátáról a facsomót, — ugyan csak hideg van. Es éhes vagyok, édes anyám, mint egy farkas!

— Ott van négy krumpli a padkán — mondta a Pali anyja szomorúan — egyéb nincs, édes fiam. Ezt is alig tudtam megőrizni a testvéreidről.

— Na, sebj! — felelte Pali vidáman, — ez is jó, ha egyéb nincs.

Mikor emni kezdett, a négy kis testvére azonnal odasomfordált melléje s az édes gyermekek önzésével elkezdtek tőle kunyorálni.

— Adj egy kis krumplit, Pali!... Nekem is Pali... Nekem is... —

— De testvérek! — felelte Pali — én is éhes vagyok ám! Milyen messze jártam én, komáskáim és mennyi fát hoztam a hátamon!... Hanem azért, hogy el ne vessétek Petikét, neszték... —

Ketté tört két krumplit s mindegyiknek adott egy felet.

Az édes anyja könnyes szemmel nézte és sóhajtott magában: Aldott jó gyerek ez a Pali! Aldja meg az Isten a jó lelkét! — Azután kibontotta a szegény asszony az átnyalólt facsomót s amint az elrakogatásához fogott, egyszerre csak egy hang szólalt meg a facsomó közül.

— Adjon az Isten jónapot! — A szegény asszony is, meg a gyerekek is az ajtóra néztek, hogy ki jött be, de senkit se láttak.

A hang pedig újra megszólalt, jökedvően, kacagóan: —

— Ne az ajtóra nézzetek, mert bár ott jöttem be, de még sem azon jöttem, hanem ide néztek a földre, itt vagyok, én vagyok, a törpék minisztere: Rini.

— Ni, ni! — kacagott Pali — milyen kiesi emberke!

Hát biz az kicsike volt. A facsomóból mászott ki és akkora volt — hogy valahogy ne fülentek — mint... ejnye, hát mekkora is volt?... mint — az íróasztalom kulcsa.

— Alászolgálja! — köszönetet jobbra-balra a picike kegyelmes ur — hát még nem láttatok ilyen óriás embert, ugy-e? — kérdezte tréfásan.

— Tessék helyet foglalni, talán jó lesz itt a tenyeremben — felelte Pali szinte tréfásan, mire felemelte Rini excellenciáját s oda ültette a tenyerébe.

A kis törpe elhelyezkedett a Pali tenyerében,

ben, megpördölte a kicsike és mégis nagy bajuszát s így szólt: —

— Tudjátok-e, hogy miért jöttem hozzátok? —

— Mihelyest meg tetszik mondani, mindjárt megtudjuk — mosolygott Pali, mire a kis törpe megfélemlítette az ujjával.

— Milyen tréfás vagy te, kis fiókó, de éppen a jökedvő miatt szerettelek meg. Láttalak az erdőben, amint a nagy hidegben fűtőbrésze szedett a galyakat s azt is láttam, mikor egy nagy medve jött veled szemközt s neked még a szempillád sem rebent meg, hanem fogtad magad, nagy hirtelen elsöpörted egy kőszikláról a havat valami galyaljal, a zsebedbe tettél egy pár nagy követ s ucu neki, egy szempillantás alatt fenn voltál egy fa tetején. Mikor aztán a fa alá ért a medve, az egyik kővel úgy sújtottad halántékod, hogy az azt se mondta, jójszakát, csak felfordult a havon.

— Azt hiszem, hogy így volt — mosolygott Pali, aki nem igen szerette, ha a füle hallatára dicsérték.

— Így bizony! — kacagott Rini ur — és te nem is tudod, hogy milyen nagy szolgálatot tettél ugy nekem, mint az egész országnak azzal, hogy megölted azt a veszedelmes állatot.

— Oh — kacagott Pali — egy medve nem lehet olyan nagyon veszedelmes!

— Hallgass, te kis csufoló! — fenyegetőzött tréfásan a törpe — nem lehet ám mindenki olyan nagy és erős, meg bátor, mint amilyen te vagy. Ugy tudd meg, hogy az a medve már majdnem tönkre tette a mi egész országunkat. Mindig kileste, hogy a bárányaink, meg a teheneink és lovaink hol legelnek s az egész csordánkat pásztorstól együtt egyszerre lenyelte egy-egy früstökre.

— Na, — kacagott Pali — az nem lehetett neki valami nehez, mert ha a pásztortok is akkora, mint te vagy, én is lenyelnék egy früstökre két pásztort.

— Haj! — sóhajtott a kis Rini ur — nem voltunk ám mi sem mindig ilyen törpék. De el vagyunk átkozva. Most is azért vagyok uton, hogy egy olyan palotáért keresek, aki feloldozna bennünket a bátorságával az átok alól s azt hiszem, hogy te benned édes fiam, megtaláltam azt. Akarsz-e velem jönni? —

— Es mi teendő vár reám? — kérdezte Pali. — Semmi más, mint hogy őrt állanál annak a szobának az ajtaja előtt, ahol a királykisasszony menyasszonyi ruháját varrják.

— Hát azt megtehetem — felelte Pali. — Igen ám, csakhogy tizenkét esztendeig varrják azt a ruhát, az is igaz ugyan, hogy ezt az őrséget azzal fizetnek meg, hogy a királykisasszonyt az őrhöz adnák feleségül.

Pali gondolkodott.

— Szép, szép — mondta aztán — hanem addig is ki tartaná el az én anyámat és a testvéreimet? —

Ijedten hátráltak előle a kozákok és lassu, fájdalmas, panaszos hangon szólani kezdett: —

— Az Atyának, a Megváltónak, a Szent Lélek Istennek és a Szűz Máriának nevében! Mit tesztek itt emberek? Az ég küldöttei vagytok? Akkor áldottak legyetek. Jó híreket hoztatok? Apostolok vagytok? —

Senki sem felelt a Vassili szavára, ő pedig jobbra-balra intett a keresztel és folytatta: —

— Jaj néktek, akik zsákmányért, avagy bosszúból háboroztok! Kárhoztok lesztek mindörökké! Oh imádkozunk, hogy kegyelmet nyerjünk az Ur előtt. Jaj néktek, testvéreim, jaj nekem is!

A kozákok megdöbbenve mormolták: — Legyen nekünk az Ur irgalmas!

Keresztet vetettek magokra nagy félelmükben. A herceg, aki közel volt a megfulladásához, végső erejével kiáltott: —

— Vassili! Vassili!

A kozákok odaszorították a falhoz, ez volt az utolsó szava, most már csak hörögni tudott. A vak herceg tévőzva állott, mert megösmerte az anyja hangját, de aztán elővette megint a téboly és a keresztet a hang irányába emelve, szólt: —

— Ki vagy te, elkárhozott lélek, ki a poklok mélyéről szólítasz? Jaj néked!

— Légy irgalmas Uram, mormolták újra a kozákok.

E perben felordított Bohun is. Megingott, roskadozott.

— Segítsé! — A kozákok rémülten futottak hozzá és támogatták.

— Mi baj, uram? Sebet kaptál? — Semmi. Ebesont beför. Sok vért vesztettem, ez az egész. Hanem a leányra vigyázatok, akár a szemetek fényére!

Nem tudott tovább szólani, elhalványodott az arca, elájult.

Most előkerült Sagloba is valamelyik sarok-

— Azon ne busulj — mondta a törpe. — Minden esztendőben ezer aranyat fog kapni az anyád.

— Most már rendben vagyunk — felelte Pali s megcsókolta az anyját, elbucszott a testvéreitől s elindult a kis törpével Törpeországba.

Azután megérkeztek s egy nagy kardt kapott Pali a kezébe és elkezdte az őrtállást a szoba előtt, ahol a királykisasszony menyasszonyi ruháját varrták.

Hanem ez az őrtállás nem annyiból állt ám, hogy csak: őrzöm, őrzöm és punktum, tovább nincsen.

Haj, dehogyan nincsen! Micsoda pogány, kísértő népek jöttek nap-nap után a szegény Pali elé.

Jöttek ezerszertendős boszorkányok, akiknek úgy esörgött a foguk a szájukban, mint a dió a zsákbán és ígérték Palinak szarkalában forgó, gyémánttetejű, rubintos ablaku palotát, ha megengedi nekik, hogy csak egy szempillantásig kukucsalkának be a kulcslyukon.

— Abból ugyan nem esztek! — kacagott Pali s feléjük suhintott a kardjával.

Azután jöttek fiatal tündérek, szépek, mint a májusi hajnal, és azt ígérték Palinak, hogy ő lesz a huszárok generálisa, ha megengedi, hogy benézzenek a kulcslyukon.

— Már miért éppen a kulcslyukon? — csufolódt Pali — mikor a palota tetejét is épp úgy kérhetnék tőlem a kisasszonyok? —

Azután jöttek óriás emberek s azt mondták Palinak, hogy ők sem akarnak egyebet, csak a kulcslyukon benézni s ha megengedi, a muszka cárt azonnal elkergetik s ő ülhet a trónra.

— Köszönöm szépen, — fintorgatta az orrát Pali, — nagyon hideg van ott.

— Hát ott leszel király, ahol a citrom, meg a narancs terem... —

— Ott meg nagyon meleg van.

Hát nem derék fia volt ez a Pali, hogy ennyi kísértésnek ellent tudott állni? Hanem el is nyerte érte a jutalmát.

Ahogy betelt a tizenkét esztendő, a kicsike kis törpe palota egyszerre csak eltűnt a föld színéről s egy akkora nagy palota állt a helyén, hogy a teteje majdnem az égig ért s Pali egyszerre csak egy drága, nagy fényes teremben találta magát s többé már nem ő állt őrt, hanem ő előtte csapatok magukat háptákba a palotárok.

Azután kinyitult a terem ajtaja s a király jött be rajta a leányával, aki olyan szép volt, hogy azt én nem is tudom elmondani s a király így szólt a bámoló Palihoz: —

— Édes fiam Pali, ime itt van a te királyi menyasszonyod, akinak a kiváncsisága miatt én az egész néppemmel együtt ötszáz esztendőig voltunk elátkozva. Ez a kis kisasszonyka ugyanis egyszer bekukucsált a háromnyelvű boszorkány ajtaján, ahol az ő négy nyelvű leányának varrták a menyasszonyi ruháját s az anyasszonyosság úgy megharagudott e miatt, hogy elátkozott bennün-

ból, ahonnan biztonságban nézte végig a rettenetes jelenetet. Parancsokat osztott.

— Ne ijedjetek meg, holnapra egészséges lesz az uratok. Majd én apódom. Tegyetek pókhálót a sebére, azután lódlujatok innét. Kettőtök hozza utánam a beteget, a többi álljon őrséget a ház körül.

Odalépett Helenához és jelentősen hunyoritva sugta: —

— Skrzetuski barátja vagyok. Fektesd le a vak profétádat, azután jöjj vissza.

A sebesültet a szomszéd szobába vitték s egy keretvire fektették. Sagloba bekötözte a sebeit. Az ilyesmiben nagyon gyakorlata volt a korcsmai veredések révén.

— Mondd meg a kozákjaidnak, szólott aztán a vezetőjükhez, hogy holnapra úgy ficáncol az uratok, mint hal a vízben. Ti addig is igyatok az egészségére. Csak lesz pinee ott a házbán, törjétek föl a hordókat, akár meg is furdhettek a borban.

A kozákok ujjongva távoztak.

— Hanem azért nekem is hagyjatok valamikéft, kiáltott utánok Sagloba.

Odault a Bohun fejéhez és ilyen gondolatok szövegetett.

— Az őrdög ez alkalommal még nem visz el, pedig ugyancsak közel voltál ehhez a megisteltetéshez. Két napig azért belefekszel a sebébe. Hiába, a hóhéron nem vagy a kard, hanem a hóhér kezére jutsz te is, az bizonyos. Nem is pajtáskodom már ezután veled, törj be csak egymagad éjnek idején békés nemesi lakokba.

Bohun nyögni kezdett.

— Nyögdél csak fiam, holnap keservebben is fogsz nyögni. A szép kisasszonyra vásik a fogad? Hát nem esodádom, mert szép a leányzó, de a kutyák ráják szét a csontjaimat, ha meg nem szabadítom őt tőled.

Kivülről hangos kiáltozás hallatszott.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK

(52)

Most hirtelen félreugrott Bohun. A herceg kardja a levegőbe suhintott, erejétől azonban maga is megingott, felsőtestével kissé előrebukott s így érte nyakán a Bohun vágása.

Osszeesett, holtan.

A kozákok diadalkiáltása, ujjongása sem tudta lebirni a herceggasszony irtozatos ordítását. Olyan lármá volt most a szobában, hogy a hangok tömege és ereje szinte bedöntötte a tetőt. A kozákok osztozkodáshoz láttak, előbb a fegyvereket szedték le a falakról, azután a drága szöveteket tépték darabokra. Bohun rájuk sem hederített. Halotthalványan, roskadozva állott a Helena szobájának az ajtaja előtt. Arcáról csurgott a vér, két mély sebet is vágott rajta a Mikolaj kardja. Nem is tudott már örülni annak a rettenetes látványának, mely elébe tárult. A két herceg hullája vértócsában hevert, a herceggasszony fulladozott a kozákok kezei között s a katonák, mint a barmokat, úgy öldösték le a ház népét. A sok lövéstől fojtó füst terjengett a levegőben.

Hirtelen fölnyitult az ajtó Bohun mögött. A kozák hátrapillantott és rémülten ugrott el a kilépek elől.

A vak Vassili jött, Helena vezette őt. Rémsület üt a leány arcán, mely hófehér volt, mint éjjeli köntöse.

Vassili kezében göresösen szorította keresztjét. A rettenetes zivaj, a löporfüst, a párologó vér, a hörgő áldozatok közepette, a feléje villanó kardok és gyűlöletben égő pillantások előtt úgy jelent meg, mint valami szellem, mintha büntetni jött volna a másvilágról.

ket. Ötszáz esztendő alatt ötezer ör állt már a leányom ajtajában, de mindegyiket el tudták csábítani valami igérettel, egyedül téged nem. Itt van érte a jutalmad, édes fiám.

Elégge szép jutalom volt: egy gyönyörűséges királyleány, egy égitő nagy palota, hombár-számra álló gyémánt és ezüst s az öreg király halála után egy trónoska.

S mindehhez ha elgondolja az ember, hogy tizenkét esztendő előtt nem volt egyebe a mi Palinkánk, mint négy krumplicsa s még abból is csak kettőt ehetett meg!

Luca Terka.

KÜLÖNFÉLEK.

Ö S Z.

Mosolygó, tiszta öszi nap,
Se köd, se felhő,
Oh, de a víg madárcsapat
Már vissza nem jó.

A szívem is ma oly nyugodt,
Derült és tiszta,
De a kacaj, mely elhagyott,
Már nem jó vissza!

Herzog János.

Compiègnei toillettek.

Páris, október 10.

Dacára, hogy már két hét telt el a cári pár elutazása óta, a párisi hölgyvilágot még élelken foglalkoztatják a cárné és toilletjei. Iboyalattos bouidoirok, selyemtől suhogó divatellérek és prémierek látától forró páholyok egyetlen beszéd tárgyát ez adja. S ezzel sok van mondva! Mert az exkluzív társaság ilyenjait még a birtokain szokott Diana és Nimrod sportjának áldozni, míg ez évben szakított ezzel a tradícióval és csaknem teljes számban együtt van már.

A francia főváros utcáit is sűrűn népesítik be már a tüzes-szemű szép asszonyok s érdeklődésük meleg rokonszennvel fordul a jeges észak carevnája, Alexandra Feodorovna felé. Ők nem mint az orosz-francia szövetség újabb, szorosabb kapcsolat tekintik az európai hatalmi erők ezen találkozását. Őket nem a politikai fontosság érdekli, hanem első sorban a fenséges orosz asszony és a szépsége. Lázás sok-sok szeműséggel megfigyelték, apróra megkritizálták a cárné toilletjeit s a szezon folyamán sok párisi divathölgy öltözékén viszont fogjuk látni azoknak egy-egy megkapó és intím részletét.

Pedig a cárné egész megjelenésében teljes, szép példáját adta a nemes egyszerűségnek. Fenséges nagyságát, Frigyes császárnét gyászolja s emeltozva kizárólag fekete ruhát visel. De az a finom kecs, amelyivel az oroszok császárnéja a fekete ruhát viseli, a legrefináltabb lényűzésnél is elegánsabb. A káprázatos pompához szokott francia nőket kissé meglepte az, hogy a szép, fiatal és mindenek fölött hatalmas carevna a pompa szigorú kerülsével oly egyszerűen, mint közülök a legszerűnebb, jelent meg az idegen nemzet fényes ünnepélyein. De el kellett ismerniök hogy izléses egyszerűsége dacára teljes mértékben környezi őt a fejedelmi méltóság és valami leirhatan nemes báj és varázs.

Szeptember 20-án nagy ebéd volt a compiégnei kastély pazarlényű dísztermében, melyet a régi várszínházban rendezett díszelőadás követett. Ez, valamint a másnap Bethenyben megtartott nagyszabású csapatszemle bõ alkalmat nyújtott az előkelő francia hölgyvilágnak egy káprázatos divatpompá kifejtésére. A bethenyi tribünön ezrivel szorongott a közönség, míg a dísztribünön Miklós cár és neje köré csoportosultak a francia köztársaság elnöke, a miniszterek és egyéb előkelőségek nojeikkel.

A cárné rendkívül izléses, recés szövésű, fekete selyemruhát viselt, melynek derekát bolero-alakban s az ujjak hosszában könnyű acópile-hímzés díszítette. Hozzá egy toguelorma, fekete szalmakalap, baloldalon magas köcságtollal, dus, fekete selyemfüll-boá és fekete keztyű.

A compiégnei díszében s az utána következő színelőadásban — melyen Sarah Bernhard és Réjane asszony is közreműködtek — könnyű, ruhát viselt a cárné. Az egész derekat dus pillelisz borította, valamint a fent sima, alul bõ dudorban végrződő, a kezét is lélig eltakarta, hosszú nyjakat is. Az amugy is nagyon dískrót kivágást lélig eltakarta a Szent-András-rend széles, világoskék szalagja, mely a jobb válltól a bal csipőig volt rézusát. A nyakon öt sor borsónagyságu gyémánt szórta lényét, míg elől nagyszemű gyöngyosor onlott le egészen a csipőig. A cárné hajában gyönyörű gyémánt- és gyöngydiadém tündöklött.

Ami a jelenvolt hölgyeket illeti első sorban a köztársaság elnökének neét, Loubetné kell megemlitenünk. Az elnökne még alig negyvenöt éves halvány arcu, tüzes szemű szép asszony, kinek alacsony termete tele van bájjal. A csapatszemle alkalomával viselt ruhája általános ieltűnést keltett. Szürke pean de soieból volt; az alj kettős en forme lodra fölötti, valamint a derek boleródíszét ama drága, áttört hímzések adták, melyeket eddig csak a nyáron divatos, finomszálu linoruhákban láttunk. Hozzá kerek, ivoir crêpe de Chine gallér, dus nyakbodorral és elől két hosszú lengővel. Széles szalmakalap, tüldiszszel és apró sárga virágokkal.

A díszében Loubetné iriszféher brokátruhában jelent meg, melyet teljesen elborított a kagylómintás aranyhímzés. Elvétele, a hímzés közé simuiva, arany rózsák képeztek apró, ragyogó bokrétták. Az alul rendkívül bõ alj egészen sima volt, míg a kivágott derekat alengon-csipkék díszítették fihül-alakban. A hosszú, à la com-uszályi szegélyét valamivel nagyobb aranyrózsabokrétták adták, kecses füzérlakban alkalmazva.

Másodiknak Waldeck-Rousseau miniszterelnök nejét kell említenem, aki művészi izléséről híres. A compiégnei díszében s a csapatszemlén két teljesen egyenlő, azaz empreszabású ruhát viselt. Mily bájos eszme, abban a kastélyban, melynek minden zuga a császárság, I-ső Napoleon és Mária Lujza emlékével van tele, oly teljes összhangba hozni a jelen toilletjét a múlt környezetével! S a tisztán empire-stílii termekben a tulajdon kor öltözékében sétálni, cevegni — ma! Waldeck-Rousseau művésznő e tekintetben. Ez alkalommal is nagy sikerei voltak, részint a szépsége, másrészt a toilletjei révén.

Az empire-köpeny, melyet a csapatszemlén viselt, vieux-bleu crêpe de Chineből készült, melmagasságban s az alul bõ ujjak közeliben sárgás pointe de Venise-csipkével. Rajta széles, felálló gallér leher structollból. E esodaszamba menő köpeny alól fehér posztóruha látszott, melynek három odra s a derek szintén velencei csipkével volt díszítve. Hozzá óriás feketével szegett, leher háromszög kalap, fehér tollakkal díszítve s egészen elborítva egy bõ ráncokba szedett, széles, fehér brüsszeli látyollal.

A díszében Waldeck-Rousseau néféherbársony empire-ruhát viselt irlandi csipkével inkrustálva. Az aljon kerek fodor alakjában térdig emelkedett a remek csipkedísz, a derekon rövid, kerek bolerót képezett, míg a bõ ujjak teljesen eből készültek.

A sok közül még Delcassé külügyminiszter nejét jegyezte meg a toillettek rangját megállapító hölgyközönség. Delcassé né Bethenyben egy manoe gimnecposztóruhát viselt a tulajdon szinben tartott hímzéssel, mely az alj fágított fodrát a testhezálló, hosszú Richelieu-kabát bajtókáit, szegélyét s az ujjak közeljét adta. Az utóbbiakat bõ dudorban hosszabbították meg az ivoir crêpe de Chine asó ujjak. Hozzá egy mouveszin, széles bársonykalap, rózsakoszorúval. A kabátan rövid, ivoir csipkeajabot.

A díszében leher mousseline de soie-ruhában jelent meg Delcassé né, melynek ajtát aranycipkékkel levart irlandi csipkék osztották ékekre. Mindenik éken négy nagy, fekete bársonyoskor volt a csipő magasság alkalmozva, valamint a csipkedíszes, kivágott derek baloldalán is. A csipkéket apró mousseline de soie-bodrok szegték.

m. b.

† **Kínai büntető eljárás.** A múlt év folyamán Kínában meggyilkolt angol hittérítőként bosszut követelt az angol kormány. A nagykövét fokozatosan mindig inkább erősebben és még erősebben követelte a megtorlást s a végeredmény az lett hogy a che-kiangi kerületnek — a misszionáriusok meggyilkolása itt történt — három hivatalnokát halálra ítélték. A minddigidig vezetett vizsgálat ugyanis kiderítette, hogy titokban ez a három ítéltviselő volt a titkos okozója a véres merényletnek, mely — angol felfogás szerint — megtorlást követel. A kínai hatóságok úgy látszik éppen csak a presszióknak engedve mondták ki a hármas halálos ítéletet. Erre enged következtetni az, hogy a három ítéltviselő közül a legkisebb rangut kivégezték, — a másik kettő pedig elfütt, megszökött. Erdekes a dologban az, hogy a szökés „zöld hintóban” történt. Már pedig zöld hintóban csak akkor utazhatik a kínai tisztviselő, ha hivatalos utastárs indítja őt utnak. Világos tehát, hogy a három halálraírt kínai hivatalnok közül a két magasabb rangú: hivatalos ordré alapján szökött meg. Az ango ok ebbe a fogásba nem nyugosznak bele. Erőlyesen követelik a két megszökött tisztviselő kivégeztetését. Mert az angol diplomáciának nem az a célja, hogy ugyanazt hirdesse Kínában, amit a misszionáriusok hirdettek. A hittérítők

a szeretetet hirdették, a diplomaták pedig a gyűlöletet hirdették. A kínai fogás e szerint aligha vezet célhoz.

† **Petőfi levelei.** Kéry Gyula, aki a Petőfi-társaság megbízásából Petőfinék eddig még ismeretlen relikviáit, leveleit kézírásait gyűjti, a Vasárnapi Ujság holnap megjelenő számában rendkívül érdekes relikviákat tesz közzé. Ez a szám Petőfi három érdekes levélét közli fac-similében, amelyeket a költő Sass Károlyhoz intézett. Sass Károly (dr Sass István-nak, Petőfi meghitt barátjának ösose), közvetlen szemtanúja volt a költő és Szendrey Julia közt leendőtt szerelmi viszonyoknak, még pedig annak kezdetétől fogva addig, míg az egyház ádása őket összeüzte. 1845-ben került Sass Károly Erdődre. ahol gazdálkodás gyakornok és postakezelő volt gróf Károlyiékknál. Főnöke Szendrey ignác uradalmi leltőgyeöl családánál lakott és ott is élekezett; ő közvetítette a levelezést a költő és Julia között, utóbb pedig tanuként szerepelt az erdődi vár kápolnájában tartott esküvőn.

A Sass Károlyhoz intézett levelek közül az első, amelyet Kéry Gyula Sass István özvegyétől kapott, így hangzik:

Sass Károly uradalmi írnök barátomnak,
Erdődön.

Édes Károlyom! Kérlek, add e levelet az illető kezébe, hisz tudod, hogy kiébe? S mondd meg neki, hogy a példányt összes kötetemveimből már ezeölt másfét vagy két bétét átadtam a Károlyi-baznhoz, honnan Nagy-Károlyba viszik. S ő Terey Mari kisasszonytól fogja megkapni. Ha választ ir levelemre, neked fogja átadni s te azt küldd bátyád leveleiben hozzám, mert most Szent György-napra szálást változtatok, s még nem tudom, hová megyek. Pista majd át fogja neked adni Te is irj, különösen ó róla, mindent mindent, amit tudsz, mert róla a világon minden érdekel.

Igaz barátod,

Petőfi Sándor.

A második levél — miként az előbbi — arra a borítékra van írva, amelybe Petőfi a Juliának ezant levelet ráirta. A borítékon levő postabélyegen Pesth XII/3 olvasható, de évszám nincs rajta. A levél így hangzik:

Sass Károlynak barátilag

Erdődön.

Károly barátom! Mindenekelőtt arra kérék, hogy e sorokat csak magad olvasd, s melyet előlvastad, egész hamuvá e papírost. Második kéresem pedig az hogy e levelek, mely a boríték alatt volt add át Juliának, de a legirőzatosabb titokban, tudd-e? Mind a kettőt elvárom barátságodtól. Annak a Jezernockynek meg (vagy hogy hívják) mondd meg, hogy na azt meri állítani, hogy én bizonyos napiról beszéltem neki: ugy ő a legá vá őbb hazug gazember. Mondd meg ezt Juliának is.

Barátod

Petőfi Sándor.

A harmadik levélinek, melyet a költő rendes levélformában és nem a levélborítékon írt, ez a tartalma:

Szalonta, június 8. 1847.

Édes Károlyom! Képzeld nyugtalanságomat, vagyis képzelned, vagy tulajdonképpen nem is képzelned, amóta elvesztém szemem elől rőt szakalodat. Annak okáert markolt tolat, ösosem s illetőleg nazamta, markolt tolat, ha mondom, de ebben a szempillantásban, amelyben szemed négylovas koszja végig nyargalt e sorokon s irj meg nekem mindent ami azóta a várbán történt, de mindent. Ugy iparkodjál, hogy leve ed circa 18 június Pesten legyen a Párvax-kávéházban, mert legfőlebb 20-án indultok a külföldre. Junának már két levelet írtam; kérdezd meg, hogy megkapt-e? Mondd, siessen nekem írni, hogy levele ott találjon még Pesten. Ma egy bete ériem ide Szalontara Arany Jánoshoz s holnapután, azaz 10. júniusban indultok Pestre. Kérlek még egy szer Károlykám, irj rögtön és írjon Julia is, ha kétségbe nem akar ejteni. Isten ve ed! Öiei öszinte barátod

Petőfi Sándor.

† **Százhuszezer márkás hegedű.** Chicagóból írják, hogy egy Healy Lyon nevű ottani ember Genoa városának százezer márkát ajánlott tel egy hegedűért. A hegedűn Cremona, 1742. jelzés van és alólólag hosszú időn keresztül Paganini használta s a városnak hagyta örökségül. A város 120 000 márkát kért a hegedűért, de erre még nem nyilatkozott a chicagói nábob.

† **A repülőgép problémája.** A kormányozható léghajó felderítetlen problémá a egyre foglalkoztatja a vállalkozó szellemű embereket. Ujabbán Mödingben, Bécs mellet, egy fiatalember, várnai Forak Valdemár foglalkozik a kormányozható léghajó problémájával. Készített is egy modellt, mely körülbelül négy méter magas az alapja két méter hosszú és két méter széles. Az alapról vasrudak emelkednek négy méter magasságra s felül találkoznak. A készülék csucsan négy

méter átmérőjű légsavak vannak. Egy benzinnmotor szolgálatja a hajtórót, mely egy ügyes szerkezettel a légsavakat is mozgásba hozza. Az eddigi kísérletek arra ösztönözték a feltalálót, hogy modellejt nagyobb méretekben állítsa elő; Párisban végez majd véle kísérleteket s egyúttal pályázik a Deutsch-féle pályadíjra.

KÖZGAZDASÁG.

Hetiszemle.

Budapest, október 12.

Gabonaüzlet. A mult hét verőényes, nyáriasan meleg napjait e héten hirtelen fordulat váltotta fel. A hőmérséklet erősebb légáramlatok mellett tetemesen süllyedt s tartós és bő esőzések élénkeltek az észre. A tengeritörés be van fejezve és az új termék nagyobbára szép és jó minőséget mutat. Az őszi munkálatok serényen folynak. A vízállás ismét csökkent. A külföldön az időjárás ugyancsak borús és hűvös volt.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően a hét elején úgy látszott, mintha a tengerentuli piacokról kiindulva a kontinentális tőzsdéken is szilárdabb hangulat érvényesülne. Ez azonban csak rövid ideig tartott és utóbb a hangulat ismét csökkenő irányzatot követ. Amerikában a baisse-engagement túl nagy lehetett, ami így kezdetben emelkedő jegyzések mellett fedezési vételekre ösztönözték; a látható gabonakészlet tetemes emelkedése (a Bradstreets közlése szerint e héten ismét 2,348.000 bush.) valamint gyengébb exportüzlet azonban ismét lanyhító befolyással volt, s az árfolyamok visszaesők lettek. Angliában a vetők tartózkodóak, a kínálat azonban szintén gyengébb. A francia piacokon a tengerentuli jegyzések adták meg a direktívát — az árhullámzások azonban csak mérsékeltek voltak és egyenlegként alig tüntek fel változást. Németországban az árak kezdetben emelkedtek, a közeli határidők iránt jobb kereslet is mutatkozott s habár az irányzat e hét végével csendesebb, a jegyzések mindazonáltal mégis magasabbnak a multhetekenél. Az amerikai direkt ajánlatok árszovnyalata még nem állott helyre, de azért néhány tétel Kansas-buza másodkézből Berlinben bevételt talált. A többi kontinentális piacokon a forgalom tartósan gyenge és az ajánlatok csak nehézkösen találnak elhelyezést.

Nálunk a forgalom különösen kenyérmagvakban élénkel alakult s az árak emelkedők voltak, a többi cikkeken, különösen zabban ugyancsak szilárd az irányzat és az árak magasabbak.

Az üzleti hét részleteiről a következőket jelenthetjük:

Buza már a hét elején szilárd hangulatban indult. A malmok élénk keresletet tanúsítottak s gyorsan emelkedett árak mellett nagyobb tételeket vásároltak, ammi is inkább, mert a lisztüzlet kedvező a hozatalok eladatlanságában árban gyengék voltak. Később némi visszaesés állott be; a vásárlási hajlam gyengült az eladók pedig engedékenyebbek voltak. Az elért árelőny egy része így elveszett; a hét vége felé azonban — az emelkedő határidő-piac által is beoyálva — ismét szilárdabb jellegű érvényesült s az árak egyenlegként 15—17 $\frac{1}{2}$ fill. emelkedtek. Finom buzákat, ugyanint szállítási árú előnyben részesült. Szerb buzákból nagyobb tételek kerültek piacra. Az öszilgorgalom 250,000 mm., a behozatal 199,000 mm., melyből 4,900 mm.-át vittek tovább.

Rozs a hét folyamán futólagos gyengülés után tartósan szilárd volt és fogyasztási ügy mint elsőjárási ciklora jobb érdeklődéssel találkozott. Az irányzat ennek megtelelően emelkedő volt és fokozatosan 10—15 fillérral javult. Minőség szerint budapesti paritásra 6.70—6.85 K.-ig készpénzben és helyben 6.95 K.-ig 3 óra fizettek. Nyíri származékokban gyenge kínálat mellett csekély volt a forgalom. Deureczeni paritásra 6.15 K., Nagy-Károlyban 6.07 $\frac{1}{2}$ K. fizettek.

Árpa (takarmány- és hántolási ciklora) elég bőven van kínálva, míg a kereslet csekély. Az árak azonban változatlanul tartottak és hízalók épp úgy mint gyárosok 5.70—6.05 K.-ig fizettek helyben Szerb árpa kisebb tételekben 5.60 K. jegyez elvámoltan időre helyben. Maláta- és sörárpa-kban a belélti fogyasztás (malátagyárosok) mérsékelt beszeréseket eszközött és jó lejelvédi, valamint értékes tszavideki árúért 6.75—7.25 K. között fizetett budapesti paritásra.

Zab mérsékelt van kínálva és a hozatalok is gyengék. A kereslet ennek ellenében a helyi fogyasztás részéről élénkel alakult és így az árak 25 fillérrel emelkedhettek. Az elkelt ca. 5000 mm. szin és tisztaság szerint 6.60—7.20 korona között fizettek. Finom urasági árú néhány fillérral ezen belül is ért el.

Tengeri gyenge forgalom mellett ártárió maradt és 5.17 $\frac{1}{2}$ —5.22 $\frac{1}{2}$ korona között jegyezt helyben és helyben paritásra. Kőbánya részére néhány ezer mm. kelt el. Új tengeri bőven van már kínálva, az érdeklődés azonban gyenge és az árak csökkennek. A hét végével budapesti paritásra novemberi szállításra 4.25 korona, decemberre 4.40 korona, Nagy-Becskereken november—februára 4.10—4.15 koronát ígérnek.

Olajmagvak: Készárú káposztarepce fizetetlen. Határidő repce 1902. augusztusra érdeklődés hűján csendés és 12—12.20 koronát jegyez. Vadrepce 6.75—7.25, gomborka 12.50—13.—, lenmag 15.——15.25

korona. Kendermag 10.——10.25 korona között jegyez helyben.

Hűvelések: Bab továbbra is el van hanyagolva és minimális forgalom mellett az árak lanyhulóak. Trieuro: őt apró babért az Gyöngyös-Félegyházán 8.30, gömbölyű babért Baja-Mohács-Zomboron 7.40 korona. Székesfehérvárot 7.90 korona, barnababot Kaloosán 6.25 N.-Károly 5.80 koronát fizettek. Erdélyi bab reláció szerint 6.40—6.50 között jegyez. Köles hazai árú helyben 4.75—4.80 korona, oláh származékok 4.50 korona elvámoltva 3 havi időre, Büköny budapesti paritásra 7.20—7.25 koronát jegyez.

Szeszűzet. (A Budapesti Napló tudósítójától.) A vidék részéről nyilvánvaló nagyobb kereslet behatása alatt a szesz-üzlet a leloylt héten élénkel fejlődött. A forgalom nemcsak készárúra, hanem később szállítandó árura is terjed, nagyobbbára változatlan árak mellett. Elkelt: nyersszesz finomított részére 42—42.50, finomított szesz nagyban 116.—117.—, kicsiben 117.50—118.—, denaturált szesz nagyban 33.—34.—, egyes hordókban 35.—36.— koronával helyben.

Ipar és kereskedelem.

Pénzügyi Évkönyv 1902-re. Wischniowsky J. Gusztáv, az Osztrák-Magyar-Bank ellenőre szerkesztésében most jelent meg a Pénzügyi Évkönyv (Finanzielles Jahrbuch) ötödik évfolyama, amely mint emlékeztető szintén nélkülözhetetlen az érdeklőt köröknek. A könyv közel 1500 oldalon, az Osztrák-Magyar Monarchiában fennálló összes részvénytársaságokról közli kimerítő kimutatást. Ezek a kimutatások azonban nem szorítoknak a tőke és a vezetők egyének közlésére, hanem felsorolnak minden, az illető társaságokat illető említésre érdemes dolgot és változást: a tartalékokat, osztalékokat, az árfolyamokat (mélnt 20 évre visszamenőleg.) Az üzleti kimutatások és mérlegek teljes képet nyújtanak a vállalatok helyzetéről. Ugyaníly alaposan ismertet az ipari és egyéb vállalatokat is. Eddig közlé nem tett a közgazdaságra vonatkozó közlemények, táblázatok és kimutatások: többek között a kartellekről és az adóztalásról szóló közlemények a szakembereknek is teljesen új és érdekes anyagot szolgáltatnak, úgy, hogy ez a megbízható évkönyv a legmesszebb menő követelményeket is kielégíti.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 42.— korona, árban 42.50 korona. Bécsben a kontingentált készárú 39.80 korona pénzben, 40.— korona árban.

Budapesti sertes-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-ióvárosi sertes-konsumvásár árgyűzése 1901. évi október 12-én Készlet 1150 darab, Erkezet 1157 darab. Összesen 2307 darab. Eladott 1202 darab. Maradt 1105 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm súlyban 84—90 koronáig, 220—280 kilogramm súlyban 86—90 koronáig, 320—380 kigr. súlyban 86—92 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 80—86 koronáig. Malac 68—74 korona. A vásár lanyha volt.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, október 12.

Szilárd irányzat és tartott árak mellett 33,000 métermáza buza került forgalomba.

Rozs szilárd.

Zab tartott.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 500 mm. 79.8 k. 8 K. 45.—, 1000 mm. 78.7 k. 8 K. 45.—, 1100 mm. 80 k. 8 K. 45 l. 200 mm. 80 k. 8 K. 37 $\frac{1}{2}$ l. 500 mm. 79.5 k. 8 K. 40 l. 890 mm. 79 k. 8 K. 32 $\frac{1}{2}$ l. 200 mm. 79 k. 8 K. 25 l. 300 mm. 79 k. 8 K. 32 $\frac{1}{2}$ l. 100 mm. 79 k. 8 K. 25 l., 200 mm. 79 k. 8 K. 32 $\frac{1}{2}$ l., 200 mm. 79 k. 8 K. 35 l., 100 mm. 79 k. 8 K. 22 $\frac{1}{2}$ l. 100 mm. 78.6 k. 8 K. 20 l., 700 mm. 78.5 k. 8 K. 20 l., 200 mm. 78.5 k. 8 K. 20 l., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 20 l., 10 mm. 78 k. 8 K. 20 l., 150 mm. 78 k. 8 K. 15 l., 200 mm. 77.8 k. 8 K. 22 $\frac{1}{2}$ l., 500 mm. 78 k. 8 K. 25 l., 200 mm. 78 k. 8 K. 10 l., 600 mm. 77 k. 8 K. 17 $\frac{1}{2}$ l., 160 mm. 76 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 76 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 74.7 k. 7 K. 60 l.

Mezőgyepes: 3100 mm. 77.8 k. 8 K. 35 l.

Bihari: 600 mm. 80 k. 8 K. 45 l.

Fehérmegyey: 300 mm. 80 k. 8 K. 32 $\frac{1}{2}$ l., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 32 $\frac{1}{2}$ l., 400 mm. 77 k. 8 K. 20 l.

Pestmegyevidéki: 150 mm. 80 k. 8 K. 30 l., 200 mm. 79.5 k. 8 K. 30 l., 200 mm. 78.5 k. 8 K. 10 l., 600 mm. 78.5 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 77.5 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 78 k. 8 K. 05 l., 150 mm. 78 k. 8 K. 20 l., 600 mm. 78 k. 8 K. 20 l., 300 mm. 78.5 k. 8 K. 20 l., 400 mm. 77.5 k. 8 K. 15 l., 600 mm. 77.5 k. 8 K. — l., 100 mm. 7.5 k. 8 K. 10 l., 100 mm. 76.4 k. 8 K. 05 l., 100 mm. 77 k. 8 K. 05 l. 350 mm. 76 k. 8 K. 10 l., 450 mm. 75.8 k. 7 K. 87 $\frac{1}{2}$ l., 100 mm. 75.5 k. 7 K. 80 l.

Szerbiai: 5000 mm. 75.5 k. 7 K. 55 l.

Ó buza. Tiszavideki: 1000 mm. 78.5 k. 8 K. 25 fillér.

Mind három hónapra.

Rozs: 100 mm. 6 K. 95 l., 100 mm. 6 K. 85 l., 500 mm. 6 K. 82 $\frac{1}{2}$ l., 200 mm. 6 K. 82 $\frac{1}{2}$ l., 100 mm. 6 K. 82 $\frac{1}{2}$ l., 100 mm. 6 K. 82 l., 200 mm. 6 K. 80 fillér.

Árpa: 100 mm. 6 K. — l.

Zab: 100 mm. 7 K. 20 l. 100 mm. 7 K. 17 $\frac{1}{2}$ l., 100 mm. 7 K. 15 l., 100 mm. 7 K. 10 l., 100 mm. 6 K. 70 l.

Tengeri: 1600 mm. 5 K. 27 l., ab hajóra.

Cinqnantin: 100 mm. 6 K. 05 l.

Löhre: 50 mm. 49 k. — l., Budapestre.

Készárúüzletet melett.

A készárú hivatalos jegyzése s budapesti árú- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm		Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavideki új	76	7.85	8.—	80	8.20	8.35
"	77	7.92	8.05	81	8.25	8.40
"	78	7.99	8.12	82	8.30	8.45
"	79	8.06	8.19	83	8.35	8.50
Fehérmegyey	75	7.85	8.—	80	8.20	8.35
"	77	7.90	8.05	81	8.25	8.40
"	78	7.95	8.10	82	8.30	8.45
"	79	8.00	8.15	83	8.35	8.50
Pestvidéki	70	7.80	7.95	80	8.15	8.30
"	77	7.85	8.—	81	8.20	8.35
"	78	7.90	8.05	82	8.25	8.40
"	79	7.95	8.10	83	8.30	8.45
Bánsági	75	7.85	8.—	80	8.20	8.35
"	77	7.90	8.05	81	8.25	8.40
"	78	7.95	8.10	82	8.30	8.45
"	79	8.00	8.15	83	8.35	8.50
Bácskai	76	7.90	8.05	80	8.25	8.40
"	77	7.95	8.10	81	8.30	8.45
"	78	8.—	8.15	82	8.35	8.50
"	79	8.05	8.20	83	8.40	8.55

Egyéb gabonamétek	Kilós	Kilogramm	
		K.-tól	K.-ig
Rozs új elsőrendű	70—72	6.75	6.90
" másodikrendű	—	6.65	6.80
Árpa — takarmány	60—62	6.90	7.10
" égetni való	62—64	6.75	6.95
Zab — sörfőzésre való	64—66	6.90	7.10
Zab — másra	30—41	6.90	7.10
Tengeri ó bánsági	—	6.90	7.10
" másra	—	6.90	7.10
Repce új káposztarepce	—	5.15	5.30
" másra	—	5.15	5.30
Köles —	—	4.90	5.10

A határidőüzlet folyamán a következő kétések történtek:

Buza októberre 7.92—7.93—7.94—7.93—7.91
 Áprilisi buza 1902. 8.20—8.21—8.22—8.23—8.22
 Rozs októberre 6.95—6.94—6.95—6.97
 Áprilisi rozs 1902 7.10—7.11—7.12
 Zab októberre 6.92—6.93
 Áprilisi zab 1902. 7.24—7.25—7.26—7.24—7.23
 Májusi tengeri 1902. 5.11—5.12—5.11

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza októberre 7.92 pénz 7.93 árú
 Magyar buza októberre 7.90 " 7.91 "
 Áprilisi buza 1902. 8.30 " 8.31 "
 Rozs októberre 6.97 " 6.98 "
 Áprilisi rozs 1902 7.11 " 7.12 "
 Zab októberre 6.93 " 6.95 "
 Áprilisi zab 1902. 7.24 " 7.25 "
 Májusi tengeri 1902. 5.12 " 5.13 "

Délután fél 5 órákor zárul:

Buza októberre 7.91—7.92
 Buza áprilisi 8.29—8.30
 Rozs októberre 7.—7.01
 Áprilisi rozs 1902. 7.11—7.12
 Zab októberre 6.92—6.93
 Áprilisi zab 1902. 7.23—7.24
 Májusi tengeri 1902. 5.11—5.12

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde külföldi kedvező hírekre szilárdan nyílt meg; mindamellett azonban a forgalom igen szűk határok közt mozgott, míg zárlat felé kissé nyugodtabb lett a hangulat. Osztrák és magyar hitelek élénk kereslet tárgyát képezték.

A helyi piacon Jelzálog- és Leszámitoló részvények iránt volt nagyobb a kereslet, javult árak mellett.

A déli tőzsde bécsi alacsonyabb árfolyamokra egy csekélységgel elgyengült és nyugodtan zárult.

A valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde kedvező.

Kötötték: Magyar hitelezésvény 630.50—632.—, Osztrák hitelezésvény 620.75—623.25. Államvasutak részvény 629.—630.75. Leszámitolóbank 415.—416.50. Rimamurányi 429.—432.—0. Közúti vasut 561.50—565 korona.

A déli tőzsde: tartott.

Jegyzetek: Magyar hitelezésvény 630.50—631.—, Osztrák hitelezésvény 620.75—621.75. Államvasutak 628.—628.50. Jelzálogbank 443.—446.—, Rimamurányi 430.—431.50. Közúti vasut 563.—564.— korona.

Forgalomból került tovább: Koronajáradék 62.70—92.95. Városi vasut 283.—284 koronák.

Utótőzsde. A 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelezésvény 620.50. Magyar hitelezésvény 630.50. Leszámitoló 415.50. Rimamurányi vasut 430.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 628.—, Közúti vasut 563.—. Villamos vasut 283.— korona.

A budapesti terménýtőzsde.

A terménýtőzsdeben a szezonzerő hangulatnak megtelelően alakult az árak és végül a terménýtőzsde árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: Incerna magyar 42—48.— korona. Vörös aprószemű 40.—45.— korona. Vörös erdőyű ——— korona. Vörös bánsági ——— korona. Középszemű 46.—49.— korona. Nagyszemű 50.—54.— korona. Disznószőr: budapesti 51.50—52.— korona. Vidéki ——— korona. Táblaszalonna: légszárított vidéki ——— korona. Városi 4 darabos 44.50—45.—, korona. 3 darabos 46.—46.50 korona. Üstölt ——— korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.50—13.75 korona. 120 darabos ——— korona. 100 darabos 14.25—14.75 korona. 85 darabos 15.75—16.— korona. A onnalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50

korona, 100 darabos 14.—14.50 korona, 85 darabos ... korona. Szilvái: slavóniai ... korona, szerbiai ... korona, azonnal való szállításra;

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsde jól indult, ami azonban csak kis mértékben volt befolyással az áruk emelkedésére. Az előtőzsde esőndes irányzatban zárult.

A déli tőzsde nagyon csendesen indult. A hangulat később is barátságos volt.

Zárlat tartás.

Bécs, október 12. (Magyar értékek számlata.) 4 2/10-os aranyjárdék 118.75. Fízai és szegedi kölcsön sorsjegye 144.50. Magyar vasúti kölcsön esztiben 100.—, Magyar keleti vasúti állam kötvény 119.25. Magyar eszámító- és pénzváltóbank 417.—, Rimamurányi vasmérésrésze 428.50. Magyar korona-járdék 92.75. 4 2/10-os magyar földterem. kötvény 92.20. Magyar hitelbank részvénye 628.—, Magyar nyaroményi kölcsön sorsjegye 178.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 351.50. Magyar kereskedelmi bank —, Magyar cukoripar 1685.—

Bécs, október 12. (Osztrák értékek számlata.) 4 2/10-os papírjárdék 98.55. 4 2/10-os osztr. aranyjárdék 118.70. 1860-os sorsjegye 138.75. Osztrák hitelsorsjegye 398.—, Angol-osztrák bank 263.— Bécsi bankeszeje 428.25 Osztrák-magyar bank 1633.—, Déli vasút 77.—, Dunagőzhajózási részvény 734.—, Dohányrészvény 276.— Császári és királyi arany 11.32. Német bankváltók 117.30. 4 2/10-os esztű járdék 98.45. Osztrák koronajárdék 95.50. 1864-iki sorsjegye 213.—, Osztrák hitelintézeti részvény 620.50. Unionbank 518.—, Osztrák Länderbank 399.—, Osztrák-magyar Államvasút 627.50. Elbavölgyi vasút 464.50. Alpesi bányarészvény 343.—, 20 bank. arany 19.—, Londoni váltóár 289.05. Bécsi Tramway Litt B. 247.—, Bécsi Tramway Litt A. 251.— Lipót kobó 810.— Az irányzat kedvetlen.

Bécs, október 12. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelepítése.) A délutáni magánforgalomban a várakot a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 620.50. Magyar hitelrészvény 629.—, Angol-Osztrák bank 263.50. Bécs: bankeszeje 428.—, Union bank 519.—, Länderbank 499.50. Osztrák-magyar államvasút részvénye 627.50. Déli vasút 77.50. Elbavölgyi vasút 465.—, Északnyugati vasút részvénye 459.—, Dohányrészvény 278.—, Rimamurányi vasút 480.—, Alpesi bányarészvény 242.50. Május járdék 98.55 Magyar korona járdék 92.75 Török sorsjegyek 94.— Német birodalmi márka 117.33. Napoleon d'or 19.—

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, október 12. (Vosses tudósítás.) A mai tőzsde irányzata nagy üzletlenség mellett gyöngye volt. Bankok kedvezőtlenül befolyásolták a hebrionon iparbank csődbejelenésétől és egy ruiz-műhelyi Hanau Lipót nevű spekuláns ügye rendezésétől nehézségéről szóló hírek. Vasutak nyugodtak arra a feltevésekre, hogy a rossz üzletmenet a vasiparban jelentékeny termelési megszorításokat okozott. Eked-venitőlég hatott a Northern-Pacific és Great-Northern vasutak egyesüléséről szóló new-yorki cáfolat. Járdékok közül olaszok hazai vételére szilárdak. Berlini városi vasúti részvények nyomottak. Magánlétszámításai kamatláb 2 3/4%.

Berlin, október 12. (Zarlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.75. 4 2/10-os osztrák aranyjárdék 101.30. Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 93.80. Osztrák-magyar államvasút 134.75. Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 85.10. Magyar vasúti beruházási kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 169.30. Általános vállamoság Edison 174.50. Gelsenkircheni 155.80. Laura-kohó 175.50. 4 2/10-os osztrák járdék 98.50. 4 2/10-os magyar aranyjárdék 100.25. Osztrák hitelrészvény 195.40. Déli vasút 19.50. Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.40. 4 2/10-os új orosz kölcsön 95.80. Török dohányrészvény —, Olasz járdék 99.60. Magyar hitelbank —, Dynamit Trust —, Harpeni 151.25. Az irányzat gyenge.

Berlin, október 12. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Eszt forgalomban 4 2/10-os magyar aranyjárdék 100.25. Magyar koronajárdék 93.60. Osztrák hitelrészvény 195.40. Osztrák-magyar államvasút 134.60. Déli vasút 19.50. Északnyugati vasút 216.40. Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegyek 217.—, Buschtiehradi 92.25 Orosz bankjegy —, (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, október 12. (Zarlat.) 4 2/10-os papírjárdék 98.80. 4 2/10-os osztrák aranyjárdék 101.20. Magyar koronajárdék 93.65. Osztrák-magyar bank 117.20. Déli vasút 19.50. Elbavölgyi vasút 117.—, Londoni váltóár 203.65. Bécsi bankeszeje 428.—, Villamos részvény 117.—, 3 2/10-os magyar aranykölcsön 83.60. 4 2/10-os esztűjárdék 98.65. 4 2/10-os magyar aranyjárdék 100.05. Osztrák hitelrészvény 195.40. Osztrák-magyar államvasút 134.70. Északnyugati vasút —, Bécsi váltóár 85.20. Párisi váltóár 809.—, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 170.50. Az irányzat nyugodt.

Hamburg, október 12. (Zarlat.) 4 2/10-os esztűjárdék 98.50 1860. sorsjegye 139.—, Déli vasút 19.50. 4 2/10-os osztrák aranyjárdék 100.90. Osztrák hitelrészvény 195.60. Osztrák-magyar államvasút 134.50. Olasz járdék 99.15. 4 2/10-os Magyar aranyjárdék 100.05. Az irányzat tartott.

Páris, október 12. (Zarlat.) Osztrák-magyar Államvasút —, 4 2/10-os osztrák aranyjárdék 101.—, Osztrák Länderbank —, 3 2/10-os francia járdék 100.85. Ottománbank 521.—, 3 2/10-os francia járdék 101.85. Alpesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4 2/10-os magyar aranyjárdék 102.75. Párisi bankrészvény 985. Olasz járdék 102.60. Francia törleszt. járdék 99.80. Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 311.—, Az irányzat javult.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Oktober 12. Asztészeti irányzata kellemesebb. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Öreg közep (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehez (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 92—93 — fillérg. Fialat közep (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 91—92 — fillérg. Fialat könnyű (páronként: 260 kilogramm terjedő súlyban) 90—92 — fillérg. — II. Magyar szedett: Nehez (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehez páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehez (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehez (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 90—91 fillérg. Közep (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 89—90 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 89—90 fillérg.

Sertésleltétel 1901. október 10. napján volt készlet 43.219 darab. — 1901. október 11. napján elhajtatott 637 darab. 1901. október 11. napján eszállított 832 darab, 1901. október 12. napjára maradt készletben 43.024 darab.

Kivonata hivatalos lapból.

— Oktober 12. —

Kénevezések. A földmívelésügyi miniszter Hrehlay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztályba, továbbá Bagary Kálmánt és Beke Imrét a IX. fizetési osztályba sorolt állattenyésztési m. kir. felügyelőkké, valamint Meiszner Ernő okleveles gardát a X. fizetési osztályba sorolt állattenyésztési m. kir. segédfelügyelővé, Jánosahy László okleveles építész a gazdasági műszaki hivatal létszámában ideiglenes minőségben kir. segédmérnöké nevezte ki. — A kereskedelmiügyi miniszter Hazay Radó ideiglenes minőségű fizetés nélküli miniszteri segédfogalmazót ezen állásban véglegesítette. — A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Medgyesi János okleveles tanítót a siketnémek budapesti állami iskolájához ideiglenes minőségű számfőkénti állami tanítóvá nevezte ki.

Népmagyarosítás. Kiskoru Schönwald Albert budapesti lakos Siktósa, Feldmann Gyula kassai illetőségű budapesti lakos Demkőre magyarosította nevét belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. A nagy-enyedi kir. pénzügyigazgatóságnál p. ú. fogalmazóvákoroknál állás 14 nap alatt. — A budapesti vidéki pénzügyigazgatósági számvevősnél pénzügyi számvizsgálói állás 2 hét alatt.

Napirend.

Naplór: Vasárnap, október 13. Római katolikus: F. 20. Kálmán. — Protestáns: F. 19. Kálmán. — Görög-orosz: (szeptember 30.) G. 19. Gerg. p. — Zsidó: Tischi 30. Rosch. Chod. — Nap ké: 6 óra 1 perckor. — Nyugszik: 4 óra 58 perckor. — Hold ké: délelőtt 6 óra 51 perckor. — Nyugszik: délután 5 óra 13 perckor.

A miniszterek nem fogadnak. Orosz lövészeket utolsó napja d. u. 1/3 órakor. Nemzeti Múzeum. Régiségtár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi terei 1 korona belépődíjjal megtekinthetők.

A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér. Országos Képtár az Akadémiában nyitva van délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig. Technológiai sparmúzeum d. e. 9—12-ig. Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9—1-ig. Az Akadémia Goethe-szobája d. e. 9—1-ig. Múzeum könyvtár zárva.

Akadémiái könyvtár zárva. Köyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-ig. Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyelvi és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Haza: termékek állandó kiállítása és kereskedelemörtöneti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletlevelezés arisztokratái is eszközöl) a városi ipari parcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kereskedések központi üzletlevelezési (Magyar kereskedelmi részvényársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

UTMUTATO.

Sternberg Armin és Testvére ea. és kir. udv. hangszergyártó központi (Iráktárban Kerespeti ut 36. címbalok, begedték, fuvalók s minden más hangszer jutányos árban szereshető be. Kőöő zongoratermek a Kossuth Lajos-utcaiban (a Károly-körút sarkán), hol zongorák és pianók kedvező fizetési feltételek mellett is kaphatók.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zala kölcson Reszvenytársaság. Bevezetett részvénytőke: 10 millió korona. Elnök: Tolnay Lajos, vezérigazgató: Bunke Gyula. Központ: VI., Andrásy... 5. Magy. kir. szab. osztály-sorsjárték főiárusító helye: IV., Fereneczk-tere 4. Közi zálogüzletek: IV., Károly-körút 18.; IV., Fereneczk-tere 4. (Irány-utca sarok; VI., Király-utca 57.; VIII., Jozs.-f.-körút 2.; VIII., Üllői-ut 6. sz.)

Első Leánykiházasítási Egylet m. sz. Leány- és szubzistó-intézet. Budapest, VI. Tere.-körú 40—42. (az intézet saját palotájában). Az intézet vagyonja 1900. december 31-én 6,717.250/21 korona. Eddig kiküldetett biztosított tőke több mint 6,000,000 korona. Ezen intézetnél gyermekek a legelőnyösebb díjtelek mellett 1000 koronától korlátlan összegig biztosíthatók.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, október 12.

A magas légnyomás északkeleti Európától a La-Manche csatornáig nyúlik, míg a depresszió keleti Magyarországra felel vonul.

Az európai időjárás a Balkán-félsziget és a Kárpátok vidéke kivételével túljárában száraz. A hőmérsékleti viszonyok változatlanok.

Hazánkban keletről indult meg az eső, amely a nyugati határmegyék kivételével kiterjed az egész országra és az Alföld meg Erdély egyes részein jelentékeny volt.

Kéltés. Hővös idő várható, sok helyütt, főleg az ország keleti részén esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (Inn, Duna, Móra, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Krassna, Latorca, Laboreca, Uze) and weather conditions (Schrödng, Faszán, Liza, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pannónia, Orosva, Magyarfalva, Zselica, Tuzsárd, Sereg, Sz.-Gothárd, Sárvár, Győr, Pannónia, Zákány, Barcs, Eszék, M. Szerdah., Zsigr, Szelecz, Mitrovica, Déra, Szatmár, N.-Majtény, Munkács, Homonna, Ungar) with corresponding weather symbols and descriptions.

LEBIG TÁRSASÁG HUSKIVONATA. Arra való, hogy rögtönösen kiűnő erős levest készítsen, egyszerűen megjavít minden erőlen levest, lét, főzeléket és husélt. Nagy értéke a konyha számára nemcsak sokféle használhatóságában, hanem az általa nyújtott kényelemben, erőmegtakarításban, olóóságában és rendkívül gazdaságosságában is van. Csak akkor valódi, ha a címjartalon kék betűvel keresztbe ez van írva: J. v. Liebig.

DÉLI VASUT. A háló és közvetlen kocsik forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1901/1902. évi TELI menetrendben. I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át. Bpest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. ... 2 óra 10 perc Velence — érk. d. u. 2 ... 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53 Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 3/4 óra. I. II. oszt. közvetlen kocsik két I. oszt. hálólélyvel. Budapest d. v. — Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzensteyn át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Alaba érkezik d. u. 4 ... 14 Budapest d. v. érk. reggel 9 óra 53 perc Menettartam: 20 1/4 óra. Menettartam: 20 óra. I. II. oszt. közvet. kocsik. Bpest d. v. Velence (Venezia) között. Pragerhof-Nabresina-Cormonsan át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. ... 2 óra 10 perc Velence — érk. d. u. 2 ... 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53 Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 3/4 óra. Budapest d. v. Abazia—Fiume között. Pragerhof—St.-Peteren át. Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Fiume ind. este ... 7 óra 52 p Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 38 Budapest d. v. érk. d. e. 9 ... 53 p Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra. Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át. Bpest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Triest — ind. reg ... 8 óra 00 p Budapest d. v. érk. este 9 ... 00 Budapest d. v. érk. este ... 9 ... 20 Menettartam: 13 óra. Menettartam: 13 1/4 óra. Budapest d. v. Pakrác között. Nagy-Kanisza—Barson át. Budapest d. v. ind. este 9 óra 55 perc Pakrác ind. d. u. ... 2 óra 50 p Budapest d. v. érk. d. u. ... 1 óra 20 Budapest d. v. érk. reggel 6 ... 32 Budapest d. v. érk. reggel ... 6 ... 32 Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 3/4 óra.

PRÓBA SZERENCSE! Kétkarcsos levelezőlapon tett megrendelés elegendő, hogy meggyőződést szerezzon cipőm-jóságáról, mely ha nem felel meg, a pénz haladéktalanul visszaadom. Minden cipőért évi jótállást vállalok, ha az általam fontánat „Guzi” kenőcsrel, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy papirlapon harisnyában a lábtalp rajza. Kérje képen árjegyzékem ingyen. Főrt alima vizelő — 3.— Fűré elegáns víz fűzős 3.20 Szára bagaria fűzős — 3.60 Boxozaló, bőr v. szalonlakk, elegáns, fűzős 4.— Női zsebcipő v. fűzős 3.— Anzol boxozaló, bőr v. szalonlakk fűzős — 3.50 Bagaria cipője egy darabból, helyhellyel 3.50 Gőpváltó fűzős fűzős szivacs töltésű, szalon, cigan Agulár David fia, eszentül saját nevével állít veztem.

AGULÁR IGNÁTZ Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Vasárnap, 1901. október hó 13-án.
Pollináné Bianchi Bianca vendégfelléptével.

Észak csillaga.

Opera 3 felvonásban. Zenéjét szerette Meyerbeer.
Szövegét írta: Scriba-Fordította Havi Mihály.

Személyek:

Michaeloff	Ney D.	Tseremetoff	Várady
Skavronszky	Dalnoki	Karmeloff	Kornai
Katalin	Bianchi	Ismailoff	Déri
Praskovia	Szilágyiné	Tiszt	Mihályi
Danielovic	Kertész	Natália	Payer
Griceńko	Hegedűs	Ekimouda	Váradi M.
Reynolg	Szendrői	Munkás	Szabó

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. október hó 13-án.

Délután 2 1/2 óraker mérsékelt helyárrakkal:

A peleskei nótárius.

Énekes bohózat 3 szakaszban. Irta Gaál József.

Zenéjét szerz. Thern Károly.

Személyek:

Zajtai István	Ujházi	Hermann	Zilahi
Klára	Lányiné	Othello	Beregi
Bacur Gazi	Rózsahegy	Desdemona	Hottyai
Tóti Dorka	Györgyné	Vasas német	Nádai F.
Sugár Laci	Gyenes	:"	Vizvári
Hoppfen	Gabányi	:"	Latabár
Fanny	Liget J.	:"	Nádai B.
Nina	Nagy Ib.	:"	Császár

Este:

A Sasok.

Vigjáték 3 felv. Irta Guthi Soma és Rákosi Viktor.

Személyek:

Ferrai Gábor	Nádai L.	Bukics	Rózsahegy
Felcségy	Lánczy	Lányi	Latabár
Sas Parnabás	Ujházi	Tuskás	Szöke
Sas Ferenc	Császár	Lola	Tuboly
Sas Viktor	Zilahi	Mari	Boros

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1901. október hó 13-án.

Délután 2 1/2 óraker mérsékelt helyárrakkal:

A szerencsecsillag.

Angol operett 3 felvonásban. Szövegét írták Adrian Ross, Charles Brookfield és Aubrey Hopwood. Fordították Lutzkó Andor, Makai Emil és Mérei Adolf.

Zenéjét szerzte Ivan Caryll.

Személyek:

Bahadur	Sziklay	Lord Teddy	Margó
Bim-Shing-Tapa-Delly	Oázis	:"	Almásy
Milimatt	Boross	Cukornád	Lukácsy
Rhoniceros	Mátrai	Ananász	Mezei
Alóé	Tomcsányi	Mákvirág	Sziklayné
Tapióka	Palásthy	Mika	Turesányi
Laula	Bolgár N.	Ajtónálló	Iványi

Este:

Harmadszor:

A vestaszűzek.

Operett 3 felvonásban. Szövegét írták Depré és Bernéde. Fordították Bálint Dezső és Mérei Adolf.

Zenéjét szerzték Le Roy és Clerice.

Személyek:

Diogenes	Ráthonyi	Lysias	Palásthy
Patacles	Sziklai	Domocos	Mátrai
Pyrogena	Ledofsky	Bacchis	Margó
Scopas	Dalnoki	Calyx	Tomcsányi
Penelope	Sziklainé	Pyrrha	Almásy
Cypris	Szoyer	Lampas	Stoll B.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetőek: **Bárd Ferenc és Testvérei** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

FOGAK

HJ. PROHÁSZKA IGNÁC

magyar királyilag szabadalmazott könnyen viselhető és eltávolítható fogorok főtálatéjánál. Alapítva 1889.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 8., I. em.

(Pannónia-szálló átellenében.)

Elvem: jutányos árak mellett nagy forgalmat élvelek. Számos kiténtetés.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Hétfő	Nincs előadás	Othello	Szivem	Piros bugyel-lária	A veszta-szűzek
Kedd	Lohengrin	A sasok	Almafa Pillangó k. a.	Katalin	Ugyanaz
Szerda	Nincs előadás	A bor	Ugyanaz	Katalin	Ugyanaz
Csütörtök	Sába királynője	A hol unat-koznak	Ugyanaz	Jáfet 12 felesége	Ugyanaz
Péntek	Nincs előadás	A vörös talár	Ugyanaz	Katalin	A veszta-szűzek
Szombat	Lammermoori Lucia	A vörös talár	Ugyanaz	Ugyanaz	Ugyanaz
d. u. Vasárnap este	Bajazzók	A vörös talár	Szivem Almafa Pillangó k. a.	Tolono Katalin	A postás fu A veszta-szűzek

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Rosario Guerrero

Paul Conchas

O. K. Sato

Fioccati

Mörbitz Bernát

Előre váltunk jegyet!

Este nagy a tolongás!

Jegy elővétel díj nélkül váltható délelőtti 10-től 1-ig a pénztárnál.

Petánovits

Metropole-szállója

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról kitűnő zenekara játszik.

KELETI KÁVÉHÁZ

Csömöri-ut 14.

KIS JANCSI

balatonfüredi hírneves zenekara ma és mindennap esténként hangversenyez.

Ferenczi-kávéház

Ujvilág és Rostély-u. sarok.

Oláh Józsi közkeletű zenekara esténként hangversenyez.

Figyelmes kiszolgálat. Separék. Mérsékelt árak.

Raglán 28 kor.
Téli kabát . . . 30 kor.
Sacco-öltöny . 24 kor.

Grossmann S. és Fia

férfiszabók

Kossuth Lajos-u. 14.

a Nemzeti Kassinál átellenében.

GMEHLING HERMANN

csász. és királyi udvari szállító
bőr- és bőrbutor-gyára

BUDAPEST, VII-ik kerület, Damjanich-u. 6

Bőrszékek,
Támlányok,
Mappák,
Papirkosarak,
Kályhaellenzők
..... stb.
Régi nádszékek bőrrel bevonatnak.

BUTOR Szabadalmak

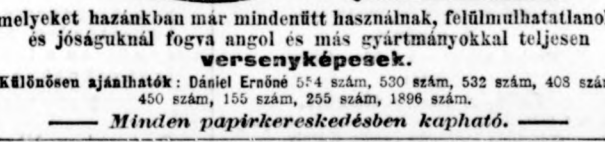
gyorsan és lelkiismeretesen közszokottak.
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat
Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Tálmányok finanszírozása és értékesítése.
Védjegyek beajátrozása. Felvilágosítás díjtalan.
Telefon 56-79.

Gyümölcs-, főzelék- és husconservákat

száraz főzeléket ajánl a legjobb minőségben az
Első Kecskeméti Conservgyár
Kecskeméten.
Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Magyar tollal írjon minden magyar ember!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéllírótoll és tollszár gyáranak kitűnő gyártmányai

LINOLEUM NEUMAYER LIPÓT, BUDAPEST.

Főüzlet: VI., Váci-körút 1. (Anker-udvar mellett)
Magyarország legnagyobb gyári-raktárai.
Fióküzletek:
IV., Bécsi-utca 5.
VII. Kerepesi-ut 8. a Pannónia-szállóval szemben.
LINOLEUM.

Kérem!
Tessék próbát tenni az elismert kitűnőségű „SISAK“-KAKAO-val
„SISAK“-CSOKOLADÉ-val
Kezességgel a legtisztább és mindamellett legolcsóbb hollandi gyártmány.
Kapható az összes jobbfejta gyarmatár- és csemegés üzletekben.

PÁRISI NAGYÁRUHAZ

BUDAPEST,
VII., Kerepesi-ut 38.

Minden vevőnek még a legkisebb bevásárlásnál is
péntárunk egy fénykép-bonnt szolgáltat ki, amelyen a bevásárolt összeg nyugtárványozva
lesz. Amidőn ezen bevásárolt árak együtt a 20 korona összeget meghaladják, vagy
20 korona értékű ára egyszerre lesz bevásárolva

minden vevő teljesen ingyen kap

bármely tetszés szerinti, nekünk átadandó fénykép után egy 80 cm. magaságu művésiesen elkészített

ÉLETNAGYSÁGU HŰ FÉNYKÉPET

csupán a kifésztésért és a díszes papírkötéért (passe-partout) önkötségszámítjuk fel. A világ egy műintézete sem képes az ingyen képet magát
20 koronán alul elkészíteni.

Az 1901. évre szóló teljes napiárral ellátott **KÉPES NAGY ÁRJEGYZÉK** a közkezdelt egy és kétkoronás áruosztályunkról, valamint az összes árucikkekről kívánatra ingyen és bérmentve.

Saját készítményű
férfi ruha-áruház.
Bítony,
Felöltő,
Raglán,
Derby,
Ulster,
Vízmentes esőköpeny,
Téli kabát,
Városi és utazóbundák,
Gazdászati kabátok,
Bőr- és vadászkahátok
szövet- és szőrméből kész.

Lukács Gyula férfiszabó,
eszőlő Krausz Lipót fia
Budapest, Kossuth Lajos-u. 18.
Dus választék fiú- és gyermekruhákban.

Mérték szerinti megrendelésekre a legújabb és leg-
jobb bál- és ünnepi szövetek vannak faktáron.
Miniatűr kártya kézzel szolgálok.

Párisi kiállítás: Arany érem,
FERNOLENDY
Lipó-fénymaz, a világ legjobb fénymáza, gyorsan mélyfeketé fenytt ad és a bőr
tartósságát fentartja.
Alapították 1832-ben. Gyári raktár: Bécs, I. Schulerstrasse 21. Kapható mindenütt.
Raktár Budapestben, V. Lipót-közt 24. sz.

500,000 korona nyerhető
1 drb 3%-os Magyar Fejlesztő-sorsjegy-igény-
nyel. Húzás október 25., főnyeremény 100,000
kor. Ára 4 kor. 1 drb 1974. évi Bécsvárosi sor-
jegy-igénynyel. Húzás november 2-án. 16-
nyeremény 400,000 korona, ára 12 korona.
A kettő együtt csak 15 korona. Vidéki
rendeléseknél portóért 35 fill. küldendő.

Mercurbank
és váltó-üzlet részvénytársaság
BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám.

EMKE-levelpapir mindenütt kapható!
EMKE dala!
EMKE-papírt, levelpapírt vegyetek!
Ha rá néztek, feldobog a szívetek.
Magyar fiúk, magyar lányok, tudjátok,
Hogy én nektek magyar papírt kínálok.

Magyar földön, magyar kezek csinálják,
Magyar földön, magyar népek kínálják;
Nem hagyhat ez magyar szívet hidegen,
Úgy is nálunk anny, minden idegen.

Külföld helyét a hazában maradjunk,
A magyar pénzét idegennek ne adjuk!
Hadd tudja meg ebből is a nagy világ,
Hogy a magyar előre tör, s tenni vágy.

EMKE-papírt adjatok a kezembe!
Édes annám, neked írlok én erre!
Van-e ennél szebb papír a világon?
Boltos uram, csupán EMKE-t kínáljon.

Mindenütt kapható.

! Gyomorhajosoknak !
Mindazoknak, kik a gyomor meghűlése vagy túlterhelése következtében
híbas, nehézen emésztő, igen forró vagy igen hideg ételök vagy rendszeren ételmód
folytán gyomorhajót kaptak, mint:
gyomorhurut, gyomorgörce,
gyomorriádmak, nehéz emésztés vagy elnyálkásodás,
esemmel egy jó hárszeret ajánlunk, melynek külön gyógyhatásai már sok év óta
kipróbáltattak. Ez a közismertül

emésztő- és vértisztító-szer, az
Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bor.

Ezen gyógyfü-bor kitűnő gyógyerejének talált fűtekből van jó borral készítve,
erőlti s élénkíti az ember egész emésztő szervzetét a nélkül, hogy halálhoz volna
közvetlen okozó okozó anyagot a véredényéből, tisztítja s vért minden el-
kötött betegséget okozó anyagot a hatáson előmozdítja az egésztestre vér újra-
képződését.

Ezen gyógyfü-bornak kellő időben való használata által a gyomorhajók leg-
többnyire már első csejtükben elfojtának. Nem szabadná tehát kénnünk hogy fel-
használatát előnyben részesítsük minden más erős, leveles, egésztestgromboló szer
fölött. Minden körjel, mint: fofájás, febfogás, égotes, felfuodás, hányási
rosszullet, melyek krónikus (idült) gyomorhajóknál sokkal heveseseben lépnek fel,
már néhányszori ivás után eltávolítottak.

Székrekedés s ennek kollemlen következményei: mint ángulás,
köll fájdalom, szivdögös, álmatlanság, máj-
csomósodás, lép- és alsó érendőszet (aranyb-ántalmak) ezen gyógyfü-bor által
gyorsan és gyöngöden távolítottak el. A gyógyfü-bor megzabálást minden emésztő-
hulenségtől, az emésztő-rendszer feloldását s könnyű székelést által előmozdít a
gyomorból és belekből minden ártalmas anyagot.

Komor, halvány arckifejezés, vérhiány,
elerőtlenedés többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképződés s a máj
beteges állapotának következményei. Teljes életvitalanság,
ideges túlfeszültség és kedélylehangoltság, valamint gyakori fofájás, álmatlan
alvás mellett gyakran az ily betegség előmozdítja. A gyógyfü-bor emelt az
étvágyat, előmozdítja az emésztést s táplálkozást, az anyagcsere hatáson előmozdít
s vérszépítést gyorsítja s javítja, a felzavart idegeket s a lapátja és a betegnek új
erőt és új életet szerez. Számos elismerés és köszönőirat igazolja a
gyógyfü-bor kapható palackokban 1 frt 50 kr. és 2 frtért Budapest, Csepel,
I. ker. Major, Budóvár, Kőbánya, Hákos-Keresztúr, Főrd-Bálint, Tétény, Soroksár,
Vedacs, Maglóci, Pécel, Sziget-Szt.-Miklós, Erd, Söskút, Etyek, Újpest, Békásmegyer,
Rákospálya, Fűh, Gödöllő, Verőcevár, Pomáz, Szt.-Endre, Aszód, Tura Hatvan, Jász-
Fényesvár, Jász-Arokszállás, Jász-Jákóhalma, Kecsk, Csány, Gyöngyös-Pata, Gyön-
gyös, Páztó, Püspök-Hatvan, Eszék, Tótfalu, Vaj, Új-Maros, Estergom, Szt.-Tamás,
Szt.-Györgymező, Farkány, Bajna, Hódmező, Tala, Új-Lécsény, Komárom, Ács, Szent-
Péter, Csorvási, Ercsényvár, Újvárad, Gutta, Vadkút, Balassagyarmat, Úlló, Kőka,
Ócsa, Pille, Tápó, Bicske, Nagy-Káta, Alberti, Csepél-Bereci, Csepél, Órkény, Alsó-
Dabas, Lacháza, Ercsi, Hátköz, Duna-Ádony, Dömös, Martonvásár, Vaa, Acsa,
Hécs, Csákvár, Mór, Buda, Szekesfehervár, Seregélyes, Sáros, Aba, Kád, Pöl-
cél, Enying, Sárköz, Új-Pörkös, Hercegháza, Duna-Veres, Szabadkiszállás, Jász-
Köröskút, Lajos-Misze, Nagy-Kőrös, Kaposmét, Kocér, Új-Kécske, Cibakháza,
Tisza-Földvár, Tisza-Kürt, Jász-Karajós, Tisza-Várkony, Szolnok, Abony, Rékás,
Ujta, Tápó-Szék, Tápó-Györgye, Jász-Al-Szt.-György, Isaszeg, Eszék, Gula,
Jász-Berény, Mező-Kövesd, Miskolc, Jász-Ápát, Verpelét, Besenyszőlő, Tisza-Nána, Kis-
Terempe, Agárd, Szentcsény, Nagrév-Verecs, Ipolyvág, N-Salló, N-Surány, Komját,
Verebely, Sellye, Galánta, N-Mogyor, Bős, Dunaszerdahely, Győr, Tét, Csorna,
Léden, Mosony, Magyar-Óvár, Ragendorf, Somorja, Pázosny, Duna-Földvár,
Fischamend, Schwechat, Ennsdorf, Bécs, stb. valamint Magyarország minden nag-
gyobb és kisebb helységére s az egész osztrák-magyar birodalom gyógyszerkeresletében.
Budapest gyógyszerkereslet 3 és több palack gyógyfü-bort is szállítanak eredeti
árakon az osztrák-magyar birodalom minden helységére.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles
köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló
rendelő-intézet a legmegelőbbben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrássy-ut 24.
az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET
hagyasófolyságot és sebeket, az önfertőztetés utó-
bajait, az ély engült ferdős, magömlések, a brucella
utókövetkezményeit, nőknél fehérfoylást, bármenny-
nyire idült is, valamint mindazon női betegségeket,
melyeknek a magtalanág egyik főokozója és
börbetegségeket gyógyít új gyógyfő-borral, birtok-
os alkalor, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal
orvos, sebész, szemész- és szülész-tudós, volt
osasz. kir. oszt. főorvos.
RENDEL: naponta d. a. 10 óráig egész délután 6 óráig,
este 7 óráig s délut.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolok és
gyógyeszerkről is gondoskodva leszek.
Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: DR. GARAI ANTAL-
nál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTÓ** (már a
10-ik kiadásban megjelent) a női betegségek és ezek
szakszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 3 frt 50
kr., most csak 2 frt. A könyv jól becsomagolva lesz
küldve, 1 frt beklüdezés mellett bérmentre vagy 50 kr.
utánvét mellett.

Titkos betegségek szakorvosa
Egyetlen, gyors, alapos és kényelmes módon díszes gyó-
gyulást önjajó szenvedőknek, 30 éves kornázt és magán-
gyógyulást tapasztalás-mentes legja legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvosudor
Együtt fertőző és nőknél foglalkozás zavart
nékél mindennemű bármily régi keleti

Nemi betegségeket
egyetlen hatgyósfolyást, hólyag- és vizeleti
bajokat, húz-eros sebeket, syphilist,
önfertőztetésből eredő idegbajokat, a legmagasabb
börbetegségeket és szépséghibákat,
továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat
(impotencia)
megelőző biztos eredménnyel gyorsan a legújabb
módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. 1. e.
Rendelés: délelőtt 10-4-ig, délután 6-8-ig.
Külön váróterem. Kézőn be- és kijárat.
Levelekre rögtön válasz.

Óvakodjunk az utánzatoktól!
Kérjük egyenesít
Ullrich Hubert-féle gyógyfü-bort.

As én gyógyfü-borom nem titkos szer; alkotórészeit a következők: 450.0
malaga-bor, 100.0 borász, 100.0 glicerin, 240.0 vöröbor, 150.0 vadberkenyevő, 250.0
cereznyevő, 10.0 — 10.0 réz ócsa kőmenny, ánt, Helena gyökér, amerikai gyökér,
Enzsin gyökér, kalmag-gyökér.

SPECIALISTA
Kéleti J. ortho-
pédiai műinté-
zete ajánlja minden
sérv-
ben szenvedőnek a legújabb
és modern szerkezettű 1900. év-
ben cs. és kir. szabadalma-
zott sérvkötőjét. Nem csu-
szik, nem okoz kollemlen nyo-
mást és rendkívül kitűnő fog-
vése által felülmúl minden más
gyártmányt.

Árak: Egyoldali Kétoldali
12 korona. 24 korona

Gyárámban teljes jóté-
nyűs mellett készítenk,
továbbá: járó- és tám-
gépek, műtűzők fer-
dennők részére és
scoliosis-nál Wessing
rendszer szerint műtű-
bak és kezek, has-
kötők, kődőkész-
kötők, gőrcsér-
risnyak stb. stb.

Illusztrált árjegyzéket titoktartás mellett
ingyen küld azót:
KELETI J. orvos-sebészeti mű- és köt-
szer-gyára (alap. 1878.)
Bpest, IV., Koronaherceg-utca 17 c.
Gyár: Központi városház.
Kéretik a címre jól ügyelni.
12 korona rendelésnél bérmentve. Még nem felelt kész-
séggel kisereltük.

Mindkét nem

Észtéri nemi és bérbet, csőgőit dr. Olivier párisi vérgyógyító piskóliával gyógyítják, a mely egyedül hivatalosan jódohatóság és államilag 24.000 frankkal jutalmaztatott. Ugye ön, hasonlíta össze ezen autentikus bizonylatokat, ezen egyedül létező, kétségtelenül bizalmat érdemlő biztosítékát egy ötven-ötves szakadatlan gyógyszeredménynek. Egy 80 oldalas füzet díjtalanul küld-tük meg (1 külföldi bélyeg) Tanácsot levélben adunk. Rue Rivoli 33, Páris' Raktár Budapest a Török-féle gyógyszerüzletben Király-utca 12. és több más gyógyszerüzletben.

A rekedség és köhögés idejére!

Török mér, kitűnő diéta- kúszó, mely mint ilyen minde- nütt el van ismervé.

Szagoztja a leveleket, lecaltatja a hangrészeket, eny- keseknek, és szónokoknak nagyon fontos, az elegne világnak nélkülözhetetlen.

Asz egyedül valódit, törvényileg védettet készít kizárólag

A. MARSNER, Königl. Weinberge, Prag.

Kapható a gyógyszerárakban, csomagtüzetekben, drogu- erüzletben, cukrászdákban stb.

Magyarországi vevőrepreviselő: Balázs Czölestin, Budapest, VII., Csömör-út 16.

NÉHÁNY SZÓ a TITKOS BETEGSÉGEKRŐL.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és test- vedvi meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori köny- nyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Itt a legfőbb ideje, hogy ezen szörnyű állapot meg- szűnjék. Kell lenni valakinek, a ki a fiatalosgot a nemi életéről jóakarattal, őszintén és be- hatosan felvilágosítsa, kell lenni valakinek, a kinek az emberek titkos bajait háran, tartzkodás nél- küli és bizalommal elmondassák. De nem elég ám ezen bajokat bárkinek elpanaszolni, hanem olyan jeltüsmertes specialista orvoshoz kell fordulni, a ki a nemi életre vonatkozó jó tanácsokat tud adni és aki az esetleg már meglevő bajokon is tud se- gíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegség létezése.

Ilyen magas státusban és erre való Dr. Palócz v. kórházi orvos, spe- cialista országos hírneműze (Budapest, VII. Kerepesi-út 10), a hol a legnagyobb titoktartás mellett kaphat mindenki (ugy férfi, mint nő) a nemi életéről felvil- lágosítást, a hol a beteg vére és testnedveit megviz- sálatnak, idegeit megerősödnek, az egész szervezet megszabadul a koranagóktól, lelki kijnai megszün- nek. Ezen intézet a benne alkalmazott és sok ezer betegon biztos és teljes eredménnyel használt gyógymódnál fogva a monarchiában ut- törő és egyedül álló. A mindennapi foglalko- zás megzavarása nélkül, biztos sikerrel a poson és gyorsan gyógyíttjamar sok éve óta Dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a leg- súlyosabb esetekben is a bujakóros sebeket, húgycsö- hólyag, ideg- és hágerino-bajokat, az önfertőzés és szifilis utóbjait, magömlést, öngyengült férferőt (impotenciát), aranyeret, bér- betegségeket és a női nemi szervek minden betegségét. Nők részére különváratóterom és külön kijárat van. Ha valaki bármí ok- nál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szíves- en adnak levelekre kimerítő, titoktartó választ (a levélhez csak válaszbélyegyet kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet gyógyszeréről is gondoskodik. Rendelés naponta délután 9 óráltól délután 6 óráig (vasár- nap d. u. 4 óráig).

Dr. Dr. Palócz v. kórházi orvos, spe- cialista, Budapest, VII., Kerepesi-út 10

Polgár Sándor

m. kir. szab. nyert orvosl mű- és közszerész

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 50.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyárt- mányu orvos- sebészti és betegápolási tár- gyakban.

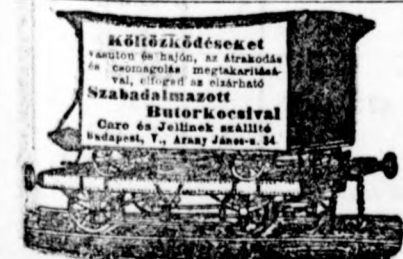
Saját gyártmányu, m. k. szabadsalmaz Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, gőrcsér elleni gummiharisnya, orthopa- ediai készületek, műlábak és csokak stb.

Valódi francia különle- gessegek F. Bergerand Als. párisi gyárától.

Részletes képeket árjegy- zék ingyen és bérmentve.

Elegendő

Elegendő egy mintakabátnak be- küldése megfelelő ölt- töny megrendelésénél.

Elegendő egy levelezőlap min- ták megküldéseért és mértékvetelhez való utasításért.

Elegendő ajánlás az a tény, hogy meg nem felelő ruhá- értapénz visszaadatik. Rothberger Jakab és éskir. udvari ruhászál- lítónál, Budapestén váci-utca 6.

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kidáló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körut 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán hono- rarium teljes gyógyulás után fizethető.

MEGHÍVÓ.

Az Egyesült Takarékos és Hitelszövetkezet

1901. évi október 27-én d. u. 1/2-3 órákor saját helyiségében, VII., Dohány-utca 39. szám I. em.

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagokat tisztelettel meg- hívjuk.

Napirend:

1. Az igazgatóság kiegészítése.

Az igazgatóság.

A magyar víziutak ügyének és folyamh-józásai érde- kelnek legregibb és legjobb folyóirata

XI. évfolyam. XI. évfolyam.

Vizügyi és Hajózási Közlöny.

Vizjogi, közgazdasági, közpazarlati és közlekedőügyi hetilap.

Megjelenik minden csütörtökön 12-20 oldalon.

A társasági társulatnak és a magyar hajózási egyesületnek hivatalos közlönye.

Hivatalos részben közli a vonatkozó összes ministeri rendleteket.

Nem hivatalos részben cikkeket közöl a víziutak és hajózás kérdéseitől.

Rovatái: Vizügyi közlemények. Jogeretek. Elvi jelen- léségi határozatok. (Vizjogi döntvényár.) Társulati ügyek. Hálózati ügyek. Hajózási közlemények. Irodalom. Híru kronika.

Kiváló szakírók közreműködése mellett szerkeszti:

Dr. Török Emil.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VII., Erzsébet-körut 45. sz.

Előfizetési ár: Egész évre 16 K. Félévre 10 K.

Közgazdasági hatóságok, tisztviselők, bírák, ügyvédek, ártré- birtokosok, víziuni-tulajdonosok, hajósok és kereskedők részére nélkülözhetetlen szakfolyóirat.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY

26

Károly-körut

KOCHTESTVÉREK

férő, nő- és gyermekruha-árúhá

Károly-körut 26. szám.

Versenykivüli olcsó árak.

Nem gyári áru. Csak jó kivitelű munka

Külön szakzerű mértékosztály.

Óriási szövetraktár. Méterenkinti eladás.

Fiu télkabát kék sevitől vagy nes sevitől, posztóbtól, szövet-posztóbtól, letü- szövet béléssel vagy letűzött bé- zött kloth bélés- 3-13 éves fiuk ré- léssel 3-13 éves sel széro fiuk részére

6 frittól 12 frittig. 8 frittól 13 frittig. 5 frittól 8 frittig.

Fiu-raglán, kék sevitől, leg- újabb divat, kloth béléssel, 5-13 éves fiuk részére

8 frittól 13 frittig. 10 frittól 16 frittig.

Fiu- és gyermek télkabátok 24-féle alakban és 12 külön- féle szövetben, 5 frittól 25 frittig. Minden igénynek meg- felelünk.

A címre ügyelni szíves- kodjék, csak Károly-körut 26. szám.

Szabott ár minden darabon látható. — Meg nem felelő árúért a pénzt visszaadjuk.

Pénzkölcsön

Szerejyekre és értékpapírokra, majdnem a teljes arányig.

Zálogban levő szerejyek államilag kiváltatnak és azok nagyobb és alcsóbb előlégt adók, vagy átvesszem a szerejyeket a napi áron — mint a hírlapokban jegyzve vannak — és a tulajdonos ugyan- azon szerejyeket visszaveheti tölem apró részletizetés mellett.

BUTOR

minden kivitelben, olcsóv részletfizetésre.

Pollák N. Ignác

Budapest, VI., Teréz-körut 23.

Nagy képes árjegyzék 40 fillér.

6807. sz.

HIRDETMÉNY.

Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett cs. és kir. közöshadseregbeli csapatok, intézetek és elszigeteltek kenyér- és zab-szükségleteinek szállítás útján való biztosítása iránt nyilvános tárgyalások tartatnak.

A tárgyalás megtartatik

mely napon	állomás és hivatalban	A bérleti állomás számára	az ahhoz tartozó helységgel	megye	csapattest	időtartam		körülbelül napi szükséglet		körülbelül folyó összeszükséglet	bánap pénz	
						től	ig	kenyér	zab		zab	a következő cikkekre
								a		kenyér		zab
								840	4200			
gramm adag		mm.										
1901. október 28.	a budapesti csász. és kir. katonai élelmezési raktárnál Budapesten	Székesfehérvár		Fehér	cs. és kir. közös hadsereg	1902. január 1.	1902. december 31.	937	561	8.600	2.100	6.100
		Kaposvár		Somogy				699	—	—	1.550	—
		Szolnok		Jász-Nagy-Kun-Szolnok				362	—	—	800	—
		Kecskemét						812	443	6.800	1.800	4.800
		Czegléd						147	149	2.300	380	1.600
		Alberti-Irsa		Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun				147	149	2.300	380	1.600
1901. október 30.		Abony						147	153	2.350	380	1.650
		Örkény	Örkény*					—	—	1.850	1.200	1.300
								147	147	2.250	380	1.600
		Zombor		Bács-Bodrog	388	—	—	900	—			
		Szabadka			421	65	1.000	950	700			

* A körülbelül napi szükséglet az örkényi lőtér részére a táborozás tartama alatt, azaz megközelítőleg május hótól szeptember haváig 1175 adag kenyér a 840 gr., 139 adag zab a 4200 gr. és 120 adag zab a 5040 gr. A szállítást az örkényi állomásra nézve elnyerő köteles az Örkény melletti lőtérre, vagy esetleg más, a táborba Örkény melletti bevonuló

csapatok szükségletét a felajánlott szállítási árakon közvételül a lőtérre kiszolgáltatni. Az előbbieket után eső összes szükséglet, ugyanint az ezen szükséglet után eső bánap pénz a fent levő táblázatban van feltüntetve.

Különös határozmányok.

Azon állomásokra nézve, melyeken a bérleti időtartam alatt ezred- vagy dandár-összpontosítások (a lovasságnál osztály-összpontosítások is) tartanak, illetőleg szabadságot lovak bevonultatnak, a bérletnyertes köteles a származó nagyobb szükségletet és az esetleg engedélyezett pótlékokat a szerződött árak mellett szállítani.

Székesfehérvár, Szolnok, Kaposvár, Kecskemét, Zombor Szabadka és állomásokra nézve a vállalkozók kötelesek azon többletet, mely az 1902. évben beidézett szabadságosok, tartalékosok és póttartalékosok által származik, a bérleti árak mellett szállítani.

A bérletnyertesek kötelesek az átvonuló csapatok szükségletét a feltételi füzet IV. pont I. bekezdés, A—a) határozmányja értelmében kiszolgáltatni. Valamennyi állomáson a kenyérnek készítése ott helyben eszközözendő. A katonakenyér két 700 gr. adagos cipóban állítandó elő. A kétadagos cipóknak térszában 1600 grammot és kisütve 1400 grammot kell nyomnia.

A kézvénylesek a szükségleti helyeken a kenyér és zabra nézve ötnaponként történnek.

A zab, ha az a csapat érdekében áll, a cs. és kir. hadtest-hadbizottság jóváhagyása mellett kivételesen **10 vagy 15 napra** is kézvénylehet.

A felvételezési helyiségek 19 km.-nél, a laktanyától számítva, távolabb ne legyenek. Ha mindemellett ez távolabb volna, akkor a szállító köteles

a kenyéret és zabot a szükségleti helyekre további díjazás nélkül elfuvarozni.

A zabszállító, a szállítandó zab megvizsgálása céljából, raktárában lehetőleg egy jó állapotban levő szőlrostát tartson készletben.

Ajánlatok ki nem irt cikkekre, továbbá ajánlatok, melyek hosszabb időre, mint a kiirt szállítási időtartam szólnak, feltétlenül és azonnal visszautasítottatnak, és ajánlatok a tárgyalás rákövetkező napjától kezdve 14 napnál rövidebb impegnoval, nem vétetnek tekintetbe.

Ezenkívül a tárgyaló bizottság részéről mindazon ajánlatok nem vétetnek tekintetbe, melyekben egy- és ugyanazon cikkknél, a kiirt biztosítási idő tartamának egyes szakaira, különböző ajánlatok tételtek.

A terményeknek általános mozgósítás esetén való kiszolgáltatására nézve, a szállítási feltételek füzetének XXVII. pontjára különösen utaltatik.

Azon esetben, ha valamelyik állomáson a szállító, vagy a vele érintkezésben álló személyzetnek lovai között ragályos betegség ütne ki, a katonai igazgatásnak jogában állandó, a fenforgó ragályveszélyes állapotokról kiállított katonai állatorvosi bizorvitvány alapján, a ló-állomálynak — az igazolt szükség tartamára — a szükséghez képest esetleg más járványmentes állomásról való szállítás utjání élelmezése iránt intézkedni; a nélkül, hogy a szállítónak valamely kártalanításra igénye származnék abból, hogy a lópát ezen időre nem tőle vétetett fel.

Általános határozmányok.

1. A tárgyalások mindenkor 10 órakor délelőtt bizottságilag tartatnak meg, melyhez kizárólagosan írásbeli ajánlatok fogadtatnak el.

2. Az 1 koronás bélyeggel ellátott **ajánlatoknak**, lepecsételt boríték alatt, az előirt bánatpénzsekkel együtt, külön boríték alatt való csatolása mellett, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitzűött napon, **legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló-bizottsághoz beérkezniük**; későbbben érkező, vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni.

3. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges mőtát a kereskedelmi- és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítvánnyal igazolni tartozik.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a felsorolt hivatal vagy egyesület által a tárgyaló-bizottsághoz hivatalosan juttatandók.

Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. Ezen bizonyítványokból a szállítási képesség terjedelmének ki kell tűnnie.

4. A tárgyalásokra nézve a Budapesten, illetőleg Székesfehérvárott, 1901. évi szeptember hó 20-án kelt, hivatalosan két példányban kiállított feltételek füzetének határozatai mérvadók. Ezek betekintheők a cs. és kir. 4 hadtest hadbizottságánál, a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. élelmezési raktárknál, naponta délelőtt 9 órától 12-ig.

Az ezen szállítási feltételek füzetében foglalt feltételek betartására minden ajánlattevő az ajánlat benyújtásával már kötelezve van.

Ezen szállítási feltételek füzeteti az előbb említett élelmezési raktárknál nyomtatott ivenként 8 fillérért el is adatnak.

5. **Községek a bánatpénz letételétől mentesek; de ajánlataikért s az ezekben elvállalt kötelezettségeikért, ugy miut más vállalkozók, szavatolni tartoznak.**

Termelőeknek a bánatpénz vagy óvadék letételétől való mentesség csak oly cikkekre adható meg, melyeket ők maguk termelnek, de írásbeli nyilatkozatot kell adniok, hogy ők az elvállalt kötelezettségek teljesítésére nézve összes vagyonukkal szavatolnak.

6. Az élelmelekkeknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve, a feltételi füzet XVII. pontja értelmében, nemkülönb az élelmelekkeknek azon osztályokhoz való elfuvarozására nézve, melyek a fegyvergyakorlatok alatt a szállító raktáraitól 1-0 kilométernél nagyobb távolságra esnek, külön ajánlat teendő, mert különben feltételezetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többben egyenlő árak mellett ajánlkoznának, akkor ezek közül az, ki az illető cikkek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

7. Az ajánlkozók a hadigazgatásnak ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. évi XXXVII. törvényeikk 314. és 315. §§-aiban valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve megállapított határidőnek betartásáról.

Kelt Budapest, 1901. évi szeptember hó 20-án.

A cs. és kir. 4. hadtest intendánsága.

Egy koronás bélyeg

Ajánlati minta.

Én alulírt az 1901. évi szeptember hó 20-án 6807. sz. a. kelt hirdetmény alapján ezen ajánlatommal kötelezem magamat, hogy az N. állomásra nézve:

a kenyérnek 840 grammos adagját 1400 grammos cipókban kisütve f., szóval fillér.

a zabnak 4200 grammos adagját f., szóval fillér.

1902. évi hó 1-től 1902. évi hó végéig terjedő időtartamra szállítom, továbbá az átvonuló élelmezést

is a gyakorlatokhoz bevonuló szabadságotlak, tartalékosok, póttartalékosok és honvédek, valamint átvonulások részére, az előkészített feltételi füzet illető pontjai értelmében kiszolgáltatom és ezen ajánlatért a külön borítékban csatolt (vagy az ide csatolt elismervény szerint a

. pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen

. korona bánatpénzzel kezkeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerném, hogy legkésőbb 14 nappal az ez iránti hivatalos értesítés után, bánatpénzemet a 10 százaléknvi óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a had igazgatását feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás utján eszközöltesse. Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül a tárgyalásra előkészített feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N. -nek N.-ben kelt, ide mellékelte értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül az nek fog atküldetni.

Kelt N. ben, 1901. hó n. N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Megjegyzés.

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:

„Ajánlat az 1901. évi szeptember hó 20-án kihirdetett s 1901 hó n tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bánatpénz az ajánlatban részletezendő.

*) Ezen helyen olyan esetben, midőn az ajánlattevő az illető ajánlatot kizárólag összesnek kívánja tekinteni, az „összesnek” szó besurandó, mert minden ajánlat, mely ezen faldalékat nélkülözi, nem összesnek tekintetik.

